

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 3 2018 | 98. ÅRGANG |

A photograph of two women standing on a rooftop. The woman on the left has long blonde hair and is wearing a maroon sweater. The woman on the right has short blonde hair and is wearing a black blazer over a light blue patterned shirt. Both are smiling and have their arms crossed. In the background, a modern city skyline with glass-fronted buildings is visible under a cloudy sky.

Saklige, ærlige og tydelige
På vei mot forretningsadvokat-toppen

Nyheter fra Universitetsforlaget

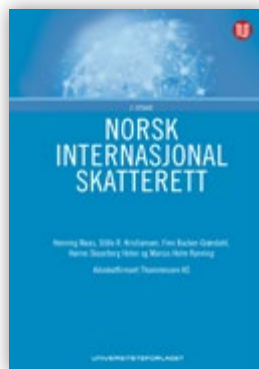
Magnus Aarbakke, Asle Aarbakke, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad og Jan Skåre

Aksjeloven og allmennaksjeloven Lovkommentar, 4. utgave

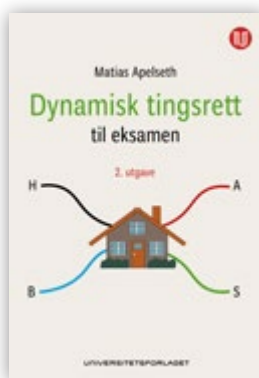
Geir Helgeland

Opplæringslova Lovkommentar, 3. utgave

Henning Naas, Ståle R. Kristiansen, Finn Backer-Grøndahl, Hanne Skaarberg Holen og Marius Holm Rynning

Norsk internasjonal skatterett 2. utgave

Matias Apelseeth

Dynamisk tingsrett til eksamen 2. utgave

Jan Fougner, Lars Holo, Tron Løkken Sundet og Tarjei Thorkildsen

Arbeidsmiljøloven Lovkommentar, 3. utgave

Åste Marie Bergseng Skullerud, Cecilie Rønnevik, Jørgen Skorstad og Marius Pellerud

Personvernforordningen (GDPR) Kommentarutgave

Anders Ryssdal og Håkon Cosma Størdal

Norsk konkurranserett, bind II Fusjonskontroll

Øyvind Dybvik Øyen

Lærebok i utlendingsrett 2. utgave

Innhold

Nyheter

Norges beste forretningsadvokater

6 Se opp for disse talentene

8 Westerdals-søksmål ble årets sak

10 Felt for uriktige opplysninger i anbudskonkurranse

12 Ny hvitvaskingslov

14 For dårlige kontrollrutiner mot hvitvasking

16 Uenighet om taushetsplikt ved tilsyn
Advokater kan få 9 millioner kroner i gebyr

18 Slik unngår du å bli spist opp av klienten

Kommentar

20 Helt sjef!

Advokatforeningens internasjonale rettshjelparbeid

26 25 år med norsk advokat-hjelp i Uganda

28 Vant pris for dom om forsvunnet baby

30 Guatemala: Nr. 3 på draps-toppen

39 – Ingen kan være best alene på teknologi

42 Felt for sluttinnlegg i barnefordelingssak

46 Raseri i Finnmark over reise-kuttet:
– Sivile klienter betaler prisen for statens unntak

48 Trives med små domstoler

62 – Det tradisjonelle partner-opplegget er gammeldags
Boutiquer for framtiden

Tema: Pasientskade-erstatning

22 I praksis er det de sakkyndige som avgjør erstatningssaker

24 Har byttet ut sakkyndige

Fast stoff

40 Bøker og lesestoff

41 JUS

41 Boktipset

44 Rett fra Kristiansund

50 Leders kommentar

51 Debatt

52 Jussbuss

53 Advokatansvar

54 Månedens advokat: Eva Jarbekk

56 Folk & Forum

65 Advokater i nyhetene

66 Sosiale medier

Forsidefoto: Henrik Skjevestad
Redaksjonen avsluttet 14.3.2018
www.advokatbladet.no

 www.facebook.com/Advokatbladet

 @Advokatbladet

 @Advokatbladet

28

46

54

Seksuell trakassering i advokatbransjen

SEKSUELL TRAKASSERING er nærmest et daglig fenomen i advokatbransjen, viser Juristforbundets ferske undersøkelse om forekomsten av seksuell trakassering, som ble foretatt av konsultantselskapet Evidente i januar og februar.

UNDERSØKELSEN konkluderer med at en av fem jurister – de fleste kvinner – i løpet av sin yrkeskarriere har opplevd seksuell trakassering. Men ikke bare det – så mange som fire prosent av respondentene har opplevd en slik hendelse i løpet av det siste året.

DERSOM TALLENE ER REPRESENTATIVE – de kan være beheftet med slagsider ved at personer som har opplevd seksuell trakassering kan være overrepresentert, og en overvekt av respondentene er kvinner (66 prosent kvinner, 33 prosent menn) – betyr det at noe sånt som åtte hundre jurister det siste året har en opplevelse av å ha blitt seksuelt trakassert, dersom man regner at det finnes om lag 20.000 yrkesaktive jurister her til lands.

AT MANGE HUNDRE kvinnelige jurister og advokater – nærmere ni av ti som trakasseres er kvinner, ifølge undersøkelsen – bare det siste året har opplevd seksuell trakassering på jobben, eller i festlige lag i forbindelse med jobb, er et urovekkende høyt tall, og til å gremmes over.

AT BARE EN LITEN andel av juristene som opplevde trakassering – femten prosent – gikk videre med saken, er også illevarslende: Av disse opplevde bare fem prosent at saken ble håndtert på en god måte, ifølge undersøkelsen.

HER MÅ NOE GJØRES. Generalsekretær Merete Smith mener at det aller første som må til, er å innse at seksuell trakassering skjer over alt. «Det er ikke et problem som bare rammer alle andre. Det at du ikke kjenner til konkrete hendelser, betyr ikke at det ikke skjer», skrev hun på sin blogg på kvinnedagen.

SAMMEN MED JURISTFORBUNDET arrangerer Advokatforeningen et debattmøte om seksuell trakassering i advokatbransjen den 16.april. I løpet av våren vil Advokatforeningen ha klar en veileder om hvordan seksuelle trakasseringssaker i advokatbransjen kan håndteres.

Å MELDE FRA om seksuell trakassering på jobben vil alltid være vanskelig, med eller uten en veileder. Men at gode rutiner finnes, er viktig for å forebygge hendelser, og for å forsikre alle om at seksuell trakassering er en uønsket form for adferd som ikke tillates på arbeidsplassen.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Advokatenes fagdager åpner i år med et foredrag om fremtidens advokatbransje.

Eric Vermeulen, jusprofessor, juridisk rådgiver i Phillips og kjent foredragsholder innen legal tech, er hentet inn fra Nederland for å snakke om hvordan den teknologiske utviklingen vil

prege advokatbransjen fremover.

– Endringene vil ikke ta tre til syv år. Det skjer akkurat nå, sa Vermeulen da han tidligere i vinter besøkte Oslo og Future Lawyer-konferansen.

– Hver gang vi i Phillips har å gjøre med Googles juridiske avdeling, tvinger de oss

til å bruke datadrevne systemer. Det er umulig å stoppe. Men mulighetene for advokater er endeløse. Studentene synes for eksempel compliance er kjedelig, de vil heller gjøre mer spennende, sexy ting, sa Vermeulen.

– Vi bør transformere advokatfirmaene! Advokater

forteller meg at de omfavner legal tech, men den mest brukte teknologien i advokatfirmaer er Word, og på annenplass er E-post, sa Vermeulen.

På foredraget i Oslo listet han opp fem advokat-typer som han mener markedet har behov for i dag:

Spesialisten – advokaten som ikke vil endre seg, men har spesialisert seg i en nisje utenfor teknologien. **Plattform-advokaten** som jobber for service- og abonnementsplattformer, som Spotify og AirBnB. **Teknologi-advokaten** som jobber for start-ups. **Blokk-kjede** og

smarte kontrakter-advokaten som hele tiden er oppdatert på hvem som eier hva, og **historieforteller-advokaten** som er en «darling» i media og kan forklare hvordan allting henger sammen. Fagdagene har i skrivende stund ett tusen påmeldte, og tilbyr kurssøyler i næringsei-

endom, arbeidsrett, forsvarerkurs, familie, arv og skifte, selskapsrett og compliance.

I tillegg kommer frittstående kurs som digitalisering av rettssaksarbeidet, roboter og automatiserte maskiner med kunstig intelligens, cybersikkerhet, statsansattes rettigheter, pant i enkle pen-

Advokater som satser på teknologi, kan tjene store penger, mener Eric Vermeulen.

gekrav og praktiske konsekvenser av ny eierseksjonslov, for å nevne et lite utvalg.

2018 er siste året i den femårige etterutdanningsperioden.

Hvor går kriminalpolitikken?

Sammen med Riksadvokaten arrangerer Advokatforeningen seminar og debatt om norsk kriminalpolitikk.

Det var på Forsvarergruppens høstseminar i fjor at riksadvokat Tor-Aksel Busch tok initiativ til å samarbeide med Advokatforeningen i kriminalpolitikken.

«Burde vi ha noen felles initiativ hvor vi inviterte politikere for eksempel til et seminar om kriminalpolitikken. Hvor er vi, hvor skal vi, hvilke virkemidler bruker vi», spurte Busch.

– Advokatforeningen og Riksadvokaten er begge sentrale aktører når kriminalpolitikken debatteres, men vi har ikke alltid vært enige, for eksempel i spørsmålet om straffeskjerpelser. Derfor er vi glade for å arrangere dette seminaret sammen med Riksadvokaten, sier Didrik Beck, juridisk rådgiver i Advokatforeningen, og ansvarlig for arrangementet.

På Litteraturhuset den 4. april åpner Busch og Advokatforeningens Merete Smith seminaret med sine tanker om dagens kriminalpolitikk. Deretter innleder Sverre Flaatten, førstemanuensis ved Polithøgskolen om utviklingen av kriminalitet og straffenivået de siste femti årene, etterfulgt av et innlegg fra Jørn Jacobsen ved UiB om utviklingen i strafferettspleien.

Til slutt blir det samtale mellom tidligere justisminister Knut Storberget (A), statssekretær Sveinung Rotevatn (V), justispolitisk talsperson Peter Christian Frølich (H) og stortingsrepresentant Kari Henriksen (A).

– Et tema som vil bli diskutert, er at strafferetten har blitt mer politikerstyrt. Noen mener at dette utviklingstrekket er en demokratisering, ved at strafferetten tas tilbake fra ekspertene, mens andre mener at det gjør strafferetten mindre forutsigbar og mindre kunnskapsbasert, og at politiseringen derfor er et farlig utviklingstrekk, sier Beck.

Litteraturhuset, onsdag 4. april fra klokken 9 til 12.

Vil bli ordfører igjen

– men tar gjerne gjenvalg som leder av Advokatforeningen

Jens Johan Hjort innrømmer at et comeback som ordfører i Tromsø frister. Før den tid tar han gjerne en ny periode som leder i Advokatforeningen. Men om Hjort blir ordfører, må foreningen bytte leder igjen allerede neste høst.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Hjort var ordfører i Tromsø fra 2011 til 2015. Nå bekrefter Tromsø-bosatte Hjort, som er partner i Rekve & Pley, at et comeback som ordfører i hjembyen virker forlokkende.

– Det skinner vel gjennom at jobben var så givende at jeg har lyst til det, ja. Men faktorenes orden er ikke likegyldig. Nominasjonskomiteen må gjøre sitt arbeid, og det går rykter om at de vil snakke med meg. Det ser jeg frem til, sier Hjort til Nordlys, som omtalte saken først.

FLERE MULIGHETER

Overfor Advokatbladet avviser Hjort, som representerer Høyre, men ved flere anledninger har vært i konflikt med Frp, at det ligger noen dramatik bak intervjuet.

– Jeg er på ingen måte lei av vervet i Advokatforeningen – snarere tvert imot.

Foreningens valgkomité er i full sving med sitt arbeid, og vil levere en innstilling til representantskapet, som treffer sin beslutning i mai. – Jeg har sagt at gjerne stiller til gjenvalg som leder i Advokatforeningen for en periode til, påpeker Hjort.

– Det er svært mange «if & buts» her. La meg illustrere: Hvis nominasjonskomiteen i Tromsø Høyre ønsker å innstille meg på førsteplass, må jeg ta stilling til om jeg enda en gang vil ofre min portefølje på politikkens alter. Det er et stort offer! Dernest er jeg avhengig av årsmøtets tilslutning til komiteens innstilling. Så kommer den ikke ubetydelige oppgaven å vinne valget i 2019!

KAN IKKE KOMBINERES

– Hvis det skulle lykkes, gjenstår koalisjonsforhandlinger, og å bli pekt ut som koalisjonens foretrukne ordførerkandidat. Det siste jeg vil gjøre er å saldere at

jeg skal være ordfører i Tromsø fra 2019, det blir en smule for «cocky». Men jeg er, som du har skjont, positiv til en eventuell innstilling, sier Hjort.

– Vil det være mulig å kombinere disse vervene?

– Nei. Begge verv er arbeidskrevende, og for å lede Advokatforeningen må du være aktiv advokat. Der som jeg blir gjenvalgt som leder av Advokatforeningen, og i oktober 2019 skal tiltre som ordfører, må jeg tre av som leder av Advokatforeningen for de gjenværende åtte månedene av valgperioden. Jeg har orientert valgkomiteens leder om at dette er en mulighet, forklarer Hjort.

Han ser derimot ingen problemer ved å være leder i Advokatforeningen gjen- nom nominasjons- og valgkamp-prosessen i Tromsø.

– Hvis det ender opp med at jeg blir ordfører på ny, vil jeg som sagt måtte tre ut av ledervervet åtte måneder før

Jens Johan Hjort ble valgt som leder av Advokatforeningen i mai 2016, et verv han kombinerer med stillingen som partner i advokatfirmaet Rekve & Pley. Nå ønsker Hjort gjenvalg som leder – men er også positiv til å stille som ordførerkandidat i Tromsø. Foto: Geir Egil Skog

tiden. Da vil jeg anta at nestleder trer inn som leder av Advokatforeningen ut perioden. I denne typen saker skjer ting fort, når avgjørelsen først kommer. Dette er gjennomgående noe arbeidsgivere og foreninger legger til rette for, og en situasjon som både arbeidsgivere og organisasjoner vet kan komme, og løser på en god måte hvis eller når den oppstår. Når det er sagt, vil jeg ha full respekt for at valgkomiteen eller Representantska-

pet vurderer dette annerledes når de skal ta stilling til gjenvalg, presiserer Hjort.

– UTMERKET JOBB

Leder av valgkomiteen, Sigurd Knudtzon, bekrefter overfor Advokatbladet at komiteen har startet arbeidet med ledervalget.

– Vi har sendt en anmodning til kretsene om å komme med innspill til ledervalget, og det er der vi er i dag. Vi kom-

mer med innstillingen i begynnelsen av mai som vil bli en del av sakspapirene på Advokatforeningens representantskapsmøte.

– Hvordan vil du stille deg til om Hjort blir valgt igjen i mai 2018, og at det eventuelt må velges en ny leder igjen fra høsten 2019?

– Det har jeg ingen synspunkter til. Hjort har gjort en utmerket jobb, og han må selv ta standpunkt til om han vil ta gjenvalg.

Kritiser jusstudenter

Jusprofessor Benedikte Høgberg ved UiO møter motbør etter at hun kritiserte studenter i en forelesning, og uttalte at professorer ikke er lærere som trenger pedagogiske evner.

Høgberg startet nylig en forelesning med en liten tordentale som hun senere la ut på Facebook: Innlegget kom som et svar på kritikk i sosiale medier mot en av Høgbergs kolleger, og «jusstudenten hang til å henge ut i særdeleshet kvinner i akademien».

«Studenter henfaller til Jodel eller andre sosiale medier, der de kan sende anonyme meldinger til hverandre. Og der noen – de siste dager i særdeleshet – har beklager seg over hverandre og flere av professorene og deres pedagogiske evner.

Professorene skal ikke ha pedagogiske evner. Kanskje burde vi møte disse studentene med en god porsjon latter – for dette kan jo ikke være ekte studenter, ikke studenter i ordets rette forstand», sa Høgberg.

«Universitetene er ikke skoler, professorene er ikke lærere. Universitetene er vitenskapsinstitusjoner med ansatte professorer som har vist en helt formidabel evne til å finne, utvikle og evaluere kunnskap – det gjelder alle (...). Som professor ved dette fakultetet stiller jeg de samme krav som professorer har gjort til studenter før meg. Det er bare de studentene som forstår hvor privilegerte de er, de som forstår den sanne verdien av kunnskap, som også forstår at det finnes bare en vei frem til kunnskapsmålet – det er gjennom egne studier, gjennom nysgjerrige og kritiske spørsmål, og gjennom en smertelig innsikt i at ingen andre kan gi dere kunnskap, kunnskap må dere skaffe selv», sa professoren.

Les hele innlegget på Advokatbladet.no.

Advokatundersøkelsen 2018

Årets allrounder: Jan B. Jansen, BAHR

Konkurrentenes mest ettertraktede: Morten Goller, Wiersholm

Emisjoner og børsnoteringer: Hans Cappelen Arnesen, Thommessen

Oppkjøp og fusjoner: Ole Kristian Aabø-Evensen, Aabø-Evensen

Skatterett: Einar Harboe, Harboe & Co.

Energi og klima: Bendik Christoffersen, Thommessen

Olje og gass: Christian Fredrik Michelet, Michelet & Co.

Offshore og oljeservice: Eirik Høyby, Kyllingstad Kleveland

Økonomiske straffesaker: Anders Brosveet, Elden

Sivilrettslig prosedyre: Frode A. Innjord, Hjort

Forsikringsrett: Andreas Meidell, Thommessen

Entrepriserett: Nils-Henrik Petterson, Glittertind

Fast eiendom: Stig L. Bech, BAHR

Offentlige anskaffelser: Morten Goller, Wiersholm

IT- og telekommunikasjon: Espen A. Werring, Haavind

Immaterialrett og media: Are Stenvik, BAHR

Arbeidsrett: Tarjei Thorkildsen, BAHR
Varehandel: Kjetil Vågen, CLP

Shipping: Trond Eilertsen, Wikborg Rein

Fiskeri og havbruk: Grunde Bruland, Wikborg Rein

Konkurs- og insolvensrett: Leif Petter Madsen, Wikborg Rein

Bank og finans: Richard Sjøqvist, BAHR

Granskning og compliance: Jan Fougner, Wiersholm

Internadvokat: Audun Moen, DNB og Siri Birgitte Bang Berge, Telenor

Konkurranserett: Siri Teigum, Thommessen

Flest poeng totalt: Morten Goller

Se opp for disse talentene!

– Som advokat på dette fagfeltet har du har aldri helt oversikt over hva uken og året bringer, men det gjør det også spennende, sier Marie Braadland og Live W. Lindholm.

Saklig opptreden og ærlige tilbakemeldinger kan være en av grunnene til populariteten til Marie Braadland (39) og Live W. Lindholm (35).

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– En viktig del av jobben som advokat, er å bidra til at partene unngår tvister de ikke er tjent med, sier Marie Braadland fra Advokatfirmaet Grette.

Partnerne Marie Braadland (39) i Grette og Live Wilhelmsen Lindholm (35) i Pacta topper Finansavisens up and coming-liste i kategorien offentlige anskaffelser.

Braadland og Lindholm fikk henholdsvis 26 og 25 poeng i advokatkåringen, der kolleger stemmer frem advokater i en rekke ulike kategorier.

– Jeg håper det er fordi folk opplever at jeg gjør en faglig god jobb, og opp-

trer ryddig og konstruktivt. Noen ganger innebærer det også et råd til klienten om ikke å gå videre med saken, sier Marie Braadland til Advokatbladet når vi møter henne sammen med kollega Lindholm i Grettes lokaler.

De to jobber begge med offentlige anskaffelser i det daglige, et fagfelt som har utviklet seg enormt de siste ti årene.

– Jeg opplever at en del tvister eskalerer på grunn av misforståelser mellom partene, enten fordi leverandører mistror oppdragsgivere, eller fordi oppdragsgivere ikke har kommunisert grunnlaget for avgjørelser godt nok. Da gjelder det å gå gjennom dokumentene, stille spørsmål og bidra til å avdekke realiteten i saken, før man velger strategi. Å ta et ubegrunnet konfronterende standpunkt er sjelden til det beste for klienten, påpeker hun.

– Som advokater ønsker vi dessuten å bistå klientene våre i en tidlig fase av anskaffelser, for å forebygge unødvendige tvister.

STERKE FØLELSER

Live Lindholm jobber for det meste i bygg og anleggs-delen av bransjen, og opplever ofte klienter med sterke følelser knyttet til saken.

– Jeg er viktig og riktig ikke å kjøre alle saker. Jeg forsøker alltid å foreta en kritisk gjennomgang av saken, og ønsker ikke å være et rent talerør for klientens synspunkter hvis det ikke er noe holdt i

saken. Man kan «kjøre på» og kanskje oppnå et fantastisk resultat i den konkrete saken, men dette er ikke måten jeg ønsker å jobbe på, sier Lindholm.

Hun forteller om en bransje med mange frittalende aktører.

– Ikke sjelden kommer det beskyldninger om kameraderi, og at utenforliggende hensyn ligger bak beslutninger som blir tatt. Vi som advokater må da være med å balansere klientens forståelse for saken, og forklare dem at vi må forholde oss til de objektive fakta og bevisene i saken, påpeker hun.

Samtidig forstår hun klientens frustrasjon i enkelte saker hvor tildelingene kan bære preg av utenforliggende hensyn, uten at dette er så enkelt å bevise.

PÅ BEGGE SIDER

De to advokatene jobber både for klienter som leverer varer og tjenester til det offentlige, og for offentlige innkjøpere.

– Jeg synes det er en fordel – en sak har alltid to sider, og dette gjør det lettere å forstå hvordan den som sitter på den andre siden av bordet tenker. Men man må selvfølgelig passe seg for interessekonflikter, og at man ikke blir sittende på begge sider av bordet i samme sak. Vårt firma jobber spisset inn mot bygge- og anleggsbransjen, og bistår nesten utelukkende byggherre- og rådgiversiden, og ikke så mange entreprenører. På den måten styrer vi automatisk unna en del interessekonflikter, forklarer Lindholm.

Advokaten, som også sitter i Advokatforeningens hovedstyre, venter snart sitt første barn. Som partner er det naturlig nok en utfordring å skulle være borte i en lengre foreldrepermisjon.

– Jeg tror ikke det er hverken bedre eller verre i vår del av bransjen enn andre steder. Det er vanskelig å planlegge i detalj, men planen er å ha per-

– Utrolig hyggelig!

For tredje året på rad toppet Morten Goller Finansavisens advokatundersøkelse. Men det er prisen som konkurrentenes mest ettertraktede han rangerer aller høyest selv.

På Valentinsdagen den 14. februar ble et tyvetalls priser delt ut under en storslått feiring på Grand hotell i Oslo, ledet av skuespiller Odd Magnus Williamson. Nok en gang var det Wiersholm-partner Morten Goller som kunne glede seg aller mest.

Med 219 poeng fikk Goller desidert flest poeng blant advokatene – i tillegg til å toppe kategoriene «Offentlige anskaffelser» og «Konkurrentenes mest ettertraktede», i sistnevnte hårfint foran Wiersholm-kollega Erik Thyness.

– Det er et veldig kollegialt miljø blant advokatene i Norge, og mange andre her som er utrolig flinke. Når jeg da blir stemt frem som vinner, er det utrolig hyggelig, sier Goller til Advokatbladet.

misjon så mye som mulig. Om jeg ser at jeg må steppe inn i noen løpende saker, vil jeg gjøre det. Det blir mine gode kolleger som må ta seg av henvendelser, men de fleste av klientene jeg jobber for, er vant til at vi deler på oppgavene. Og vi har allerede god erfaring med å si nei når vi har for mye å gjøre!

Fikk hederspris

Knut Ro (67) i Ro Sommernes advokatfirma har i nitten år på rad vunnet kategorien Konkurs og insolvensrett. I år ble han æret med hederspris for sin mangeårige innsats.

Up & Coming 2018

Emisjoner og børsnoteringer: Simen Mejlænder, Wiersholm

Oppkjøp og fusjoner: Sigurd Opedal, Wikborg Rein

Skatterett: Harald Hauge, Harboe & Co.

Energi og klima: Jon Rabben, Wiersholm

Olje og gass: Sverre B. Bjelland, Schjødt

Offshore og oljeservice: Christopher L. Sveen, Haavind

Økonomiske straffesaker: Petar Sekulic, DLA Piper

Sivilrettslig prosedyre: Ola Ø. Nisja, Wikborg Rein

Forsikringsrett: Hans-Kenneth Viga Gerhardsen, Wiersholm

Entrepriserett: Aron Solheim, Glittertind

Fast eiendom: Ingrid K. Høstmælingen, Wikborg Rein

Offentlige anskaffelser: Marie Braadland, Grette

IT- og telekommunikasjon: Lars Folkvard Giske, Føyen Torkildsen

Immaterialrett og media: Martin Berggren Rove, Selmer

Arbeidsrett: Simen Lium, Wikborg Rein

Varehandel: Cathrine Grundtvig, Ræder, Kirti Mahajan Thomassen, Bull & Co., Kyrre W. Kielland, Ræder, Marie Vaale-Hallberg, Kvale

Shipping: Mats E. Sæther, Nordisk skibsrederforening

Fiskeri og havbruk: Thomas Andreasen, Nord Advokatfirma

Konkurs- og insolvensrett: Stine D. Snertingdalen, Kvale

Bank og finans: Atle Gabrielsen, Arntzen de Besche

Granskning og compliance: Hugo-André B. Munthe-Kaas

Internadvokat: Lars Ragnar van der Bijl Mysen

Konkurranserett: Kristin Hjelmaas Valla, Kvale

Westerdals-søksmål ble årets sak

Sands-partnerne Lars Tormodsgard, Morten Hugo Berger og Gisle Edvard Årnes ble hyllet for årets juridiske prestasjon for sitt arbeid med Westerdals-søksmålet i Finansavisens kåring av Norges beste forretningsadvokater.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Finansavisens kåring av Norges beste forretningsadvokater – advokatundersøkelsen – feiret tyveårsjubileum i år, noe som ble markert med prisutdeling, festivitetsmiddag på Grand hotell i Oslo.

– Dette er utrolig gøy! Westerdals-saken var en sak som ble utrolig viktig å vinne, ettersom vi fikk et litt spesielt forhold til en klientgruppe som både var engasjert og involvert, sier Lars Tormodsgard.

Sammen med Morten Hugo Berger og Gisle Edvard Årnes var han Sands' partnere på saken, der 472 tidligere Westerdals-studenter fikk tildelt om lag 60.000 kroner hver i erstatning.

GOD FØLELSE

Kollega Morten Hugo Berger sier at resultatet fort kunne ha gått en annen vei.

– Men vi hadde en god følelse, og hadde funnet et par gode grunnlag som ikke hadde vært særlig brukt i rettspraksis tidligere, men som vi mente ville lede til et godt resultat, sier Berger.

Sands brukte totalt 1200 timer på gruppesøksmålet fra 474 tidligere elever mot Westerdals. Elevene fikk utbetalt 29 millioner kroner som de hadde betalt for mye i skolepenger, og noen av elevene fikk også igjen penger de hadde betalt i renter til Lånekassen, pluss forsinkelsesrenter.

«Vi sa til våre klienter at vi mente deres sak ville stå seg i retten selv om

Westerdals kom med et tilbud om forlik som mange andre studenter hadde akseptert», sier managing partner Ernst Ravnaas til Finansavisen.

Arbeidet med å regne ut hvor høye krav hver enkelt elev hadde mot skolen, var svært krevende, forteller han.

Strategi- og utviklingsredaktør i firmaet, Paul Bellamy, forteller til Advokatbladet at Sands fikk gode tilbakemeldinger på modellen de brukte til å regne ut kravene for hver enkelt.

– Vi er meget fornøyde med at vi ikke trengte å engasjere eksterne økonomikonsulenter. Våre egne «in-house» siviløkonomer og revisorer jobber side om side med advokatene, blant annet med transaksjonsstøtte, restrukturering & insolvens og med økonomisk analyse, samt beregning av tap og erstatningskrav for våre klienter, sier Bellamy.

Sands brukte også en lukket Facebook-gruppe og webinarer for å holde kontakt med klientgruppen.

ANNONSE

Finansavisen JUS 2018

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Advokatbransjen har de siste 30 årene opplevd en rivende utvikling. Advokatfirmaene har blitt større og mer spesialiserte. Jurister har fått større gjennomslagskraft i alle deler av samfunnet.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

I årene som kommer vil blant annet innføringen av kunstig intelligens og automatisering av advokattjenester føre til større endringer, noe du kan lese om i Finansavisen Jus.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Finansavisen Jus – ET MAGASIN I FINANSAVISEN

4 UTSÅTTER TAKKET

Norge 100 største advokater

Norge 100 største advokater

Norge 100 største advokater

Utgave 2 – 2018 kommer ut torsdag 24. mai

Bestillingsfrist 10. mai og materiellefrist 14. mai

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:

Caroline Reed Smith-Meyer

Tlf.: 900 15 2831 E-post: caroline@regnar.no

www.businesskanalen.no

VI OVERVÅKER NÆRINGSLIVET

Sands ble hedret for sin innsats i Westerdals-saken. Partnerne Lars Tormodsgard og Morten Hugo Berger var tilstede for å motta prisen.

oppfattet som en grov urett de ble påført av skolen», sier Ravnaas.

Westerdals hadde i flere år krevd mer enn tillatt i skolepenger, uten å inneha dispensasjon for dette. 1324 elever fikk tilbud om tilbakebetaling av 60 prosent av beløpet som var for mye innbetalt, skriver Finansavisen.

«850 elever takket ja, noe som kostet skolen nærmere 30 millioner kroner».

BLI EN BEDRE FORHANDLER

FORHANDLINGSKURS PÅ HARVARD

Flere hundre advokater og jurister har gjennomført kursene i forhandlingsteknikk ved Harvard og i Oslo i regi av Juristenes Utdanningscenter.

Foredragsholder er professor Robert C. Bordone. Han er grunnlegger og leder av instituttet for klinisk forhandlingsteknikk ved Harvard Law School. Hans undervisningsopplegg og metoder beskrives som «eksepsjonelle». Dette er en unik mulighet du ikke vil gå glipp av!

WORKSHOP

25. – 27. JUN.

På campus vil vi jobbe med å analysere, forberede og gjennomføre forhandlinger. Kurset er praktisk lagt opp med bruk av caser og fordrer derfor aktiv deltakelse.

ADVANCED

28. – 29. JUN.

Også i år har du mulighet til å ta påbygningskurset *advanced*. For å delta her må du ha fullført *Forhandlingskurs på Harvard campus – workshop*, eller deltatt på kurset *Negotiation Workshop* i Norge.

PROFESJONELL FORHANDLING

Vi er alle forhandlere, men bare få av oss er virkelig gode. Hvem skal du forhandle med, når skal du forhandle og hva skal du forhandle om?

DEN GODE FORHANDLER

28. – 29. AUG.

For å lykkes i forhandlinger må du bygge din strategi på riktige ambisjoner, forståelse av interesser og evne til å utvikle løsningsmuligheter. Her lærer du blant annet hvordan du utvider mulighetsrommet og finner løsninger som skaper verdier.

FORHANDLINGER MED FLERE PARTER

3. MAI

Arveoppgjør, gjeldsforhandlinger, forliksforhandlinger med mulige regresskrav er bare noen av de mange forhandlings-situasjoner der du må forhandle med flere parter. Med flere parter øker kompleksiteten i forhandlingene. Det gjør behovet for gode analyseredskaper og forhandlingsferdigheter enda større.

VANSKELIGE FORHANDLINGER

16. OKT.

Slik møter du harde taktikker og vanskelige motparter. Dette kurset gir deg en enkel og effektiv metode for å endre spillet fra en slitsom styrkeprøve i hvem som skal vinne, til et smidig samarbeid for å finne løsninger som gagnar begge.

Felt for uriktige opplysninger i anbudskonkurranse

To advokater fra et velrennomert advokatfirma er felt i Disiplinærnemnden for å ha gitt uriktige opplysninger om den ene advokatens kompetanse i kjølvannet av en anbudskonkurranse om juridiske tjenester.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Klager ville neppe brukt tid på å delta hvis klager visste at en deltager jukset med CV'en til en tilbudt advokat for å få tildelt kontrakten», anfører klager.

Klager, som selv arbeider i et velrennomert advokatfirma, ble senere felt i disiplinærutvalget for ukollegial oppførsel, men klagen ble deretter avvist.

Det var våren 2015 at et offentlig selskap utlyste en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtaler om juridiske tjenester. Selskapet mottok tilbud blant annet fra firmaet til de to advokatene som nå er felt, som vant anbudsrunden, samt fra firmaet til klager.

Klager påklaget tildelingen, som hun mente var vilkårlig, og tilbyder-selskapet besluttet da å foreta en ny gjennomgang og evaluering, uten at dette endret tildelingen.

«JEVNLIK ARBEIDET»

I forbindelse med denne gjennomgangen skriver den ene advokaten, en mannlig partner, et brev til innbygger-selskapet, der den andre advokatens CV utdypes slik:

«X har 14 års svært relevant arbeids erfaring (herunder (...)) der hun jevnlig har arbeidet med arbeidsrettslige spørsmål, slik det fremgår av hennes CV.»

Til dette heter det i klagen:

«Klager kan ikke forstå dette annerledes enn at advokaten her påberoper at hans kollega har arbeidet jevnlig med arbeidsrettssaker i fjorten år. Det har gått fjorten år siden X ble uteksa-

minert. Av disse årene har det vært (et antall) svangerskapspermisjoner, arbeid som (...) dommerfullmektig og (...). I disse årene er det vanskelig å se at X har jobbet med arbeidsrett overhodet, og i alle fall ikke jevnlig.»

KORRIGERTE IKKE

Tildelingen ble så klaget inn til KOFA, Klagenemnda for offentlige anskaffelser. Da innga partneren i en redegjørelse om kompetansen til den kvinnelige kollegaen, uten at opplysningene fra brevet til selskapet ble korrigert.

KOFA fant at selskapet ikke hadde brutt regelverket, men at selskapet hadde «foranledning til å undersøke opplysningene fra klager nærmere, og foreta en ny vurdering (...)».

SAMLEDE KOMPETANSE

«Ved å unnlate å korrigere opplysningene har advokaten tilsørt faktum, og advokaten bærer ansvaret for innholdet i opplysningene han gir. Slik oppførselen er egnet til å skade tilliten til advokatstanden, og det utgjør brudd på Regler for god advokatskikk, punkt 1.3», skriver nemnden.

I sitt tilsvaer skriver den mannlig partneren at «klager tolker og trekker konklusjoner ut i fra det som er skrevet langt utover det som kan forankres i ordlyden. I klagers tolkning tas det heller ikke hensyn til den konteksten opplysningene er gitt i. Han viser til at det var advokatfirmaets samlede kompetanse som ble tilbudt på de aktuelle rettsområder, og ikke bare Xs kompetanse.»

MISVISENDE

Nemnda viser til at den mannlig partneren ved to anledninger kunne ha sørget for at opplysningene om den kvinnelig advokaten X var «korrekt og dekkende for de faktiske forhold».

Nemnden behandlet klagesaker mot de to advokatene separat. Overfor Advokatbladet understreker den kvinnelig advokaten at «begge instanser har lagt til grunn at vi ikke har gitt uriktige opplysninger om vår kompetanse i vårt tilbud som ble levert inn ved tilbudsfristen i anbudskonkurransen, herunder leverte CV-er.»

Hun ble felt for «manglende medvirkning til å fremme objektiv informasjon om sin kompetanse og erfaring». Begge advokatene ble ilagt kritikk.

GIKK FOR LANGT

De to felte advokatene klaget klageren inn for disiplinærsystemet for brudd på RGA pkt. 5.1 om kollegial tillit og 5.4 (kritikk av kollegers arbeid må være saklig og korrekt) for blant annet å ha henvendt seg til både til utbyderselskapet og advokatens tidligere arbeidsgiver.

Utbyderselskapet har uttrykt at advokaten ikke opptrådte saklig og korrekt, ifølge utvalget, og kritiserer advokaten for formuleringer hun ga til tidligere arbeidsgiver. «Advokaten har gått for langt i sin henvendelse, og trådt over grensen av hva som kan regnes som god advokatskikk (...)».

Klager anket saken inn for Disiplinærnemnden, som omgjorde utvalgets beslutning, og avviste klagen som for sent fremsatt.

Få prøvetilgang!
rettsdata@rettsdata.no
www.rettsdata.no

Rettsdata Total

– ditt komplette juridiske arbeidsverktøy

Du får tilgang til

Norsk Lovkommentar

Kommentarer til alle Norges lover, med utdypende forklaring til lovparagrafene.

Rettskilder

Relevante rettskilder, med fordypning innenfor flere rettsområder.

Maler og verktøy

Dokumentmaler med dialogbokser for rask utfylling, samt veiledninger.

Faglitteratur

Omfattende samling med over 150 kommentarutgaver og juridiske fagbøker.

Leveres som tillegg.

Nye aktuelle bøker*

* Bøkene kan kjøpes i din bokhandel eller på www.gyldendal.no

Advokaters jobb er å være litt skeptiske. Dette tankesettet må de også ha i nye klientrelasjoner for å forhindre hvitvasking, sier Kristine Frivold Rørholt (t.v.) og Susanne Munch Thore i Wikborg Rein.

Ny hvitvaskingslov Advokater kan få 9 millioner kroner i gebyr

- 9 millioner i overtredelsesgebyr for advokater.
- Styrket fokus på risikobasert kontroll.
- Krav om skriftlighet i alle ledd.
- Krav til forsterket kontroll ved inntak av politisk eksponerte personer som klienter.
- Utvidede sanksjonshjemler for Tilsynsrådet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette er noen av nyhetene som vil berøre advokater i forslaget til ny hvitvaskingslov. Formålet med lovendringene er å forhindre hvitvasking, terrorfinansiering og tilknyttet kriminalitet, sa finansminister Siv Jensen da regjeringen la frem forslaget (Prop. 40 L 2017-2018) i midten av februar.

–Vi tror vi kan forvente at loven vil tre i kraft ganske raskt på grunn av våre

internasjonale forpliktelser, og for å unngå ulike regler i Norge og resten av Europa – trolig allerede til sommeren. Men dette avhenger av hvor lang tid Stortinget vil bruke på å behandle lovforslaget, sier partner Susanne Munch Thore og senioradvokat Kristine Frivold Rørholt i Wikborg Rein.

SATT I LOVUTVALGET

De var begge sentrale – Thore som medlem, og Rørholt som sekretær – i

det regjeringsoppnevnte lovutvalget som utredet endringer i hvitvaskingsregulverket. Utvalget la frem sin andre delutredning i desember 2016 (NOU 2016: 27).

– De nye lovendringene vil være en god anledning for alle advokater til å ta

HVITVASK-NETTSIDER

Advokatforeningen har laget nye nettsider om hvitvasking med innføring i regelverket, og i kravene som stilles til advokaten. Sidene inneholder også råd om hvordan pliktene kan ivaretas, og har lenker til sentrale regelverk og rundskriv.

Sjekk
<https://www.advokatforeningen.no/radgivning/hvitvasking/>

en titt på regelverket sitt. Det må oppdateres med den nye lovgivningen, når den kommer. Det er også nyttig å se om regelverket etterfølges i praksis, internt i bedriften, og om det egentlig er operativt. Tilsynsrådet har selv sagt at advokater ofte ikke har tilstrekkelig fokus på utvelgelse og tydeliggjøring av de riskfaktorene som firmaene står overfor, både knyttet til klienttyper og type oppdrag, sier Susanne Munch Thore.

– Det viktigste nye for advokater, er et økt fokus på risikovurdering, og at alt må være skriftlig. Advokater må dokumentere sin risikovurdering, og skrive ned alt de gjør, sier hun.

LEDELSESKARANTENE

Tilsynsrådet får sterkt utvidede sanksjonshjemler, forteller de.

– Rådet kan ilegge ledelseskarantere, og gi advokater et overtredelsesgebyr på inntil ni millioner kroner. Tidligere har sanksjonene fulgt straffesporet, men nå får Tilsynsrådet disse helt nye funksjonene, som kommer i tillegg til straffesporet.

I vurderingen av mulige sanksjoner, vil rådet legge vekt på den hvitvaskingsansvarliges risikovurderinger og rutiner.

– Ved særlig skjerpende omstendigheter kan lovbrudd straffes med inntil ett års fengsel, og omfanget av straffebelagte bestemmelser er utvidet, forteller Rørholt.

NYE TOLKNINGER

En utfordring for mange advokater, er å vite hvilke oppdrag som er underlagt hvitvaskingsloven. Hvordan loven skal anvendes av advokater, er beskrevet på en ny måte i lovforslaget, noe som kan by på nye tolknings- og avgrensningsspørsmål, forteller de to.

– Som før kan nær sagt alle advokater bli involvert i en transaksjon. Også forsvarsadvokater kan komme i en situasjon der advokatoppdraget er omfattet av regelverket, hvis de for eksempel i etterkant blir bedt om å bistå klienten med et oppgjør. Og for å

ta et enkelt utgangspunkt; man er ikke fritatt for ansvar under hvitvaskingsloven dersom klientens oppgjør skjer gjennom en bank, eller hvis det ikke håndteres penger via klientkonti, sier Thore.

MÅ VÆRE KONKRETE

Firmaene må gjøre en jobb, gjerne ha en work-shop, og spørre seg hvilken risiko det er for at deres virksomhet kan misbrukes i en potensiell hvitvaskingstransaksjon, sier Thore.

Hun er selv hvitvaskingsansvarlig i Wikborg Rein, landets nest største advokatfirma, målt i omsetning, ifølge ferske tall fra Dagens Næringsliv.

– Hvis du driver et større advokatfirma med store klienter, norske og utenlandske, vil nettopp det å forstå eierskaps- og kontrollstrukturen i selskapene du har som klienter, være viktig. Et risikomoment er om man ikke forstår bakgrunnen for hvorfor et selskap er organisert slik det er, og har hovedsete i et land som ikke har gode nok tiltak for å motvirke hvitvasking og terrorfinansiering. Det forventes at hvert advokatfirma vurderer sin virksomhet konkret, og ikke utelukkende baserer seg på bransjevurderinger, sier Rørholt.

KJENN DIN KUNDE

– Det operasjonelle rammeverket som man må ha på plass for å oppfylle hvitvaskingslovens bestemmelser, er veldig nyttig til eget bruk for å kjenne sin kunde, for å unngå uforvarende å bli trukket inn i en aktivitet som ikke er ønskelig. Man kan for eksempel hekte på en kredittsjekk før inntak av en ny kunde, når man likevel skal gjøre kundetiltak for å begrense risikoen, sier Thore.

Advokatfirmaer må spørre seg hvordan de kan bli misbrukt i hvitvasking og terrorfinansiering.

– Hvilke klienter og transaksjonsgrupper har du, er det noen av tjenestene du tilbyr, som er mer utsatte? Er risikovurderingen din oppdatert og skriftlig? Og rutinene tilsvarende? Og er disse godkjent på høyeste nivå?

Skriftlige rutiner gjelder alle, du kan få en smekk av Tilsynsrådet om du ikke har formalisert rutinene dine. Selv om du driver alene, er du nødt til å ha skriftlige rutiner.

Alle firmaer må utpeke en hvitvaskingsansvarlig, og personen må ha både kunnskap, og være på et tilstrekkelig høyt nivå i organisasjonen til å kunne si ja eller nei til en ny klient.

RAPPORTERINGSPLIKT

Advokaters undersøkelsesplikt ved forhold som kan tyde på hvitvasking og terrorfinansiering og rapporteringsplikt til Økokrim ved mistanke om slike forhold, videreføres. Nytt for advokater er at departementet i forskrift kan fastsette at advokater skal rapportere til Økokrim via et uavhengig organ. En slik «filtreringsmekanisme» benyttes i flere europeiske land.

Dette må du svare på

Disse grunnleggende spørsmålene bør ledelsen i et advokatfirma stille seg:

- Hvordan kan min virksomhet misbrukes til hvitvasking og terrorfinansiering?
- Hvilke klientgrupper og hvilke transaksjonstyper innebærer risiko for hvitvasking og terrorfinansiering?
- Er vår risikovurdering av virksomheten skriftlig og oppdatert?
- Er rutinene skriftlige, oppdaterte og godkjent på øverste nivå (styret)?
- Er det utnevnt en hvitvaskingsansvarlig i ledelsen med ansvar for å føle opp rutinene?
- Har vi systemer for opplæring av ansatte? Følges disse opp? Er ansatte kjent med risiko og rutiner?
- Hvor nøye er vi på å dokumentere at vi har gjennomført hvitvaskingskontroll?

(Kilde: Kristine Frivold Rørholt og Susanne Munch Thore.)

– Formålet med tilsynene er å gjøre advokatene bedre, sier Kjetil Andersen, Hege Bjølseth, Thomas Smedsvig og Jonas Haugsvold i Tilsynsrådet.

For dårlige kontrollrutiner mot hvitvasking

Samtlige av de store advokatkontorene har gode rutiner mot hvitvasking, men etterlevelsen av rutinene er ikke like imponerende, mener Tilsynsrådet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Alle de store advokatkontorene har hatt Tilsynsrådet på besøk nylig, der fokuset spesielt har vært rettet mot etterlevelse av hvitvaskingsreglene.

– Bare cirka halvparten av de større virksomhetene har etablert egne, dokumenterte kontroller med at de etterlever sine egne hvitvaskingsrutiner. Gitt at firmaene sier at risikoen for å bli utsatt for hvitvasking er en risiko

de er veldig opptatt av, og en av de største truslene mot advokatvirksomheten, så er resultatet litt underlig, sier Kjetil Andersen, som er revisor og siviløkonom i Ernst & Young Norge, og utfører tilsyn på oppdrag fra Tilsynsrådet.

Advokatbladet møtte ham sammen med styreleder Thomas Smedsvig, direktør Hege Bjølseth, og seniorrådgiver Jonas Haugsvold i Tilsynsrådet.

– Tilstanden blant advokatfirmaene er generelt god, men på etterlevelsen av hvitvaskingsreglene er det en

623 advokater fikk tilsyn

Tilsynsrådet utførte 31 ordinære bokettersyn i fjor, som omfattet 62 advokater, og 72 stedlige tilsyn som omfattet 561 advokater. Totalt hadde 623 advokater tilsynsbesøk i fjor.

I 2016 hadde 1133 advokater tilsynsbesøk.

Tilsynsrådet har to typer tilsyn; bokettersyn og tilsynsbesøk, forteller leder Hege Bjølseth.

– Bokettersyn skjer på grunnlag av informasjon om at noe ikke er helt i

orden, det kan være en henvendelse fra en kollega, et presseoppslag, eller etter gjennomgang av advokatens egenerklæring. Tilsynsbesøkene plukkes gjennomgående ut på stikkprøvebasis, og vi har noen tematisyn, som tilsynene med at firmaene etterlever hvitvaskingsregelverket, sier Bjølseth.

Tilsynsrådet kan illegge reaksjonene kritikk, irrettesettelse og advarsel etter tilsyn.

– Der er det noe uenighet; vi mener noe kan falle innenfor, mens advokatene kan mene det faller utenfor. Dette er det behov for å gjennomgå sammen med advokatene, og bevisstgjøre dem om risiko. Vi er opptatt av hvordan advokatene har tenkt i konkrete saker, og om de

Rapport fra 32 tilsyn

Det følgende er sakset fra Ernst & Youngs rapport til Tilsynsrådet fra 23. januar i år om tilsyn i 32 store advokatfirmaer:

«Gjennomgangen har avdekket at flere advokatfirmaer har svakheter / manglende beskrivelse i sine rutiner knyttet til identifikasjon av reelle rettighetshavere for internasjonale selskaper.»

«Det er gjennomgående en svakhet at de manuelle systemer for dokumentasjon av hvitvaskingskontrollene ikke har tilfredsstillende sletterrutiner.»

«Vår gjennomgang har også avdekket store avvik i forståelsen av

transaksjonsbegrepet som er sentralt i vurderingen av hvorvidt et advokatoppdrag omfattes av hvitvaskingsregelverket eller ikke.»

«Flere av de større advokatfirmaene har i liten grad en obligatorisk opplæring i regelverk eller risikoidentifikasjon for denne gruppen av advokater (de som skaffer firmaet oppdrag og klienter, red. anmerk.).»

«Vår gjennomgang avdekket at der er få advokatfirmaer som har en systematisk etterkontroll av den interne etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. (...) Det synes som om de firmaene som kommer best ut, er

internasjonalt integrerte advokatfirmaer.»

«13 av firmaene i utvalget har ikke dokumentert risikovurderingen av firmaets forretningsområder.»

«Det er også vår oppfatning at den hvitvaskingsansvarlige ofte ikke er klar over manglende etterlevelse av reglene i praksis.»

«For kun ni av firmaene som er med i utvalget er det dokumentert at det foretas løpende oppfølging av kundeforholdet.»

læringskurve, sier Thomas Smedsvig, som til daglig er styreleder i Arntzen de Besche i Stavanger.

– Vi har noen saker der firmaer er ilagt irrettesettelse eller advarsel på grunn av mangelfull etterlevelse av rutinene, forteller han.

HVA ER EN TRANSAKSJON

Det har i flere tilfeller oppstått diskusjoner mellom Tilsynsrådet og advokatene som får tilsyn om lovforståelsen knyttet til rekkevidden av hvitvaskingslovens transaksjonsbegrep.

– Der er det noe uenighet; vi mener noe kan falle innenfor, mens advokatene kan mene det faller utenfor. Dette er det behov for å gjennomgå sammen med advokatene, og bevisstgjøre dem om risiko. Vi er opptatt av hvordan advokatene har tenkt i konkrete saker, og om de

kan dokumentere en risikovurdering, sier Andersen.

En tilbakevendende diskusjon handler om forskudd på salær: Ifølge Tilsynsrådet, er et forskudd på salær en transaksjon, og hvitvaskingsreglene kommer til anvendelse, forteller Kjetil Andersen.

– At også arv- og skiftesaker kan innebære planlegging av transaksjoner, og falle innenfor regelverket, er for eksempel noe mange advokater ikke tenker på, sier Smedsvig.

VANSKELIG UTGANGSPUNKT

Hvordan transaksjonsbegrepet defineres, er helt sentralt for advokatenes evne til å etterleve hvitvaskingsregelverket, understreker seniorrådgiver Jonas Haugsvold.

– Regelverket omfatter ikke alle sider av advokatvirksomheten, noe som gir advokatene et vanskelig

utgangspunkt fra lovgivers side. De må hele tiden vurdere om de er innenfor eller utenfor regelverket, sier Haugsvold.

Tilsynsrådet har til nå aldri avdekket konkrete hvitvaskingsforsøk.

– Våre tilsyn er ment som hjelp til selvhjelp. Vi ønsker å bistå advokatene for å forhindre at den enkelte advokatvirksomheten nærmest i vanvare setter seg i en situasjon hvor de lett kan misbrukes til hvitvasking, sier Hege Bjølseth.

Men Tilsynsrådet har ikke grunnlag for å mene at norske advokater er spesielt utsatt for hvitvaskingsforsøk fra kriminelle, understreker Smedsvig.

For de små firmaene er det ikke hvitvaskingsregelverket i seg selv som er det mest utfordrende, men risikoforståelsen, mener Kjetil Andersen.

Private and Confidential

Uenighet om taushetsplikt ved tilsyn

– Regelverket om Tilsynsrådets taushetsplikt ved tilsyn er for uklart i dag, og advokater må passe på ikke å gi fra seg mer taushetsbelagt informasjon om sine klienter enn det som er absolutt nødvendig.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sier Susanne Munch Thore, partner i Wikborg Rein og medlem av det regjeringsoppnevnte hvitvaskingsutvalget.

– Ved tilsyn må advokater ha to ting i hodet samtidig: De må tenke på at de skal beskytte den informasjonen de har fått av sin klient, det er deres lov-pålagte forpliktelse, men de må også tilfredsstille det legitime behovet Tilsynsrådet har til informasjon. Men ikke noe mer, sier Thore.

Hun minner om at advokaters taushetsplikt er reflektert i Grunnloven og i den europeiske menneskerettskonvensjonen, og ligger til grunn for et uavhengig rettsvesen.

DELTA SELV

– Tilsynsrådet må ha tilgang til informasjon fra advokatene, ellers kan de ikke gjennomføre sin rolle. Tilsynsrådet har en viktig samfunnsrolle. De er med på å kontrollere og understøtte tilliten til advokatstanden. Men advokater må spørre seg i hvor stor grad Tilsynsrådet skal ha tilgang til det som

ellers er taushetsbelagt informasjon. Tilsynets krav på innsyn er nemlig underlagt visse begrensninger, sier Thore. Hun anbefaler advokater selv å delta ved tilsyn.

– Det er ikke sikkert at administrativt ansatte tenker på taushetsplikt på samme måte som advokater gjør, når de blir bedt om å overlevere informasjon. Min anbefaling er derfor at også advokatene engasjerer seg i tilsynet.

IKKE MER ENN NØDVENDIG

Den lovhjemmelen vi har i dag følger av advokatforskriften, der det fremgår at Tilsynsrådet har innsyn i advokatpraksis, uhindret av taushetsplikt, i den grad det er nødvendig for at rådet skal kunne gjennomføre sin oppgave, understreker hun.

– Dette betyr at Tilsynsrådet ikke kan kreve informasjon utover det som er nødvendig for å oppfylle det konkrete behovet for det aktuelle tilsynet. Da tenker vi at det er en dårlig idé, både for Tilsynsrådet og den aktuelle advokaten, bare å åpne opp, og gi Tilsynsrådet fri adgang til all klientinformasjon.

– I mange tilfeller, og jeg vil tro i flere tilfeller enn man kanskje tenker på, vil man kunne benytte seg av anonymisert informasjon. Både advokatene og Tilsynsrådet, og de som opptrer på vegne av disse, må spørre seg om hvor mye klientinformasjon det er nødvendig å gi fra seg i forbindelse med det enkelte punkt i tilsynet. Man bør bli enige om kjøreregler for tilsynet, mener hun.

KAN BLI SAKSØKT

– Dette er et område som ikke er blitt viet stor oppmerksomhet, hverken fra advokatenes eller Tilsynsrådets side, men det er et område der det er behov for å skape et tydeligere regelverk, slik det er foreslått i ny advokatlov. I ytterste konsekvens kan du bli saksøkt av klienten hvis du har gitt fra deg over-skuddsinformasjon uten å ha hjemmel til det, hvis informasjonen på en eller annen måte blir bragt videre, sier hun.

Susanne Munch Thore sitter i Advokatforeningens hovedstyre, og sier at det nok er et faktum at Advokatforeningen og Tilsynsrådet har litt ulikt syn på utøvelsen av taushetsplikten ved tilsyn.

Tilsynsrådet: – Meget vidt innsyn

Direktør
Hege Bjølseth.

– Etter advokatforskriftens § 4-5 annet ledd er advokaten pliktig til å gi nødvendige opplysninger til Tilsynsrådet uten hinder av taushetsplikt, sier direktør Hege Bjølseth i Tilsynsrådet.

Nødvendighetsvurderingen knytter seg i utgangspunktet til Tilsynsrådets egen vurdering av behovet for opplysninger i det enkelte tilfellet, understreker hun.

– Det følger også av departementets kommentar til advokatforskriftens § 4-5 annet ledd, at adgangen til innsyn er ment å være meget vid, og at nødvendighetsvurderingen knytter seg til Tilsynsrådets behov for innsyn, sier hun.

Tilsynsrådet har i noen få tilfeller erfart at deres representanter blir avkrevd en egen erklæring om taushetsplikt for å kunne gjennomføre tilsyn i advokatvirksomheten, forteller hun.

– For et offentlig tilsynsorgan er et slikt krav helt uakseptabelt, og vil ikke bli etterkommet. Advokatene risikerer sanksjoner dersom firmaet ikke fremlegger de opplysningene som Tilsynsrådet mener er nødvendige, sier Bjølseth.

– MERARBEID FOR ADVOKATEN

– Bør informasjonen dere får i større grad anonymiseres for å beskytte advokatenes taushetsplikt?

– Der er ikke slik at Tilsynsrådet eller revisor alltid trenger innsyn i alle opplysninger for å kunne gjennomføre et bokettersyn. Men det er vanskelig å utarbeide regler her, da behovet for innsyn vil variere fra sak til sak. Fordi advokatenes taushetsplikt har blitt utvidet til i realiteten å omfatte enhver opplysning som har vært innom et advokatkontor, ligger i det i sakens natur at Tilsynsrådet må kunne behandle opplysninger som er underlagt taushetsplikt på advokatens hånd. Det vil også innebære betydelig merarbeid og usikkerhet hos advokaten dersom ikke taushetsbelagt informasjon kan gis til tilsynsorganet uten hinder av taushetsplikten, sier Bjølseth.

Hun minner om at Tilsynsrådet selv er underlagt den taushetsplikten som gjelder generelt for offentlige forvaltningsorganer.

FORVENTER KLARERE REGLER

– I utgangspunktet vil opplysninger som er omfattet av advokatens taushetsplikt også være omfattet av forvaltningslovens regler om taushetsplikt.

Tilsynsrådets revisor har som regel en dialog med advokaten om hvilke opplysninger det er behov for innsyn i, slik at advokaten eventuelt kan ta ut, eller anonymisere overflødig informasjon. Så langt vi erfarer har dette ikke vært noe stort problem i praksis, sier hun.

– Er det behov for et tydeligere regelverk knyttet til taushetsplikt ved tilsyn?

– Vi har etterlyst klarere regler, både om hva som er, eller bør være, underlagt taushetsplikt på advokatens hånd, samt rekkevidden av tilsynsorganets egen taushetsplikt vis-a-vis andre offentlige organer og personer som ber om innsyn i offentlige dokumenter. Her er det motstridende interesser, som derfor bør vurderes nærmere av lovgiver. Vi forventer at disse uklarhetene blir avklart i den nye advokatloven som er under forberedelse, sier Bjølseth.

ANNONSE

VOGT ADVOKATFIRMA
Marbella - Spania - Etablert i 1999

- ♦ Fast eiendom
- ♦ Arv/Skifte
- ♦ Skatt
- ♦ Forretningsjuss
- ♦ Regnskap & Selvangivelser
- ♦ Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L.
Ricardo Soriano 65 - 2º-3 // 29601 Marbella - Spania
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

Slik unngår du å bli spist opp av klienten

Når klientsamtalene blir vanskelige, så si det som det er, oppfordret Cecilie Kolflaath Larsen og Judith van der Weele.

Psykologer mener advokater som er i kontakt med traumatiserte klienter har et ansvar for å ta vare på egen og klientens helse.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

SANDEFJORD: Psykologene og traumeekspertene Judith van der Weele og Cecilie Kolflaath Larsen fra firmaet Kulturpsykologisk institutt advoker advokater som er i tøffe situasjoner om å ta signaler på egen kropp på alvor.

De to var hentet inn som foredragsholdere på det årlige bistandsadvokat-kurset, og van der Weele vitnet som sakkyndig på telefon samme dag.

– Da jeg var ferdig, følte jeg meg litt uvel. Jeg vet at den følelsen kan vare i mange timer, og har et ansvar for å sørge for at den blir borte. Hvis jeg bare ignorerer følelsen, blir den liggende i bakhodet. Derfor ba jeg Cecilie om hjelp. Vi pratet om situasjonen, tok en kopp te, og ristet løs i kroppen. Da forsvant følelsen jeg hadde raskere enn om jeg hadde prøvd å ignorere den, fortalte van der Weele.

ABSURD KLEMMING

Psykologene understreker at det er svært individuelt hva som hjelper. Eksempelvis kan det for noen virke effektivt med fysisk kontakt – mens dette definitivt ikke passer for andre.

– For meg hadde det vært helt absurd å løpe rundt og skulle klemme på folk! Det er viktig å finne det som fungerer for deg, sa psykolog-kollega Larsen.

Ifølge de to, har alle mennesker et «toleransevindu» som man kan havne utenfor.

– Havner man under, kommer gjerne en følelse av sorg og tomhet, mens om man går over, kan man bli stresset, overveldet eller sint.

– Eksempelvis arbeidet en kollega av meg med å se på mange IS-bilder. Han satt på jobben alene i et rom, og systematiserte informasjonen. Det gikk bare noen uker før han våknet med mareritt. Da han kom til psykolog, var den første endringen at både han og de andre som jobbet med bildene, skulle sitte i en fellessone. I rommet du arbeider med slik informasjon bør du også fjerne bilder av familier og venner, sa van der Weele.

– Ikke ta belastende materiell med på hytta, oppfordret Larsen.

KLIENTSAMTALER PÅ VILLE VEIER

Mange kvier seg for å stanse klienter som dypt inne i detaljerte beskrivelser av grusomme hendelser, påpekte Judith van der Weele.

– Mange tenker at man ikke kan stoppe klienter som sklir ut, men det kan du. Å bryte rytmen i resonnementet vil hjelpe dem – og deg som advokat – tilbake i «vinduet». Du må ikke holde ut – det er ikke respektløst å ha egenomsorg i en slik situasjon ved å be klienten roe seg ned, ta et glass vann eller snakke om noe annet noen minutter.

Når klienter har personlighetsforstyrrelser og er utfordrende å prate med, er det ifølge psykologene viktig å opptre gjennomskiktig:

– Mange av oss er opplært til bakhodesamtaler der vi diskuterer med oss selv uten å ta det frem. Men å gjøre det motsatte, tror jeg er en av de mest elegante kommunikasjonsformene du kan benytte. Tør å si det som det er: «Det du forteller meg nå har jeg en plikt å reagere på, men jeg vet ikke helt hvordan jeg skal håndtere det, fordi jeg ønsker å fortsette med å ha deg som klient» eller «Nå ser det ut som du ble sint på meg, er jeg helt på bærtur her?», sa van der Weele.

– Ta større plass

– Vi gjemmer oss i skyggen av anklagers autoritet, og forsvarernes utestemme, hevder Sjak Haaheim.

SANDEFJORD: Under en etikk-debatt på det årlige bistandsadvokatkurset, ble det diskutert om bistandsadvokater oftere bør la seg intervju i media og delta i debatter i sosiale medier.

Medlem i Advokatforeningens bistandsadvokatutvalg, Sjak Haaheim, mener bistandsadvokater med fordel kan ta større plass i mediene:

– Bistandsadvokater er altfor lite synlige, sa Haaheim.

Drammens-advokaten møtte motbør fra flere andre advokater.

– Det er mulig jeg er en dinosaur, men jeg sier nei, nei, nei. Jeg synes ikke våre saker har noe i sosiale medier å gjøre. Men hvis de ringer fra media for å høre om jeg har synspunkter, avklarer jeg med klienten og hører hva vedkommende vil, sa en advokat.

Haaheim var enig i at sosiale medier kan være en utfordring.

– Klientene googler gjerne advokater før de velger. Da tror jeg det er viktig å ha en digital historie som ikke indikerer noe nært kjennskap til dommere, sakkyndige eller andre aktører, fordi tillit er en så avgjørende faktor, sa Haaheim.

– Vi er altfor lite opptatt av å fortelle offentligheten hva vi gjør, hvorfor vi gjør det, og hvorfor det er viktig for samfunnet, mener bistandsadvokat Sjak Haaheim.

– Viktig informasjon glipper

– Det er sjeldent noen forsøker å trakassere fornærmede, sa tingrettsdommer Ann Mikalsen.

Tingrettsdommer mener bistandsadvokater altfor ofte forbereder eksaminasjonen sin for dårlig.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

SANDEFJORD: –Vi ser altfor ofte at sentral informasjon kanskje glipper fordi bistandsadvokaten, og for så vidt andre aktører i retten, ikke har forberedt eksaminasjonen godt nok. Hvis man har lange innledninger til spørsmål, får vi fort mistanke om at man lar skravla gå for å få tenkt seg om underveis. Til slutt skjønner hverken fornærmede eller retten hva det egentlig spørres om, sa tingrettsdommer Ann Mikalsen ved Kongsberg og Eiker tingrett.

Hun kom med praktiske tips til forsamlingen, sett fra dommerbordet.

– Det er ingenting som gjør dommere gladere enn advokater som kort og presist stiller spørsmål fornærmede er forberedt på – og som bringer saken dit bistandsadvokaten vil, sa Mikalsen, som selv har over tjue års erfaring som advokat.

Et sekstitalls bistandsadvokater deltok på det årlige bistandsadvokatkurset i begynnelsen av mars. Blant temaene var nyheter i rettsutviklingen, utmåling av oppreisning, bistandsadvokatens opptreden i retten, og hvordan mestre klient og egen helse.

Mikalsen fokuserte på spørsmålet om hva en bistandsadvokat skal gjøre, dersom man mener forsvarsadvokaten opptre upassende.

– Min erfaring som dommer gjennom åtte år, er at det er sjelden noen prøver å trakassere fornærmede, og at det var verre før. Men det kan forekomme overtramp, og da er det viktig at dere sier fra, sa tingrettsdommeren.

Erlend Wessel Carlsen var frem til utgangen av 2016 redaksjons-sjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008–2016. I dag jobber han som kommunikasjons-sjef i snusprodusenten Swedish Match Norge.

Helt sjef!

Hele fire ganger mottok Morten Goller i Wiersholm pris på Finansavisens advokatgalla. Om suksessen videreføres, vil stå og falle på hvordan han løser sin nye rolle som managing partner.

Jeg husker veldig godt dagen før Advokatundersøkelsen 2016 skulle publiseres. Forsiden av bilaget var viet Hasse Arnesen, flankert av to Thommessen-kolleger. Thommessen-troikaen hadde gjort det svært godt i undersøkelsen, og firmaet likeså. Men da vi skulle lage forsiden på selve avisen, kom ansvarlig redaktør Trygve Hegnar innom desken og sa «vi tar Morten Goller på forsiden».

Goller hadde for første gang fått flest poeng i undersøkelsen (163), og var også blitt stemt frem som konkurrentenes mest ettertraktede advokat. Det skal sies at Morten Goller hadde hjulpet Hurtigruten, der Hegnar var styremedlem og aksjonær, i ESA-saken knyttet til ulovlig statsstøtte. At saken ble vunnet, var sikkert medvirkende til Hegnars forside-beslutning, men langt fra alt.

Hegnar er neppe den eneste Morten Goller har overbevist om at han er en sær dyktig advokat. I år fikk han hele 219 poeng, som er den soleklart høyeste samlede poengsummen i advokatundersøkelsens historie. Riktignok ble vektingen omgjort i årets undersøkelse, så noe av veksten skyldes nok at totalt antall utdelte poeng ble flere.

Hva er det som gjør Morten Goller så utrolig populær? For det første har

han nok vært en pioner innen sitt fagfelt. Vært med å sette standarder, skrevet bøker og drevet opplæring av andre advokater. I tillegg er offentlige anskaffelser et område med litt mindre konkurranse og spisse albuer enn for eksempel M&A og skatterett, der alle de store firmaene kniver i toppen.

Men mest av alt så er han en veldig fin fyr. Jovial, blid, jordnær og oppriktig interessert. Nå er det ikke slik at alle advokater er utrivelige, langt derifra, men Gollers væremåte skiller seg ut. Et eksempel på det er hvordan han eksplisitt takker advokatene på teamet sitt med navn, og hvordan han skryter av dem i intervjuer.

Dette er trolig også en av grunnene til at hans partnerkolleger valgte nettopp ham som den nye managing partneren i Wiersholm. Han har sagt at han ikke vil slutte å ta saker i retten. Men i et allerede hektisk liv, hvordan skal han kunne være managing partner i tillegg? Alle som har tatt på seg managing partner-rollen i de største firmaene de seneste årene, har kommet fra børs- og verdipapirrett (M&A). Der er man gjerne en del av et større tverrfaglig team, ofte med flere partnere. Prosessene går i rykk og napp, og det er lett å ta igjen tapt tid på kvelden om man har brukt dagen på managing partner-oppgaver. Dermed kan man, hvis ønskelig, bidra en del innenfor fagfeltet, men først og fremst være leder.

Dette vil bli vanskeligere for Goller. For står du en uke i lagmannsretten, da

er det der, og bare der, fokuset skal være. Uansett om media vil ha tak i deg, priser skal deles ut, viktige interne prosesser skal avklares, eller strategier skal legges.

Goller har løst dette med å lage et team rundt seg, blant annet med tidligere managing partner i Thommessen, Kai Thøgersen. En ny variant, slik at han kan leve etter Ole Brumm-prinsippet «ja takk, begge deler». Det er verdt å nevne at en del MP-er har gått offensivt ut da de fikk utnevnelsen, for så å bruke stadig mindre tid på advokatgjerningen. Skjer så også med Goller, kan det i verste fall føre til at flere av de fire prisene han mottok i år, kan forsvinne.

Offentlige anskaffelser vil han nok toppe i mange år til, for folk stemmer ofte på tidligere vinnere eller bransjenestorer. Men får Goller færre poeng, så mister han poengtittelen, såpass close er det. I tillegg er det så jevnt i selskapstoppen at også Wiersholm kan miste «flest poeng totalt»-tittelen. Og om han blir konkurrentenes mest ettertraktede, det gjenstår vel å se på hvordan han løser den nye rollen. Og blir Wiersholms managing partner-løsning en suksess, kan det fort bli enda flere plaketter å ta imot neste år.

(Red. anmerk: Erlend Wessel Carlsen samarbeidet med Morten Goller da Goller representerte Swedish Match i en rettsak mot Staten v/Helsedepartementet.)

NORGES LOVER 1687–2017

Norges Lover omfatter samtlige norske lover som har alminnelig praktisk betydning. Utfyllende registre og krysshenvisninger bidrar til å gjøre boken brukervennlig. Ajourført per januar 2018.

HOVEDUTGAVE:

ISBN 978-82-450-2336-7
PRIS 969,- INKL. MVA.

FINGERMERKER TIL NORGES LOVER:

ISBN 978-82-450-2338-1
PRIS 69,- INKL. MVA.

SÆRTRYKK AV ENKELTLOVER

Fagbokforlaget utgir særtrykk av enkeltlover fra Norges Lover i samarbeid med Lovsamlingsfondet, Det juridiske fakultet, UiO og Lovdata.

Disse særtrykkene er de eneste enkeltlovene på markedet som inneholder både faglige og historiske noter.

FAGBOKFORLAGET
fagbokforlaget.no

arbeidsrett.no

Ny nettside våren 2018!

Arbeidsrett.no er den løpende oppdaterte og nettbaserte kommentarutgaven til arbeidsmiljøloven. Den omfatter kommentarer til kollektive arbeidsrettslover og andre tilgrensende lover og rettsområder.

Prøv gratis i 14 dager! Besøk www.arbeidsrett.no for å tegne prøveabonnement.

– I praksis er det de sakkyndige som avgjør erstatningssaker

Forsikringsselskaper som haler skadesaker ut i tid. Sakkyndige som har for stor innflytelse. En statlig rettshjelpsordning som på langt nær er god nok: Advokater som har pasient-skadeerstatning som spesialfelt roper varsku.

TEKST: GEORG MATHISEN

Oslo-advokat Thorsteinn J. Skansbo i Advokatfirmaet Robertsen har jobbet med pasientskadesaker siden 2003, og mener at forsikringsselskapene i økende grad spekulerer i at den som har kommet til skade, ikke har råd til å følge saken i retten.

– Særlig de eksterne firmaene som behandler skadesaker på vegne av forsikringsselskapene, er veldig kyniske på å spekulere og å tvinge frem løsninger på bekostning av den skadelidte, sier Skansbo.

Han forteller at han ofte har opplevd at han har vært enig med et forsikringsselskap om å innhente erklæringer fra sakkyndige, som så har konkludert med årsakssammenheng mellom ulykken og plagene til den skadelidte.

– Så anføres det på vegne av selskapet at de likevel ikke er enige i at det foreligger noen årsakssammenheng og at de heller ikke vil bidra til å utrede saken ytterligere. I stedet kommer de

med et avslag eller rent skambud i håp om å bli kvitt saken, fordi skadelidte ikke tør å gå til retten, sier han.

MOTPARTEN TILBYR SALÆR

– I noen tilfeller får man den enda frekkere varianten at «hvis du bare får klienten din med på dette, så skal vi nok dekke ditt salær». De prøver å spille skadelidtes advokat opp mot sin egen klient. Det må man selvfølgelig avvise. Det ville vært i strid med god advokatskikk å gå inn på noe sånt, sier Skansbo.

Han anslår at han til enhver tid har mellom 70 og 120 personskadesaker. Mange saker går over flere år.

– Denne kynismen er en utvikling som jeg har sett i økende grad de senere årene, sier han, og understreker at det også selvsagt hender at saker låser seg av helt andre grunner.

– Men dette er veldig uheldig for de skadelidte og for deres rettssikkerhet. Samtidig er sakene ganske kompliserte, og vanskelige å føre for et overbelastet

Espen Rekkedal ser at saksbehandlingstiden kan være langdryg. Foto: Georg Mathisen

domstolsapparat. I Oslo kan du vente i flere år på å få opp en sak. Det alene er nok til å ødelegge et menneske, sier Skansbo.

IKKE MULIG PÅ SJU TIMER

Noen av klientene som er kommet til skade, får fri rettshjelp, men ikke mange. Fritt rettsråd betyr i utgangspunktet en stykkpris på sju timer for advokaten, forteller han.

– Som regel er ikke dette nok til å sette seg inn i saken engang. Bare de færreste erstatningssaker kan behandles forsvarlig innenfor rammen for fritt rettsråd, sier Skansbo.

Noen av klientene hans har ventet i over tre år på en avgjørelse.

– Sivilombudsmannen kritiserer utlendingsmyndighetene for lang saksbehandlingstid, men Pasientskadenemnda har han ikke tatt tak i. Sivilombudsmannen stiller ikke de samme kravene til ulike forvaltningsorganer, mener Skansbo.

– SAKKYNDIGE AVGJØR

Stavanger-advokat Arvid Sjødin i Advokatsamarbeidet Sjødin, Meling & Co. mener at de sakkyndige har for stor innflytelse i pasientskadesaker.

– Vanligvis er det ikke domstolen som avgjør slike saker – det er de sakkyndige. Jeg er blitt skremt av flere rettsavgjørelser som har gått i favør av Pasientskadenemnda fordi de opptrer med sakkyndige som jeg oppfatter som partiske, sier han.

– Sivilombudsmannen stiller ulike krav til ulike forvaltningsorganer, sier Thorsteinn J. Skansbo. Foto: Krister Sørbø

STORE FORSKJELLER

Espen Rekkedal er senioradvokat hos Øverbø Gjørtz. Fra kontoret i Ørsta driver han også nettsiden Fullerstatning.no. Han mener at jevnt over er dialogen grei.

– I noen selskaper opplever du en ganske rask og grei dialog. Det er ikke alltid de er enige, men du får i hvert fall svar. Hos andre får du rett og slett ikke svar. Det fører til at klienten ikke

får dekket løpende tap. Dette kan få svært alvorlige konsekvenser, sier Rekkedal.

På tidsbruk trekker han frem staten som «verstingen» – spesielt i pasient-skadesaker som ligger i flere år før de behandles i Pasientskadenemnda.

Samtidig forsvarer han litt av tiden som brukes på å behandle en sak:

– Det ligger i sakens natur at man må vente litt etter en ulykke før man får endelig oppgjør. Da gjelder det å få gjort et foreløpig oppgjør, så ting kan gå noenlunde normalt frem til endelig oppgjør. Det er absolutt uenigheter, men jeg opplever saklighetsnivået som ganske høyt, sier Espen Rekkedal.

Egne retningslinjer

Advokatforeningen har sammen med Dommerforeningen, Riksadvokaten og Regjeringsadvokaten utarbeidet retningslinjer for sakkyndig arbeid i domstolene, sjekk Advokatforeningens nettsider.

– Forfeilet kritikk

– Advokatene gjør en god jobb, og i de fleste sakene blir partene enige, sier Riisa-partner Ole Andresen.

Ole Andresen er partner i Riisa & Co, som ofte representerer forsikringsselskapene i personskadesaker, og er kåret til beste firma i forsikringsrett i Finansavisens advokatundersøkelse for 2018.

Han mener at mye av kritikken mot forsikringsselskaper og deres advokater er ren synsing, og etterlyser statistikk som kan belegge kritikken.

– Det er den letteste ting av verden å gå ut med generell kritikk uten at man trenger å belegge den, sier han.

– Forsikringsselskapenes konsesjon tilsier at disse sakene skal gjøres opp i samsvar med gjeldende rett. De skal ikke betale for mye, ikke for lite, men det som er riktig. Det er den samme policyen som alle selskapene har, og det er ikke forskjell på om saken behandles internt eller eksternt, sier Andresen.

ROSER MOTPARTEN

Han mener at kritikken av forsikringsselskapene og advokatene som representerer dem, er helt forfeilet.

– Og den kritikken som jeg hører, leser jeg stort sett om i mediene. I utgangspunktet er konfliktnivået lavt. Jeg oppfatter det som at man stort sett er enig om at forsikringsselskapene gjør en ordentlig jobb, sier han.

Ole Andresen vil ikke slå tilbake å kritisere advokatene som han møter som motpart – snarere tvert imot:

– Jeg synes de gjør en god jobb. De har en klient som de skal sørge for at får ordentlig erstatning, og i 99 prosent av sakene blir man jo enige.

KJENNER SEG IKKE IGJEN

Bård Iversen har vært advokat i Gjensidige siden 1994. Han kjenner seg absolutt ikke igjen i påstanden om at

forsikringsselskapene trener personskadesaker.

– For vår del er jo fokus kundebehandling og kundetilfredshet. Der er raske, riktige oppgjør og høy etisk standard viktig. Ingen er tjent med å trenere sakene, sier Iversen.

Forsikringsselskapene måler kundetilfredsheten, og han forteller om gode tall for Gjensidiges del.

– Andelen saker som havner i retten, er forsvinnende liten. Hovedinntrykket er at et gjennomgående godt samarbeid mellom skadebehandlerne i selskapet og advokatene til den skadelidte, sikrer forsvarlige oppgjør. Når saker ender i retten, kan det være kvalifiserte problemstillinger knyttet til årsakssammenheng, erstatningsutmålingen eller rent rettslige spørsmål, sier Iversen.

– Noen få ganger går advokatene for hardt ut og gir den skadelidte urealistiske forhåpninger, men det er i et fåtall av tilfellene, sier Iversen.

Rose-Marie Christiansen i Helseklage har allerede kvittet seg med sakkyndige som er for enige med Pasientskadenemnda. Foto: Helseklage

Har byttet ut sakkyndige

Helseklage-direktør Rose-Marie Christiansen er enig i at saksbehandlingstiden ikke er akseptabel, og har byttet ut sakkyndige som er for enige med staten.

TEKST: GEORG MATHISEN

– Vi synes ikke at saksbehandlingstiden vår er akseptabel. Men nå har vi ansatt det antallet saksbehandlere som vi skal ha i Bergen, sier Rose-Marie Christiansen.

Hun er direktør i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage), som behandler saker blant annet for Pasientskadenemnda. For snaue tre år siden ble det vedtatt å flytte klageorganet fra Oslo til Bergen. Den gangen var saksbehandlingstiden tolv måneder i snitt. I fjor var den oppe i tjue måneder. Helseklage behandlet 1549 pasientskadesaker i fjor – en tredjedel færre enn i 2014.

– Vårt mål er at det for alvor skal løsne i 2018, slik at produksjonen vår kommer godt over to tusen avviklede saker, sier Christiansen.

PRØVER OG FEILER

– Vi ønsker ikke sakkyndige som har egne agendaer. I og med at det ikke finnes noen godkjenningskomisjon av sakkyndige, er vi henvist til å prøve og feile. Vi ønsker ikke sakkyndige som konsekvent er imot pasientene eller mot behandlingsstedet – eller omvendt – men er ute etter sakkyndige som er balanserte, og som gir gode medisinske vurderinger – noen ganger i den ene retningen og andre ganger i den andre retningen, sier hun.

Det har ført til at noen sakkyndige er byttet ut.

– Dette har nesten uten unntak vært sakkyndige som har støttet vårt syn på saken. Slike evalueringer må vi gjennomføre når vi har samlet tilstrekkelig med erfaringsgrunnlag. Det tar ofte litt tid før vi ser slike tendenser, understreker Christiansen.

INGEN GODKJENNING-INSTANS

Hun ønsker seg en instans for å godkjenne sakkyndige, som sørger for at sakkyndige må gjennom opplæring i rolleforståelse, hva det innebærer å være sakkyndig, hvordan man skal opptre og hva som er viktig ved medisinsk rådgivning.

– Pasientene skal få den erstatningen de har krav på, sier hun, og minner om at de fleste sakene løses uten konflikter eller større uenighet.

– DEMP FORVENTNINGENE

Pasienter som får medhold i at de har krav på erstatning, vil normalt få dekket utgifter til juridisk bistand. Christiansen råder advokater til å sørge for å få forhåndssamtykke til dette.

– I noen tilfeller ser vi at advokater starter med å vidløftiggjøre saken, og på den måten bruke en del tid på ting som ikke har noen relevans. I neste omgang vil dette enten føre til at pasienten får et høyere salærkrav fra advokaten, eller at advokaten ikke får betalt for denne delen av jobben, sier hun.

– Det er grunn til å minne om at advokaten bør sørge for at pasientens forventninger ikke blir urealistisk høye. Norsk erstatningsrett er nøktern. Det er lurt at både advokat og pasient medvirker til å få saken så godt opplyst som mulig, og for å få dette til, må det skapes et godt samarbeidsklima med saksbehandler, råder Christiansen.

De fleste får avslag

- Norsk pasientskadeerstatning, NPE, mottok 5822 erstatningskrav i fjor.
- Av sakene som ble avgjort, fikk 29 prosent medhold.
- Alt i alt ble det betalt ut 979 millioner kroner i erstatning.
- Over 40 prosent av erstatningene ble gitt for ortopedi og kreft/svulster.
- Erfaringsmessig klages en tredjedel av sakene som NPE har behandlet, inn for Pasientskadenemnda. Der fikk pasienten i fjor medhold i åtte prosent av de behandlede sakene.
- Pasientskadenemnda gikk inn i 2018 med 3102 saker. 350 av dem – litt mer enn 10 prosent – er mer enn to år gamle. 18 saker har ligget i over fire år.
- I 2017 ble Pasientskadenemnda stevnet 152 ganger.
- I 68 prosent av sakene som gikk til retten, ble staten frifunnet.

Frank Andersen jobber for å få utvidet rettshjelpsordningen, slik at flere grupper kan få dekket mer av det offentlige.

– Advokater kan ødelegge skadesaker

Sårbare pasienter bør ikke stole blindt på advokaten sin, mener pasientskadegruppe, som oppfordrer advokater til å informere bedre om hvordan de fakturerer.

– Det første mange advokater møter en skadd pasient med, er å forespeile dem en regning på alt fra 10.000 til 25.000 kroner. Ofte er et slikt beløp helt umulig for en pasient å stille opp med, sier Frank Andersen.

Han leder Pasientskadegruppen Sammen for et bedre NPE (Norsk pasientskadeerstatning), en gruppe som ble opprettet i 2015 på Sørlandet, og har 570 medlemmer. Gruppen samarbeider med Personskadeforbundet LTN (tidligere Landsforeningen for trafikkskadde).

– På grunn av dårlig økonomi, må mange pasienter lete etter en advokat som er villig til å ta saken pro bono, eller etter «no cure, no pay»-prinsippet, for så lenge saken fremdeles er i forvaltningen, det vil si hos NPE eller Helseklage, så må de aller fleste betale advokathjelp selv, sier Andersen.

– Men i denne situasjonen vil advokaten vanligvis gjøre svært lite, fordi han ikke får betalt. For pasienten er dette katastrofalt. Du tror at advokaten tar jobben og at du er i trygge hender. Advokaten vet, på sin side, at det først er når saken kommer inn i rettssystemet at han eller hun begynner å tjene penger på den. Vi må dessverre oppfordre medlemmene til ikke å stole blindt på advokaten, sier han.

– ØDELEGGES FOR SAKEN

Andersen mener at mange advokater rett og slett ødelegger skadesaker med å gå for hardt til verks innledningsvis, i stedet for å prøve å få til en bedre dialog.

– Advokatene må være mer på vakt mot betydelige feil og mangler i journaler. En journal er ikke et sannhetsdokument, det er et arbeidsdokument leger bruker for å huske sine egne vurderinger. Diagnoser og notater der kan være mangelfulle, og helt gale. Dessverre bruker gjerne den sakkyndige disse journalnotatene som et sannhetsdokument, uten engang å sjekke med pasienten om dette stemmer, sier han.

ADVOKAT- OG DOMMERKAPPER

for damer og herrer – Omgående fra lager

Vi har flyttet!

(Se ny kontaktinfo nedenfor)

EDVINS

Besøksadresse: Rådmann Halmrastsvei 4 SANDVIKA

tlf. 67 55 94 04 - epost: edvinsas@hotmail.com - www.edvins.no

25 år med norsk advokat-hjelp i Uganda

Advokatforeningens internasjonale rettshjelpsutvalg støtter prosjekter i Uganda og Guatemala som yter juridisk bistand og fri rettshjelp. Målet er å bidra til rettsstatsbygging.

TEKST: JULIE MESSEL

– Vi ønsker å styrke våre lokale samarbeidspartnere til å bli sterke og uavhengige rettspolitiske aktører, sier Susanne Munch Thore, partner i Wikborg Rein, og leder av utvalget.

I april reiser hun og nestleder i utvalget, Paal-Henrich Berle, samt

Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort til Uganda. Anledningen er at prosjektet i Uganda i år feirer 25-årsjubileum.

Paal-Henrich Berle, som er partner i Advokatpartner i Bergen, har vært tre ganger i Uganda tidligere, første gang i 2013, deretter i 2015 og 2016.

Nær 14.000 ugandere fikk i 2016 juridisk bistand gjennom den ugandiske advokatforenings Legal Aid Project (LAP), som støttes av Advokatforeningen.

– Vi støtter syv av LAPs tolv rettshjelpskontorer i ulike deler av landet. Det gjør inntrykk å se hvor stor betydning prosjektet har. Man må huske på at det er svært knapt med ressurser, sier Berle.

Han forteller om sitt møte med en lokal ugandisk dommer i 2016.

– Han var den eneste dommeren i et distrikt med én million mennesker.

Det sier litt om kampen om tilgangen til domstolene.

MANGE EIENDOMSSAKER

LAPs regionale kontorer bistår med rettshjelp i private tvister om eiendomsrett knyttet til jordeiendom, skilsmisse og arveoppgjør, og i relasjon til offentlige myndigheter eller større næringsinteresser. LAP bistår også i forbindelse med uberettigede fengslinger, og med informasjon om borgernes rettigheter.

– Ved å føre prinsipielle saker som underbygger borgernes rettigheter, og ved aktivt å informere om rettigheter til grupper som i liten grad kjenner til disse, bidrar vi i dette viktige arbeidet som ugandiske advokater gjør, sier Berle.

Han er imponert over ugandiske advokater og over prosjektets utstrekning.

Folk reiser langveis fra til fots og på sykkel i flere dager for å komme seg til de regionale kontorene for å få fri rettshjelp.

– Fri rettshjelp-ordningen tar inn praktikanter og nyutdannede advokater. Vi ser at mange begynner advokatkarrieren sin i LAP. Det er godt nytt for en stor gruppe ugandere som i utgangspunktet ikke har tilgang til rettshjelp, sier Berle

UBERETTIGET FENGSLING

Menneskerettighetene i Uganda er under stadig press.

– Tilgang til rettshjelp, overfylte fengsler og et sendrektig rettsvesen er typiske utfordringer for den ugandiske befolkning. Vårt inntrykk er at det foregår uberettiget fengsling uten lov og dom, sier Berle.

Susanne Munch Thore understreker at landet har en rekke andre utfordringer.

– Samtidig er vi imponerte over det arbeidet LAP gjør for å bedre forholdene i landet.

20 år med FN-resolusjon

Advokatbladet markerer, sammen med Menneskerettighetsutvalget i Advokatforeningen, at det i år er 20

år siden FNs generalforsamling vedtok den såkalte «Human Rights Defenders Act».

Utvalget har sett store endringer i løpet av de 25 årene prosjektet har eksistert.

– I løpet av 25 år har prosjektet bidratt til å utdanne flere generasjoner av advokater som støtter prosjektet og blir representanter for dets verdier. Prosjektet bidrar til folkeopplysning om rettigheter og til megling av tvister, noe som er relativt nytt. Prosjektet har vært sentralt for å få på plass en lovendring som forplikter privatpraktiserende advokater til å bidra med et visst antall timer pro bono-arbeid pr. år. Videre arbeides det med et lovforslag om en offentlig rettshjelpsordning, men dette er ennå ikke på plass, og finansiering blir uansett et viktig tema, sier Thore.

INTERNASJONALT RETTSHJELPS-UTVALG

Advokatforeningens prosjekter drives i samarbeid med Uganda Law Society (ULS) og Asociación Abogados Maya's de Guatemala (ANM-NAG).

Advokatforeningen bidrar med kompetanse, kontakt, oppfølging og kontroll samt et bidrag på omlag ti prosent av total økonomisk bistand til det enkelte prosjekt. De resterende nitti prosentene av den økonomiske støtten kommer fra Norad.

Medlemmer av utvalget: Susanne Munch Thore (leder), Paal-Henrich Berle, Jan I. Backer, Kjersti B. Hasfjord, Ellen K. Hektoen og Jannicke Knudsen.

Advokatforeningen støtter i 2017 utvalget med 467.000 kroner.

Halvparten under 15 år

Uganda er ett av verdens minst utviklede land. Fra 2016 til 2017 har andelen fattige i landet økt. Den høye befolkningsveksten er et hinder for videre fremgang. Fødselsraten er seks barn pr. kvinne, og selv med en forventet reduksjon til under fire barn pr. kvinne i 2040, forventes befolkningen innen den tid å doble seg til 76 millioner, på et landområde som er mindre enn Norge.

Halvparten av landets befolkning er under femten år, og over sytti prosent av befolkningen er under tre år.

Norske myndigheter bidro i 2016 med omlag 370 millioner kroner i utviklingsbistand og 22 norske frivillige organisasjoner

bidrar til utvikling i Uganda. Advokatforeningen er en av disse.

Paal-Henrich Berle på et møte med LAP i Uganda i 2016.

Vant pris

for dom om forsvunnet baby

TEKST: JULIE MESSEL

Høyesterettsdommer Lydia Mugambe i Uganda avsa i fjor en dom som ga et lokalt sykehus ansvar for at en tvillingbaby forsvant etter en fødsel. Dommen vant senere en internasjonal likestillingspris.

En mor som i begynnelsen av fjoråret fødte tvillinger ved Mulago-sykehuset i Kampala – som er landets største offentlige sykehus – opplevde at en av babyene bare forsvant etter fødselen, uten at sykehuset kom til bunns i hendelsen, eller tok ansvar for den.

Moren og barnefaren gikk til sak mot sykehuset, og vant frem: Høyesterettsdommer Lydia Mugambe avgjorde at det var sykehusets uaktsomhet som resulterte i at barnet forsvant, og besluttet videre at foreldrenes rett til helseinformasjon heller ikke ble innfridd. Paret fikk en erstatning tilsvarende om lag 18.000 norske kroner, ifølge The Observer.

Dommen fikk prisen *People's Choice Gavel award 2017* (folkets dommer-klubbe-pris) av organisasjonen WUNRN, Women's UN Report Network, som de siste ni årene har kåret de beste og verste dommene knyttet til kjønn over hele verden.

LOVEN BESKYTTER FOLKET

Advokatbladet har intervjuet Lydia Mugambe på e-post.

– Trygg og god rettsikkerhet beskytter folket mot autoritære handlinger. Og loven fungerer som et middel til å ettergå dem som sitter i posisjon. Det skaper et system der autoriteter blir holdt ansvarlige overfor folket, sier hun.

– Kvinnelige utøvere av jussen er svært viktige. De bidrar til å opprettholde en balanse. De bringer, tror jeg, et viktig perspektiv av menneskerettigheter og rettferdighet til torgs, sier Mugambe.

Hun forteller at hun som ung, nyutdannet jurist arbeidet med fri retts hjelp til ugandisk ungdom.

– Det var i dette arbeidet at lidenskapen min for juss og menneskerettigheter for alvor ble vekket. Senere begynte jeg å jobbe i domstolene. Da var jeg så godt som hekta på rettssikkerhet og menneskerettigheter.

FOLKEMORDET I RWANDA

Lydia Mugambe har omfattende erfaring fra både nasjonal og internasjonal jus, og har arbeidet både som advokat og dommer. Hun har også jobbet med rettsoppgjøret etter folkemordet i Uganda.

– Uganda grenser mot Rwanda i nord. Å jobbe med rettsoppgjøret etter folkemordet ble min måte å bidra til oppreisning på, har Mugambe uttalt.

Nå er hun dommer ved High Court i Kampala, der hun jobber i sivilavdelingen. Uka hennes består i å høre appeller fra lavere domstoler.

– Mandag til onsdag hører jeg saker, herunder advokaters fremlegg, høringer og vitneforklaringer. Jeg prøver å få det til slik at jeg torsdager og fredager skriver dommer og kommer med kjennelser. I løpet av en uke fullfører jeg om lag femten saker. Noen ganger flere, andre ganger færre. Jeg jobber med sivile saker, men de omfatter også fengslinger og saker som ofte omfatter brudd på menneskerettighetene, sier Mugambe.

LOVEN MÅ VÆRE RELEVANT

Jus er avgjørende og viktig for å bygge et sterkt samfunn, understreker hun.

– Rettsikkerhet er bærebjelken i demokratiet, og nødvendig for et godt styresett. Uten rettssikkerhet står staten fritt til å ta makten i sine egne hender; det kan lede til anarki og diktatur.

Hun understreker nødvendigheten av at loven er relevant for det ugandiske folk, og forteller at det stadig blir flere kvinnelige jurister i Uganda, men at færre kvinner har nådd til topps i domstolens øverste sjikt.

Dommer Lydia Mugambe fikk internasjonal oppmerksomhet da hun dømte i favør av et ektepar som mistet en baby etter en fødsel. Foto: Nakiranda Colline

Guatemala: Nr. 3 på draps-toppen

Advokater i Maya-advokatforeningen i Guatemala er på vei ut til klienter i 2015. Foto: Jannicke Knudsen

I voldsherjede Guatemala støtter Internasjonalt retts-hjelpvalg maya-advokater som kjemper for urfolks rettigheter.

TEKST: JULIE MESSEL

– Internasjonalt samarbeid bidrar til at advokater får innpass hos myndighetspersoner og offentlig organer som de ellers ikke ville fått tilgang til. Med oss på slep får de mulighet til å tale sin sak og fremme sine synspunkter overfor instanser de ikke før har hatt tilgang til. Det sier advokat Jannicke Knudsen i Internasjonalt retts-hjelpvalg. Hun har jobbet med Advokatforeningens prosjekt i Guatemala i ti år.

– Internasjonal oppmerksomhet er svært viktig, sier Jannicke Knudsen. Foto: Julie Messel

Samarbeidspartneren i landet er Maya-advokatforeningen ANMAG. Ambisjonen er å støtte mayabefolkningens rettigheter gjennom føring av strategiske rettssaker.

Knudsen har flere ganger reist med guatemalanske kolleger i landet.

LANG REISEVEI

– Advokatene reiser langt for å bistå urfolk med ulike tvister. Det gjør sterkt inntrykk å besøke prosjektene, sier hun.

– Vi bistår med å gi marginaliserte grupper tilgang til retts-hjelp, ved aktivt å informere om rettigheter til grupper som i liten grad kjenner til de rettigheter de har etter loven, sier hun.

Mange advokater og dommere i denne delen av verden tar stor personlig risiko ved å utøve yrket sitt.

– Det viktigste Advokatforeningen kan bidra med i denne sammenheng er kontakt og synlighet. Internasjonal oppmerksomhet rundt advokaters arbeid er svært viktig, sier Knudsen.

TRUER ADVOKATER

I veldig mange av sakene som Maya-advokatene fronter, er det myndighetene, eller sterke politiske og kommersielle aktører, som er motpart. De kan også være andre aktører som på en eller annen måte har interesse av sakens utfall. Dette medfører ikke overraskende at Maya-advokatene tidvis utsettes for trusler og press.

– Guatemala er et land med 98 prosent straffrihet, og ligger som nummer tre i verden av land med flest drap pr. år. Dette sier litt om hvilken kontekst og hvilket klima de arbeider i, sier Knudsen.

Utvalget støtter også opplæring av advokater i urfolksrettigheter, og har støttet rettspolitisk arbeid knyttet til den pågående grunnlovsreformen i Guatemala, der ANMAG fremmet forslag til konkrete endringer.

– I 2015 bistod prosjektet dessuten med å fremme og vinne en sak for den latinamerikanske menneskerettighetsdomstolen som handlet om drap på en maya-kvinne, sier hun.

Dommer med livvakt

– Jeg byttet min egen frihet mot rettferdighet. Jeg føler ansvar for mitt folk. Jeg lar meg ikke skremme, sier den guatemalanske juristen og dommeren Yassmin Barrios Aguillar.

I 2013 dømte hun den guatemalanske diktatoren Efraín Ríos Montt til femti års fengsel for folkemord, og tredivde års fengsel for forbrytelser mot menneskeheten. Barrios var på dette tidspunktet dommer i Høyriksdomstolen i Guatemala.

Mens den aldrende diktatoren var sjokkert, gråt guatemalanske maya-indianere av glede.

Dommen ble opphevet kort tid etter at den ble avsagt, men betød likevel svært mye for Ixilene, en gruppe maya-indianere som hadde vitnet i retten, og blitt trodd.

Gledestårer fra rettsalen i Guatemala By da Yassmin Barrios stod for den historiske domfellelsen av den tidligere guatemalanske diktatoren.

BESØKTE OSLO

Barrios har hatt livvakt i 15 år. Hun er blitt beskutt. Bomber er blitt kas-

Dommer Iris Yassmin Barrios Aguillar. Foto: Wikimedia Commons

tet inn gjennom vinduene i huset der hun bor. Hun beveger seg ikke et skritt utenfor huset sitt, uten livvakt.

– Men dette er ingenting sammenlignet med den prisen Ixil-folket har betalt, sa Barrios, da hun var i Oslo høsten 2017.

Hun skuet utover en liten forsamling i Gamle Festsal ved Universitetet i Oslo, der hun ble utnevnt til æresdoktor ved Universitetet i Oslos juridiske fakultet av rektor Svein Stølen.

– En ære, sa Barrios.

Anerkjennelse av kolleger internasjonalt gir henne mot og trygghet til å fortsette det viktige arbeidet hun gjør i Guatemala.

I mars vises den amerikanske filmen *500 years* vist på dokumentarfilm-festivalen Human Rights, Human Wrongs, i Oslo. Filmen, som er laget av den amerikanske regissøren Paula Yates i 2016, gir et solid innblikk i livet til den høyt meritterte, og svært sikkerhetsut-satte guatemalanske høyesterettsdommeren.

Dømmer kvinner annerledes?

Forskningsprosjektet *Women on the bench* ved Christian Michelsens Institutt i Bergen skal undersøke kvinnelige dommers håndheving av loven i sårbare stater.

I stater der krig og konflikt har vært en del av hverdagen, er kvinnelige aktører og dommere på solid frem-

marsj. Men hva betyr det for hvordan loven håndheves? *Dømmer de på en annen måte?* Det skal den norske forskningen se nærmere på.

– Det skal gå over fire år, og undersøke tre aspekter ved kvinnelige dommere og aktører i stater som bygger seg opp igjen etter krig

og konflikt, sier Elin Skaar, seniorforsker og prosjektleder for prosjektet

– Hvordan kommer de seg inn i domstolene, hva slags arbeidserfaring har de, og hvordan blir de møtt? Og sist, men kanskje særlig viktig: Gjør de noen forskjell, sier Skaar.

1000
PÅMELDTE

ADVOKATENES FAGDAGER 2018

45 temaer:
Sett sammen ditt eget kurs

PROGRAM 2018

TORS DAG 31. MAI

DEL	NÆRINGSEIENDOM	ARBEIDSRETT	FORSVARERKURS	FAMILIE, ARV OG SKIFTE
1	09:30 Byggehindre- servitutter	Nyheter i rettsutviklingen – Norge Start kl. 08.30.	Oppdatering på retts- praksis – strafferett og straffeprosess	Gjeldsdradag (gjeldsavgjørelse) – ekteskapsloven § 58
	11:45 Lunsj	Lunsj	Lunsj	Lunsj
2	12:45 Salg av eiendom/selskap med tomt som skal utvikles av kjøper	Internasjonale konvensjoner	Forsvarerrollen og etikk	Ny rettspraksis om grensen livs-/døds- disposisjoner
	14:30 Minglepause	Minglepause	Minglepause	Minglepause
3	15:00 Kontorleiekontrakt	Fortrinnrett i arbeidsforhold	Bevisvurdering og bevisbyrde i strafferetten	Skifte av uskiftet bo – illustrert med praktiske eksempler
	16:45 Slutt	Slutt	Slutt	Slutt

18.30 ADVOKATFESTEN. PÅ TAKET AV STEEN & STRØM

SELSKAPSRETT	COMPLIANCE	AKTUELLE TEMAER 1	AKTUELLE TEMAER 2	AKTUELLE TEMAER 3
Skatt og aksjerett for oppstarts- og vekst- selskaper	Styrets og ledelsens ansvar for compliance	Digitalisering av rettsaksarbeidet	Boligkjøpers direktekrav mot entreprenør	Pant i enkle pengekrav. Ny rettsutvikling, aktuelle problem- stillinger og fallgruver
Lunsj	Lunsj	Lunsj	Lunsj	Lunsj
Finansiering av aksje- selskaper – fordeler og ulempes ved ulike finansieringsformer	Compliance-risiko i M&A, konsernforhold og joint-ventures	Hva må advokater vite om personvern?	Digitalisering – deling av data – roboter og automatiserte maskiner med kunstig intelligens	Er partene forpliktet til å følge kontrakten?
Minglepause	Minglepause	Minglepause	Minglepause	Minglepause
Due Dilligence og samspillet mellom juridisk og finansiell DD	Kontraksregulering av compliance og siviletslig ansvar ved brudd	Ansvarsbegrensninger – hvor langt kan man egentlig gå?	Cybersikkerhet i dag og i fremtiden	Statsansattes rettigheter Parallelltema – arbeidsrett.
Slutt	Slutt	Slutt	Slutt	Slutt

FREDAG 1. JUNI

DEL	NÆRINGSEIENDOM	ARBEIDSRETT	FORSVARERKURS	FAMILIE, ARV OG SKIFTE
4	09:00 Eiendom og MVA – nytt fra Høyesterett	To temaer: 1) Personvern i arbeidslivet 2) De vanskelige sykefraversakene	Bevisavskjæring i straffesaker	Sjekkliste ved opprettelse av testamenter
	10:45 Minglepause	Minglepause	Minglepause	Minglepause
5	11:30 Eiendomsskatt på næringseiendommer	To temaer: 1) Nyheter EU/EØS 2) Virksomhets- overdragelse	Barn under 18 år sin status som mistenkt/ slikt og tiltak i straffesaker	Hovedendringer i ny arvelov
	13:15 Slutt	Slutt	Slutt	Slutt

SELSKAPSRETT	COMPLIANCE	AKTUELLE TEMAER 1	AKTUELLE TEMAER 2	AKTUELLE TEMAER 3
Medsalgsplikt og «Drag alongs»-klausuler	Foretaksstraff- bestemmelsene og grensen for medvirkningsansvar	Finnes det egentlig noen grenser for hva dom- stolene kan prøve av et forvaltningsvedtak?	Rådgivers erstatnings- ansvar – særlig om ansvar ved «for gode» råd	Anbuds- og prosjekt- samarbeid – hvor går grensen?
Minglepause	Minglepause	Minglepause	Minglepause	Minglepause
Tvister mellom aksjonærer i små og mellomstore selskaper	Tverretattlig samarbeid, ulike tilsynmyndigheter og nye sanksjonsregimer	Styrets ansvar for brudd på offentligrettslige plikter	Begrepet «samme krav» i sivilprosessen	Praktiske konsekvenser av ny eierseksjonslov
Slutt	Slutt	Slutt	Slutt	Slutt

MELD DEG PÅ
NÅ FOR Å SIKRE
DIN Plass!

ADVOKATFORENINGEN

JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

JU\$NYTT nr. 3/2018

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Elektronisk forkynnelse i «aktørportalen»

Høyesteretts ankeutvalg avsa 21. februar 2018 kjennelse – **HR-2018-327-U** – som blant annet gjaldt spørsmålet om en anke var for sent framsatt. Tingretten hadde forkynt kjennelsen elektronisk i aktørportalen, jf. **ELSAM-forskriften § 9 første ledd**, samtidig som prosessfullmektigen hadde fått varsel om at det var kommet et nytt dokument i saken.

Domstolloven § 197a første ledd gir hjemmel til ved forskrift å bestemme at kommunikasjon med domstolene som etter loven skal skje skriftlig, også kan skje elektronisk. Regler om dette er gitt i ELSAM-forskriften. Av **§ 9 andre ledd** fremgår at blant annet § 7 i postforkynningsforskriften også gjelder ved elektronisk forkynnelse. Dette skulle i utgangspunktet innebære at forkynnesetidspunktet skal fastsettes til *fem dager* etter at dokumentet ble gjort tilgjengelig i aktørportalen, jf. **postforkynningsforskriften § 7 andre ledd**.

ELSAM-forskriften § 9 andre og tredje ledd har imidlertid ikke trådt i kraft. Det er forøvrig noe overraskende at man ved elektronisk forkynnelse også overfor advokater har valgt å benytte det senere forkynnesetidspunktet som postforkynningsforskriften medfører. Ved elektronisk forkynnelse vet man med sikkerhet når dokumentet ble gjort tilgjengelig i aktørportalen. Man unngår dermed spørsmålet om når sendingen faktisk kom frem, noe som ofte har vært et tvistetema ved underhåndsforkynnelse gjennom post.

De vanlige reglene om **underhåndsforkynnelse** kommer nå til anvendelse

også ved elektronisk forkynnelse, jf. **domstolloven § 179**. Ved underhåndsforkynnelse anses lovlig forkynnelse som utgangspunkt å ha skjedd den dagen sendingen *kom frem* til advokatens kontor, jf. **Rt-2008-1032 avsnitt 10** og **Rt-2011-90 avsnitt 15**. Ved elektronisk forkynnelse betyr dette at forkynnelse skjer når dokumentet er gjort tilgjengelig i aktørportalen. Det er også lagt til grunn i «Domstolenes felles retningslinjer for advokater med saker i aktørportalen», punkt 11.

Fra hovedregelen om at en avgjørelse anses forkynt når den kommer frem til advokatens kontor/gjort tilgjengelig i aktørportalen, er det gjort unntak ved feriefravær i vanlig ferietid og ellers ved kortvarig heldagsfravær, jf. **Rt-2013-1178 avsnitt 17 flg.** med videre henvisning til **Rt-2004-658 avsnitt 18 flg.** I sistnevnte avgjørelse **avsnitt 24** uttaler førstvoterende:

«Med bakgrunn i den rettspraksis som foreligger, og den utvikling som har funnet sted, er jeg kommet til at utsatt forkynnelse ved heldags kontorfravær normalt ikke bør godtas med mer enn *to virkedager* regnet fra den dagen dommen eller kjennelsen kommer frem til advokatens kontor. Kommer dommen mandag, kan fristen således forskyves til onsdag. Vedtas forkynnelse på et senere tidspunkt, vil ankefristen måtte regnes fra den dag avgjørelsen kom frem til advokatens kontor. Dette må gjelde uansett fraværets samlede varighet.» (kursivert her)

Dette har senere blitt benevnt **todagers-regelen**. *Utenom vanlig ferietid* kan følgelig slik utsatt forkynnelse normalt bare aksepteres ved fravær fra kontoret i inntil to dager, og det skal svært mye til for å gjøre unntak fra normalregelen, jf. **Rt-2008-1032 avsnitt 13** og **15**. Dersom advokaten har lengre kontorfravær, må han sørge for å holde seg underrettet eller at noen ved kontoret kan vedta forkynnelse for ham, jf. **Rt-2004-658 avsnitt 23**. Dette må også gjelde ved elektronisk forkynnelse. Ved elektronisk forkynnelse skal brukeren av aktørportalen motta varsel til en elektronisk adresse når dokumentet gjøres tilgjengelig i portalen, jf. **ELSAM-forskriften § 10**. En advokat som er portalbruker må derfor ved fravær sørge for at slike varsler viderefremmes til andre ved kontoret som kan vedta forkynnelse for ham.

Se også **LB-2017-178844**.

Offentlige anskaffelser og erstatning

I Ju\$nytt nr. 1/2018 ble EFTA-domstolens avgjørelse 31. oktober 2017 (sak E-16/16) kort omtalt. Frostating lagmannsrett avsa dom 2. mars 2018 – **LF-2015-187242**. Overraskende valgte lagmannsretten å se bort fra EFTA-domstolens råd, da uttalelsen «ikke fremstår som klart riktig».

► Nye personvernregler

Som følge av EUs nye personvernforordning «**The General Data Protection**» (**GDPR**), vil det komme et nytt personvernregelverk i norsk rett. Etter planen skal det nye regelverket tre i kraft **25. mai 2018**, det vil si fra samme tidspunkt som personvernforordningen får virkning i EU/EØS. Regjeringen har planlagt å fremme lovproposisjon i april, og det er derfor usikkert om den nye loven kan tre i kraft som planlagt. Et høringsnotat om ny personopplysningslov ble sendt ut i juli 2017. Det må forventes at ny lov hovedsakelig vil gjennomføre GDPR uten vesentlige endringer. Det nye regelverket innebærer i henhold til høringsnotatet en rekke endringer i forhold til gjeldende regelverk. Det gir virksomheter nye plikter, og personene man behandler personopplys-

ninger om, de registrerte, får nye rettigheter.

Hovedlinjene i det nye regelverket er i korthet: Det blir slutt på meldeplikt og konsesjonsplikt, og Datatilsynets rolle går fra godkjenning til etterkontroll. Det stilles strengere krav til virksomheten når det gjelder informasjon, rutiner og dokumentasjon. Virksomhetene må i større grad foreta risikoanalyser og konsekvensutredninger. Alle offentlige virksomheter må ha et personvernombud, det samme gjelder private selskaper som håndterer sensitive opplysninger og selskaper som har som hovedvirksomhet å monitorere personer og adferd for eksempel i et fordelsprogram eller driver kameraovervåking. Dagens omfattende regulering av kameraovervåking vil ikke få tilsvarende regler i den nye loven. Kameraovervåking vil

imidlertid følge de generelle reglene i loven om behandling av personopplysninger. Det er grunn til å tro at det i andre lover vil bli innført egne regler om kameraovervåking på for eksempel arbeidsplasser. Strengere sanksjoner hvis regelverket ikke etterleves, høyere overtredelsesgebyr (maks 10 mill. euro). I dag er maksimalt overtredelsesgebyr kr 925 760. Overtredelser av personvernloven skal ikke medføre straff (fengsel eller bøter).

Lovteknisk vil forordningen bli innført i norsk rett ved at det gis en henvisning til GDPR i lovens § 1. Forordningen vil da foreligge i norsk tekst. I tillegg vil det være enkelte unntak og utfylling av forordningen i de øvrige bestemmelser. Den valgte implementeringsmåten er relativt uvanlig i norsk rett, selv om den er benyttet i enkelte tilfeller.

Oppbevaring av regnskapsmateriale ved avvikling og konkurs

Skattedirektoratet publiserte 16. januar 2018 uttalelse – **USKD-2018-1** – om oppbevaring av regnskapsmateriale ved avvikling og konkurs, jf. **bokføringsloven § 13**. Direktoratet omtaler aksjeselskap (avvikling, fusjon og fisjon, og

konkurs), enkeltpersonforetak, dispensasjonspraksis og regnskapsførere. Når det gjelder dispensasjonspraksis, er det opplysninger om hva en søknad om nedsatt oppbevaringstid minimum bør inneholde.

Kontaktforbud med omvendt voldsalarm

I Høyesteretts enstemmige dom – **HR-2017-1840-A** – tok Høyesterett stilling til hvilke restriksjoner som må aksepteres av en domfelt som er ilagt oppholdsforbud med elektronisk kontroll, jf. **straffeloven § 57**. Lagmannsretten hadde dømt en 56 år gammel mann fra Østlandsområdet til ett års fengsel og kontaktforbud med elektronisk kontroll for blant annet trusler og en rekke brudd på besøksforbudet overfor tidligere samboer. Kontaktforbudet innebar at han ikke kunne bevege seg inn i en sone som omfattet det meste av Østfold og betydelige deler av Akershus. Kontrollen medførte videre at han ikke kunne reise

utenlands, at han ble forhindret fra å reise med fly, og at han hele tiden måtte oppholde seg i områder med mobildekning. Høyesterett kom til at inngrepet hadde tilstrekkelig hjemmel, og at det var både nødvendig og forholdsmessig. Dommen inneholder likevel presiseringer for så vidt gjelder domfeltes adgang til å reise med fly og til å oppholde seg utenlands. Dersom han har behov for å fly, må dette kunne ordnes med politiets bistand ved å demontere/montere fotlenken ved henholdsvis avreise og ankomst.

Dommere: Bergsjø, Bergh, Ringnes, Webster og Tonder.

Innløsning av festetomt

Tomtefesteloven § 32 har regler om rett til innløsning av bolig- og fritidshus. Tredje ledd lyder: «Til innløsning av festetomter med hus som skjer etter paragrafen her eller med heimel i festeavtala, trengst det ikkje samtykke frå offentleg styresmakt dersom samtykke til bortfeste vart gjeve på bortfestingstida, eller ikkje trongst etter reglane på den tida.» Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse **HR-2018-345-U** uttalt følgende om rekkevidden av denne bestemmelsen:

«Retten til å innløse festetomt er ikke avhengig av samtykke fra offentlig myndighet dersom festetomta var bebygd da kravet om innløsning ble fremsatt, og fradelingssamtykke enten ble gitt da festeavtalen ble inngått eller ikke trengtes den gang. Det spiller i denne sammenhengen ingen rolle om myndighetene har gitt eller ikke gitt nødvendig tillatelse til å føre opp det huset som sto på tomta da innløsningskravet ble fremsatt.»

► Ikrafttredelse nye lover:

1. mars 2018

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2015–12–18–124 om endringer i skadeserstatningsloven mv. (**standardisert inntektstaperstatning til barn**). Erstatningsnivået for barn og unge har økt. De nye reglene skal gjelde for skader som viser seg frem til skadelidte er **19 år**, mot tidligere frem til 16 år, jf. skl. § 3–1 fjerde ledd. Utmålingen av inntektstaperstatning og ménerstatning er nå ikke lenger slått sammen, jf. skl. § 3–2 og § 3–2 a. Utmåling av erstatning for tap av hjemmearbeidsevne er også skilt ut som en egen post, slik at det fremgår klart at unge skadelidte kan ha rett til slik erstatning, jf. skl. § 3–2 a nr. 7.

Man skal få et bedre vurderingsgrunnlag ved at utmålingen skjer i to faser, hvor den siste fasen utsettes til skade-

lidte har fylt **21 år**. I **fase 1** ytes det en såkalt «overgangserstatning» til dekning av barnets inntektstap frem til og med det året det fyller 21 år. Det er her tale om en grovmasket sjablongerstatning basert på den skadelidtes medisinske invaliditet med et krav på minst ti prosent medisinsk invaliditet. I **fase 2** ytes erstatning til dekning av inntektstapet fra og med det året den skadelidte fyller 22 år. Det er i denne fasen det vesentlige fremtidstapet gjøres opp.

Erstatningen som utmåles i fase 2, utmåles som hovedregel det året den skadelidte fyller 21 år og utgjør da 50,8 G (pr. 1.3.2018 kr 4 756 607) ved 100 prosent ervervsmessig uførhet. Det er fastsatt forskrift om standardisert inntektstaperstatning til barn, se **FOR-2018-02-16-236**. Merk at **forel-**

delsesloven § 9 første ledd er endret. Se nærmere **Prop. 110 L (2014–2015)**. De nye utmålingsreglene gjelder for tilfeller der den erstatningsbetingende hendelsen finner sted *etter* 1. mars 2018.

1. april 2018

Finansdepartementet:

LOV-2017–12–19–122 om endringer i bidragsinnkretingsloven m.m. (**overføring av innkretingsoppgaver fra Arbeids- og velferdsetaten til Skatteetaten**), unntatt endringen i bidragsinnkretingsloven § 21 første ledd *nytt* tredje punktum, som trådte i kraft straks. Ved overføringen endrer innkretingsentralen navn til «*Innkretingsentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav*». De største kravstypene er underholdsbidrag, feilutbetalte ytelser og etteroppgjør ved mottak av uføretrygd.

Miljøorganisasjoners søksmålsadgang

EU-domstolen avsa 20. desember 2017 fortolkningsdom – C-664/15 – som gjaldt tolkning av artikkel 4 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF om fastsettelse av rammer for felleskapstiltak for vannpolitikk (Vanndirektivet) og av Århuskonvensjonen artikkel 9 (3). Vanndirektiver er inn tatt i EØS-avtalens vedlegg XX og gjennomført ved diverse forskrifter i henhold til forurensningsloven § 9. Norge er part i Århuskonvensjonen, som er gjennomført i forurensningsloven.

Et firma hadde søkt om forlengelse av godkjennelsen av et sneproduksjonsanlegg ved et skisportsted i Østerrike. Anlegget omfatter et vannreservoar som forsynes med vann fra en elv. Østerrikske myndigheter godkjente sneproduksjonsanlegget. En miljøorganisasjons innsigelser ble forkastet med den begrunnelse at organisasjonen ikke

hadde partsstatus da den ikke hadde gjort gjeldende at rettigheter beskyttet av vannlovgivningen var tilsidesatt.

Domstolen kom til at en miljøorganisasjon kan utfordre en avgjørelse om godkjenning av et prosjekt som kan være i strid med forpliktelsene i vanndirektivet. Århuskonvensjonen og vanndirektivet er til hinder for nasjonale prosessregler som utelukker miljøorganisasjoner fra å delta som part i en godkjennelsesprosess som har til formål å gjennomføre vanndirektivet, og som begrenser retten til å overprøve forvaltningsvedtaket til personer som har partsstatus. Århuskonvensjonen er til hinder for nasjonale preklusjonsregler som innebærer at en miljøorganisasjon taper partsstatus dersom den ikke har gjort sine innsigelser gjeldende på riktig tidspunkt under den administrative prosedyren. Kilde: **EuroRett nr. 3/2018**.

Oversittelse av ankefrist

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse – **HR-2018-264-U** – gjaldt lagmannsrettens avvisning av straffedom grunnet oversittelse av ankefristen. Rt-sammen drag: «På grunn av forestående ferieavvikling hadde forsvareren i forståelse med tiltalte sendt støtteskriv til lagmannsretten før oversendelse av ankeerklæringen. Tiltalte skulle ettersende ankeerklæringen, som forsvareren også hadde utarbeidet. Anken kom imidlertid til forsvarerens kontor først en uke etter utløpet av ankefristen, og ble da straks sendt til lagmannsretten. Lagmannsretten avviste anken som for sent fremsatt jf. strpl. § 318. Ankeutvalget uttalte at når det ble inngitt støtteskriv i forståelse med tiltalte, som ved dette ga uttrykk for å ville anke, var dette tilstrekkelig til at anken måtte anses som rettidig. En forutsetning var at undertegnet ankeerklæring ble ettersendt innen rimelig tid, og i denne saken var dette oppfylt. Lagmannsrettens kjennelse ble opphevet.»

► Forslag ny hvitvaskingslov

Regjeringen har fremmet **Prop. 40 L (2017–2018)** som inneholder forslag til ny hvitvaskingslov. Lovforslaget gjennomfører store deler av **EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv (direktiv 2015/849)** i norsk rett. Lovforslaget innebærer også at Norge implementerer en rekke av **Financial Action Task Forces (FATF) 40 anbefalinger** om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Proposisjonen utvider regelverket til nye grupper næringsdrivende (tilbydere av spilltjenester) og innskjerper kravene på en del områder. Det gjelder *kundetiltak* (tidligere «kunde kontroll»), undersøkelser og rapportering og en klarere vektlegging av at foretakene underlagt loven («rapporteringspliktige»), gjennomfører risikovurderinger og har en risikobasert tilnærming til gjennomføringen av loven. Lovforslaget inneholder også nye hjemler for å ilegge

rapporteringspliktige administrative sanksjoner ved brudd på loven. Gebyr kan ilegges opp til 44 millioner kroner.

Den nye loven vil i likhet med dagens lov gjelde for **advokater**, jf. **utkastet § 4 andre ledd bokstav c**. Etter denne bestemmelsen vil loven gjelde for «advokater og andre som ervervsmessig eller stadig yter selvstendig rettshjelp, når de på klientens vegne utfører finansiell transaksjon eller en transaksjon som gjelder fast eiendom, eller når de bistår ved planlegging eller utføring av transaksjon for klient i forbindelse med

- 1) kjøp og salg av fast eiendom eller virksomhet
- 2) forvaltning av en klients penger, verdipapir eller andre aktiva
- 3) åpning eller forvaltning av bank- eller verdipapirkonto

4) fremskaffelse av nødvendig kapital til opprettelse, drift eller ledelse av selskap

5) opprettelse, drift eller ledelse av selskap, fond eller en lignende juridisk person eller formuesmasse, herunder utenlandsk trust eller tilsvarende juridisk arrangement.»

Bestemmelsen innebærer en nærmere presisering av når loven gjelder for advokater sammenlignet med gjeldende rett. I **2009-loven § 4 andre ledd nr. 3** er anvendelsesområdet for advokater (rapporteringspliktige) definert slik:

Loven gjelder for «advokater og andre som ervervsmessig eller stadig yter selvstendig juridisk bistand, når de bistår eller opptrer på vegne av klienter ved planlegging eller utføring av finansielle transaksjoner eller transaksjoner som gjelder fast eiendom eller gjenstander med verdi over 40.000 kroner».

Kontantforbudet på kr 40 000 i hvitvaskingsloven 2009 § 4 a

Hvitvaskingsloven § 4 a om beløpsgrense for kontantvederlag trådte i kraft 1. juli 2017. Den er videreført i forslaget til *ny* hvitvaskingslov § 5, se **Prop. 40 L (2017–2018)**. Det er i forslaget presisert at beløpsgrensen på **kr 40 000** gjelder uavhengig av om det betales i norske kroner eller utenlandsk valuta, jf. Prop. 40 side 42.

transaksjon. Skattedirektoratet har i uttalelsen vurdert hvilke transaksjoner som omfattes av kontantforbudet:

«Beløpsgrensen for kontantvederlag gjelder kjøp av gjenstander. Med «Gjenstander» menes alle fysiske ting, men også omfatter gavekort, forhåndsbetalte bankkort/ prepaid betalingskort, telefonkort mv.

Skattedirektoratet publiserte 18. januar 2018 uttalelse – **USKD-2018-2** – som gir veiledning om kontantforbudet. Kontantforbudet retter seg mot «forhandlere» av gjenstander. Med «forhandler» menes alle næringsdrivende. Det omfatter også auksjonsholdere og andre profesjonelle mellommenn. Salg mellom privatpersoner rammes ikke. Kontantforbudet gjelder uavhengig av om betalinger skjer i én eller flere operasjoner (avdragsbetaling). Det sentrale ved vurderingen er hva som er *én*

Kontantforbudet gjelder også transaksjoner hvor flere gjenstander kjøpes samtidig, selv om verdien av en enkeltgjenstand er under kr 40.000. Det er ikke et krav om sammenheng mellom varene som kjøpes; er verdien av gjenstandene samlet over beløpsgrensen, omfattes transaksjonen av kontantforbudet. Beløpsgrensen på kr 40.000 og kontantforbudet gjelder tilsvarende uavhengig av om det kjøpes varer på vegne av en eller flere personer i samme transaksjon.

Kontantforbudet og beløpsgrensen kan ikke omgås ved at oppgjøret skjer i flere delbetalinger. Det er ikke tillatt å splitte transaksjonsbetalingen for å omgå kontantforbudet, avtale kontant avbetalingsordning eller tilsvarende avdragsordninger med kontanter, om kjøpesummen er over kr 40.000. Kontantforbudet vil tilsvarende gjelde om det inngås en bindende avtale om kjøp av flere gjenstander, men avtales at levering skal skje i flere omganger over tid. Flere enkeltstående kjøp fra samme forhandler rammes ikke.

Tjenesteytelser er ikke omfattet. For de tilfeller en vare selges samtidig eller sammen med en tilhørende tjeneste som f.eks. levering og montering, må det skilles mellom verdien av gjenstandene og tjenesteytelsen. Kontantbetalingen for varene kan ikke overstige kr 40.000.»

Skattedirektoratets vurdering er ikke uttømmende.

► Dekning av omkostninger etter forvaltningsloven § 36

Lovavdelingens uttalelse **JDLOV-2017-2651** tok standpunkt til et tolknings spørsmål vedrørende hvilke kostnader en part kan kreve dekket etter forvaltningsloven § 36. Det følger av første ledd at når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det. Spørsmålet var om utgifter et forsikringsselskap har hatt til å oppfylle plikten overfor parten til å sørge for rettshjelp, og som parten har plikt til å tilbakebetale til selskapet hvis parten har krav på dekning av saksomkostninger, faller inn under slike «kostnader» som parten kan kreve dekket etter § 36 første ledd.

Lovavdelingen uttalte under henvisning til **Rt-2015-289** at det bare er kostnader som kan regnes som **partens egne**, som kan kreves dekket. Riktignok gjaldt Høyesteretts avgjørelse spørsmål

i relasjon til ligningsloven § 9–11 (nå: skatteforvaltningsloven § 5–9), men Lovavdelingen fant den relevant også i relasjon til forvaltningsloven § 36.

For at kostnadene skal kunne ses på som partens egne, må det være «en forutsetning at tilkjente saksomkostnader skal gå til den som har betalt eller bistått» I uttalelse **JDLOV-2014-7205B** heter det at «en forutsetning» for å kunne kreve dekket kostnader for eksternt bistand «normalt» vil være «at parten har en betalingsforpliktelse overfor bistandsyteren». Bistand i denne sammenheng kan bestå både i å yte en tjeneste (typisk sakkyndig bistand) eller å yte betaling for en annens tjeneste, for eksempel fra advokat- eller revisor. Se også **JDLOV-2008-3998**.

Konklusjonen ble at de utgifter til rettshjelp for parten forsikringsselskapet har hatt, og som parten plikter å refundere forsikringsselskapet, faller inn under det parten kan kreve dekket etter § 36 første ledd, forutsatt at de øvrige vilkår i § 36 er oppfylt.

Lugano II-konvensjonen: Forliksrådet er en «domstol»

EU-domstolen avsa 20. desember 2017 fortolkningsdom – **C-467/16** – som gjaldt anvendelsen av Lugano II-konvensjonen og spørsmålet om et forliksråd er en «domstol» i konvensjonens forstand. Konkret var det spørsmål om megling i forliksrådet har litispensensvirkninger.

Domstolen kom til at **artikkel 27** og **30** i konvensjonen skal tolkes slik at litispensensvirkninger inntreffer den dagen obligatorisk forliksbehandling er innledet. Dette er tidspunktet for når en sak anses anlagt for en «domstol» i konvensjonens forstand. Luganokonvensjonen er gjennomført i norsk rett ved **tvisteloven § 4-8**. Kilde: **EuroRett nr. 3/2018**.

Sivilombudsmannen: Utvelgelse av kandidater til intervju

Sivilombudsmannen publiserte 31. januar 2018 uttalelse – **SOM-2017-1860** – som blant annet gjaldt saksbehandling ved utvelgelse av kandidater til intervju. Sentralt her stod vektlegging av kjennskap om søkeren (A) fra et intervju tre år tidligere. Ved ansettelser i det offentlige er det den best kvalifiserte søkeren til stillingen som skal ansettes, jf. statsansatteloven § 3. I ansettelsessaker vil innkalling til intervju være ett av virkemidlene for å bidra til sakens opplysning. Dersom det gjennomføres en intervjurunde, er det likevel på det rene at ansettelsesmyndigheten ikke har plikt til å innkalle alle kandidatene som fremstår som kvalifiserte – det er tilstrekkelig at det foretas en foreløpig kvalifikasjons-

vurdering hvor de som fremstår som best kvalifiserte, blir innkalt.

Ombudsmannen kom til at en vurdering av As personlige egenskaper basert på et intervju tre år tilbake ikke kunne vektlegges. Ombudsmannen uttalte: «Det er i tidligere uttalelser herfra gitt uttrykk for at i saker der negative opplysninger fremkommet tilbake i tid om personlig egnet er avgjørende for vurderingen av søkerens kvalifikasjoner, må hovedregelen være at søkeren innkalles til intervju og referanser kontaktes før saken kan anses tilstrekkelig opplyst. I tillegg må det kreves klare holdepunkter for å konkludere med at klageren ikke er kvalifisert ut fra en vurdering av klagerens personlige

egenskaper, se blant annet SOM-2014-1789 og SOM-2015-1355.

Dersom ansettelsesmyndighetens egen kjennskap til vedkommende søker er av nyere dato, kan det likevel tenkes at et intervju ikke vil være påkrevd av hensyn til sakens utredning og opplysning for å få bekreftet eller avkreftet inntrykket av søkeren. Hvor grensen går for når ansettelsesmyndigheten må kalle inn vedkommende på intervju, gir saken her ikke grunnlag for å gå inn på.»

Det var også innhentet referanseopplysninger om A i strid med det interne personalreglementet, og kontradiksjonsprinsippet ble brutt da opplysningene ble vektlagt uten å ha vært forelagt ham.

► Anerkjennelse av pater est-farskap fastsatt i utlandet

Lovavdelingen publiserte 9. februar 2018 uttalelse – **JDLOV-2017-5557** – som gjaldt tolkning av **barneloven § 85 første ledd** – godkjenning av farskap eller medmorskap fastsett i utlandet. Spørsmålet var hvorvidt bestemmelsen åpner for å anerkjenne et pater est-farskap som er fastsatt i utlandet, dersom ekteskapet som ligger til grunn for farskapsfastsettelsen, er et såkalt haltende ekteskap. Det vil si at

ekteskapet er gyldig i inngåelseslandet, men ikke anerkjennes i Norge, for eksempel bigamieekteskap, jf. forbudet i ekteskapsloven § 18 a mot anerkjennelse av polygame ekteskap.

Lovavdelingen kom til at det ikke var rom for en innskrenkende tolkning av barneloven § 85 første ledd. En annen sak er at det kan være behov for å få avklart om det faktisk foreligger et

ekteskap. Samlet sett trekker rettskildene i retning av at pater est-regelen i barneloven § 3 vil bli lagt til grunn både for ugyldige ekteskap (for eksempel som følge av tvang, jf. ekteskapsloven § 16 tredje ledd) og for polygame ekteskap som ikke blir anerkjent i Norge. Resultatet støter neppe mot norske rettsprinsipper, jf. ordre public-reservasjonen som følger av norsk ulovfestet privatrett.

Leasingselskapet hadde rett til avskrivning på utleiebiler

Høyesteretts enstemmige dom – **HR-2017-2248-A** – gjaldt retten til fradrag for skattemessige avskrivninger «ved slit eller elde på betydelige driftsmidler» i leasingforhold, jf. **skatteloven § 6-1**, jf. **§ 6-10 første ledd**, sammenholdt med **§§ 14-30 flg.** Det var spørsmål om avskrivningsretten for et leasingselskap som er eid av en bilimportør, og som leaser ut biler til importørens forhandlere. Staten v/Skatt øst gjorde forgieves gjeldende at leasingselskapet ikke hadde fradragsrett fordi det ikke kunne anses som skattemessig eier av bilene, eventuelt fordi selskapet uansett ikke hadde risikoen for verdireduksjon ved slit eller elde. Dommen bidrar til å avklare rekkevidden av avskrivningsretten i leasingforhold.

Dommere: Bårdsen, Noer, Bergh, Ringnes og Matningsdal.

Offentlige anskaffelser: Avvisning av leverandør med straffedømt direktør

EU-domstolen avsa 20. desember 2017 fortolkningsdom – **C-178/16** – vedrørende lovligheten av å avvise en leverandør i en anbudskonkurranse begrunnet i en ledende persons yrkesmessigeandel. Domstolen kom til at hverken direktiv 2004/18/EF artikkel 45 eller grunnleggende anskaffelsesrettslige prinsipper er til hinder for at nasjonal lovgivning åpner for at oppdragsgiver vurderer vandel til en leverandørs fratrådte direktør, selv om dommen ikke er rettskraftig, og direktøren ikke lenger arbeider for leverandøren. Regelverket er heller ikke til hinder for at leverandører med straffedømte direktører avvises med mindre de fører tilstrekkelig bevis for at det har distansert seg fra de straffbare handlingene. Direktiv 2004/18/EF er nå erstattet av direktiv 2014/24/EU. I norsk rett er avvisning på grunn av forhold ved leverandøren regulert i **anskaffelsesforskriften § 24-2**. Den fakultative avvisningsadgangen som var temaet i saken for EU-domstolen, fremgår av § 24-2 tredje ledd, se særlig bokstav c) og i). Se også identifikasjonsregelen i § 24-3. Kilde: **EuroRett nr. 2/2018**.

Begrenset innsyn i pasientjournal var ingen saksbehandlingsfeil

Høyesterett avsa 30. november 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2262-A** – som gjaldt spørsmål om lagmannsretten begikk en saksbehandlingsfeil da den på bakgrunn av et begrenset fritak fra taushetsplikt lot en psykologspesialist forklare seg som vitne om fornærmede i en straffesak, uten at forsvareren fikk innsyn i fornærmedes fullstendige journal. Høyesterett uttalte at omfanget av det underlagsmateriale som må legges frem i slike tilfeller, vil være underlagt det *skjønn* retten skal foreta etter **straffeprosessloven § 294** med hensyn til hva sakens opplysning krever. Dersom fornærmede ikke ønsker at det gis innsyn i underlagsmaterialet, vil samtykke til forklaring kunne trekkes tilbake med den virkning at heller ikke dokumentet kan fremlegges. Høyesterett kunne ikke se at de begrensninger lagmannsretten hadde satt, gav reell mulighet for at saken ikke ble fullstendig opplyst.

Dommere: Matheson, Noer, Falch, Ringnes og Tønder.

– Ingen kan være best alene på teknologi

«Hvem eier teknologien hvis det er roboten som utvikler den?» Det spør Wikborg Rein når de nå inntar forelesningsalen på Norges Handelshøyskole (NHH) for å undervise i et helt nytt fag om robotisering og kunstig intelligens.

TEKST: THEA NORDÉN DAHL

Faget er et resultat av et tverrfaglig samarbeid mellom det anerkjente forretningsadvokatfirmaet og AVO Consulting, som er spesialister på automatisering og kunstig intelligens.

– Det er viktig at studentene blir bevisste på de juridiske og etiske fallgruvne, slik at de kan sikre digital tillit i framtiden.

Det sier Line Coll, partner i Wikborg Rein, som tar på seg lærerhatten og skal undervise i nettopp de juridiske aspektene ved de nye teknologiske trendene.

AVGJØRENDE MED DIGITAL TILLIT

Coll har nylig returnert som partner til Wikborg Rein, og er en ekspert på de juridiske og etiske utfordringene som oppstår når ny teknologi skal implementeres.

– Mange fra NHH kommer ut i spennende stillinger, og flere skal lede firmaer i en digital verden. Selv om man kanskje ikke kan all jussen, er det viktig å kunne nok til at varsellampene kan blinke om nødvendig, sier Coll.

Digital tillit er prekært for å lykkes i den utviklingen vi ser nå, understreker hun.

ET HINT TIL ADVOKATBRANSJEN

Også Coll mener tverrfaglige samarbeid blir avgjørende framover.

– Verdikjedene løser seg opp, og alle samarbeider for å finne gode løsninger. Ingen kan være best alene. Det nytter ikke å kjenne til en bitteliten del av det store bildet når man jakter gode løsninger, sier hun.

– Å tenke sammen og bredt helt i oppstartsfasen av ny teknologi er veldig viktig, hvis ikke kan fallgruvne være mange. Finansielle tap, dårlig medieomtale eller store bøter for å nevne noen. Utviklingen gir store fordeler og store muligheter, men gjør en også sårbar.

– Det nytter ikke bare å kjenne til en bitteliten del av det store bildet når man jakter gode, teknologiske løsninger, sier Line Coll. Foto: Privat

BYR PÅ JURIDISKE UTFORDRINGER

– Hva skjer eksempelvis om man bruker en maskin til å avgjøre hvilke kandidater som egner seg i en ansettelsesprosess, og man er uenig med maskinen; har man da ryggrad nok til å gå imot den? Eller hva om man gjør det, men det viser seg at maskinen hadde rett – hva gjør man da, avslutter Coll.

STILLINGSANNONSE

Advokatfirmaet

Halvorsen & Co

Ledig stilling som

Advokat

Advokatfirmaet Halvorsen & Co er et av Romerikes store advokatfirmaer. Med en befolkning på 300 000 innbyggere, er det grunnlag for fortsatt vekst i vårt lokale advokatmarked. Vår plassering midt mellom Oslo og Gardermoen åpner muligheter for ytterligere ekspansjon. Vi er sentralt plassert i Lillestrøm, og har plass til flere medarbeidere.

Våre satsningsområder er generell forretningsjus, faste eiendommers rettsforhold, konkursbobehandling, familie/arv/skifte og personskadeerstatning.

Vi er i dag 15 advokater/fullmektigere og 5 kontormedarbeidere. Vi søker en erfaren advokat som kan bidra til firmaets videre utvikling. Erfaring med entrepris- og ekspropriasjonsjus vil være av særlig interesse.

Spørsmål om stillingen kan rettes til advokat Owe Halvorsen (oh@halvorsenco.no/917 48 238)
Søknadsfrist 6. april 2018

Storgata 36
2000 Lillestrøm
Tlf: 64 84 00 20
halvorsenco.no

Bøker og lesestoff

Skattelovsamlingen 2017–18, 28. utgave

Boken dekker alle skatte- og avgiftslover og relevante forskrifter om skatt, samt relevant selskapsrett og tollregler. Ifølge forlaget er boken «Norges mest komplette, oppdaterte og oversiktlige verktøy for alle som jobber med eller studerer årsregnskap og skattespørsmål».

Bokens redaktør er Ole Gjems-Onstad, professor ved Institutt for rettsvitenskap ved BI. Boken er oppdatert med alle stortingsvedtak, lover og forskrifter kunngjort i Norsk Lovtidend pr. 23.januar 2018.

Ole Gjems-Onstad (red), Gyldendal Juridisk 2018, 1702 sider, 529 kroner.

Mistenktes innsyn i straffesaken. I spenningsfeltet mellom tillit og kontroll.

Kriminalitetsbildet kjennetegnes ved økt organisering og brutalitet, noe som har bidratt til å sette mistenktes innsynsrett under press, påpeker forfatteren i bokens introduksjon. Formålet med boken er å sette de norske reglene om mistenktes rett til innsyn i straffesaken inn i et større perspektiv.

Boken omtaler blant annet EMKs vern av innsyn, straffeprosessens rammeverk for regulering av innsyn, gjestanden for innsyn, gjennomføringen og unntak fra innsyn.

Boken gir til slutt noen anbefalinger «med formål om å bidra til den forestående revisjonen av straffeprosessloven», blant annet at «en integrert påtalemyndighet i politiet bør beholdes av hensyn til et fungerende innsynsregime».

Forfatteren heller også til at dommere bør få innsyn i straffesaksdokumenter for hovedforhandling, for «å ivareta en kontrollfunksjon med påtalemyndighetens objektivitet».

Jorun I. Rui, Universitetsforlaget 2017, 264 sider, 649 kroner.

Alminnelig obligasjonsrett

En bok som har som formål å gi en praktisk, pedagogisk og moderne fremstilling av obligasjonsretten, og som er ment både som et oppslagsverk og en bok som kan leses fra perm til perm, skriver forfatteren, som er advokat i Kluge, i forordet.

Boken dekker store deler av obligasjonsretten, med hovedvekt på kontraktsrettslige temaer.

Peter Hallsteinsen, Gyldendal 2018, 758 sider, 799 kroner.

Samerett, 3.utg.

Bokens intensjon er å være en introduksjonsbok og en oppslagsbok om samerett. I bokens innledning drøftes det om det er behov for en egen rettsdisiplin som omhandler samene, og samerettens historie vies god plass. Ifølge forlaget drøfter boken «særtrekk ved sameretten som rettsdisiplin, herunder grunnleggende rettsregler og prinsipper, og sentrale rettsspørsmål som berører samene. I tillegg belyses de spesifikke metodespørsmål som reises i sameretten».

Boken har fire deler: Første del omhandler samenes historie og faget samerett. Del to heter Samisk rett – samiske sedvaner og rettsoppfatninger

– i norsk rett, og tar blant annet for seg Selbu- og Svartskog-sakene, men også barnevernrett, for å nevne noe. Del tre drøfter internasjonal urfolksrett og folkerettslige instrumenter, mens del fire er viet Grunnloven § 108, sameparagrafen, Sametinget, lovgivningen om samiske språk, om samers rett til opplæring, rett til naturressurser, reindriftsrett og sjøsamiske rettigheter

Norsk konkurranse rett, bind II. Fusjonskontroll

Ifølge forlaget, gir bind I og II en «heldekkende fremstilling av konkurranselov-givningen i Norge, det vil si EØS-konkurranse reglene og den norske konkurranse loven». Dette bindet handler om fusjonskontroll; om oppkjøp, fusjoner og joint ventures på norsk og europeisk nivå. Ettersom norske regler er bygget på EU-retten, er EU-retten kilder inntatt.

Boken har syv kapitler og tar for seg både prosessuelle og materielle sider ved fusjoner og oppkjøp, og redegjør for sentrale utviklingstrekk i norsk og internasjonal konkurranse rett.

Anders Ryssdal og Håkon Cosma Størdal, Universitetsforlaget 2018, 264 sider, 679 kroner.

EØS-rett, 3. utg.

Halvard Haukeland Fredriksen er en av redaktørene i det engelskspråklige storverket Agreement on the European Economic Area, som kom ut på Universitetsforlaget i januar (se Advokatbladet nr 2/18), og er rettet mot så vel norske som utenlandske jurister. I denne boken, skrevet på norsk, gir Fredriksen og Gjermund Mathisen, som er leder av avdelingen for konkurranse rett og statsstøtte i ESA, «en innføring i den materielle EØS-retten med fokus på de grunnleggende reglene om fri bevegelse for varer, tjenester, personer og kapital». Forholdet til EU-retten, EØS-avtalens regler for kontroll med at regelverket etterleves, og EØS-rettens gjennomføring og gjennomslag i EØS-landenes interne retts-systemer – altså både i EFTA-statene og i EUs medlemsstater – er temaer som står spesielt i fokus.

Halvard Haukeland Fredriksen, Gjermund Mathisen, Fagbokforlaget 2018, 560 sider, 699 kroner.

Lærebok i utlendingsrett, 2. utgave

En lærebok skrevet for studenter og er en juridisk fremstilling, men den er også ment for dem som arbeider med utlendingssaker til daglig, deriblant advokater, ifølge forlaget.

«Hva er en flyktning? Hvem har rett til asyl i Norge? Hvilken betydning har hensynet til barnets beste ved vurderingen av opphold på humanitært grunnlag? Hvem har rett til familie-gjenforening eller arbeidstillatelse? Hvem kan bli utvist fra Norge?» Dette er noen av spørsmålene boken har som mål å gi svar på.

Boken dekker ikke alle deler av utlendingsretten, og det er lagt større vekt på de materielle reglene enn de prosessuelle.

Øyvind Dybvik Øyen (redaktør), Kristine B. Hosar, Andreas Furu-seth, Merete Havre, Torunn Skard, Vigdis Vevstad, Universitetsforlaget 2018, 461 sider, 659 kroner.

JUS – Juristenes utdanningssenter

Kurs i EUs personvernforordning, GDPR

Vet du hvilke tiltak som må på plass for å sikre etterlevelse av EUs personvernforordning? JUS har kurs tilpasset det du må kunne om personvern. Sist lansert er e-kurset «Personvern etter GDPR». Her får du praktiske råd og tips om hvordan din virksomhet kan gå frem for å sikre etterlevelse etter de nye reglene.

INNFØRING I PERSONVERN – VÅR OG HØST

Her får du oversikt over de sentrale kravene som følger av dagens regler, og hva som er nytt med EUs personvernforordning (GDPR). Kurset gir gjennom praktiske eksempler grundig innføring i regelverkets grunnprinsipper, begreper og systematikk. Kurset er rettet mot deg som arbeider med behandling av personopplysninger, og er lagt opp til også å passe for deltakere med ingen eller begrenset erfaring med håndtering av personvernproblemstillinger.

20. mars og 25. september, Oslo, 3750 kroner.

PERSONVERN I PRAKSIS – VÅR OG HØST

Et intensivt og praktisk rettet kurs, hvor du får konkret veiledning i metoder og tilnærming til håndtering av de vanligste problemstillingene på personvernområdet. Vi har et særlig fokus på hvilke tiltak som

må på plass for å sikre etterlevelse av EUs nye personvernforordning. Her får du et overblikk over de viktigste tingene du skal vite om personvern. I tillegg får du «Personvernhandboken» med deg hjem.

24. april og 31. oktober, Oslo, 3750 kroner.

PERSONOPPLYSNINGER I ARBEIDS-FORHOLD

Behandling av personopplysninger i forbindelse med ansettelsesforhold er direkte regulert i det nye regelverket. I tillegg åpner GDPR art. 88 for nasjonale særregler i arbeidslivet. Dette kurset tar for seg sentrale sider ved regelverket, samt praktiske temaer knyttet til personvern i arbeidsforhold.

7. mai, Oslo, 3750 kroner.

NYTT E-KURS: PERSONVERN ETTER GDPR

Med dette e-kurset får du en oversikt over de nye personvernreglene. Her får du praktiske råd og tips om hvordan din virksomhet kan gå frem for å sikre etterlevelse etter de nye reglene. JUS' e-kurs består av videoforedrag og kursdokumentasjon. Du får tilgang til kurset med en gang, og kan se det sømløst på mobil, PC eller nettbrett, når du vil.

Pris: 1450 kroner.

Thomas Olsen og Cecilie Rønnevik er forelesere på e-kurset i personvern.

– Jeg føler at jeg gjenga uttalelser fra den sakkyndige og fra barnevernet i en oppsummert form. Likevel ble jeg ilagt kritikk, sier Eirik Espelid.

Felt for sluttinnlegg i barnefordelingssak

Advokat Eirik Espelid er felt i to runder i disiplinærsystemet for ikke å ha tatt med kildehenvisning til en negativ påstand om motparten i et sluttinnlegg.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

ASKØY: – Jeg må innrømme at jeg synes beslutningen er noe streng, sier Eirik Espelid (41).

Han driver det han kaller en «juri-disk landhandel» på Askøy utenfor Bergen, og jobber med mange ulike sakstyper.

– Det er grunn til å tro at det er mange advokater som ikke er oppmerksomme på at man kan bli felt for å oppsummere egne anførsler i et sluttinnlegg, dersom man ikke henviser konkret til kildene, sier Espelid.

– Jeg vil derfor gjøre kolleger oppmerksomme på hvordan reglene om sluttinnlegg praktiseres, slik at de kan

innrette seg deretter. Situasjonen er nå den at om det kommer frem opplysninger av svært uheldig karakter om den ene parten, gjennom den sakkyndiges undersøkelser, så kan ikke disse opplysningene gjengis i sluttinnlegget, uten at kilden for opplysningene presiseres. Det stilles også krav om at man ikke er for konstatende, sier Espelid.

«MEGET STYGG HISTORIKK»

Han ble både politianmeldt og klaget inn til disiplinærmyndighetene av motparten i en barnefordelingssak på grunn av denne anførselen i sluttinnlegget:

«(Klager) har en meget stygg historikk knyttet til seksuelle overgrep mot egne barn, herunder X (fellesbarnet). Han har også en historikk med bruk av vold i nære relasjoner, herunder mot mor, samt tidligere ektefelle. Dette gir stor risiko for retraumatisering og nye overgrep».

– I denne saken var det tidligere fremlagt en rekke prosesskriv der kil-

dene til de opplysningene jeg ble felt for å ha fremlagt, har vært omtalt gjennomgående av begge parter. I sluttinnlegget tok jeg både med en henvisning til tidligere prosesskriv, og til alle bevis-tilbudene i saken. Jeg var ikke klar over at det hverken var påkrevd eller ønskelig med kildehenvisninger på hver enkelt anførsel, sier Espelid.

Et sluttinnlegg er jo gjerne et oppsummerende dokument på en til to sider om påstander og bevis, påpeker han.

HØYT KONFLIKTNIVÅ

Saken, som først ble behandlet av disiplinærutvalget i Hordaland og Sogn og Fjordane krets og deretter i Disiplinærnemnden, er en barnefordelingssak med høyt konfliktnivå, der Espelid i to separate saker har representert moren.

Espelid forteller at det i den første saken ble inngått rettsforlik om at barnet skulle bo fast hos mor, og at far skulle ha åtte beskyttede samvær årlig, under tilsyn.

– I retten fremkom det opplysninger om at sønnen hadde fortalt om seksualisert adferd fra far, men at saken ble henlagt av politiet, og at den sakkyndige hadde innhentet opplysninger om seksuelle overgrep mot to barn fra et tidligere ekteskap, forteller Espelid.

Han forteller videre at far, og klager i disiplinærsaken, aldri har blitt dømt for seksuelle overgrep, men er dømt for vold mot sin stesønn, for vold mot en tidligere kone, og at barnevernet anbefalte, etter at fem av samværene var avholdt, at far ikke skulle få ha samvær i det hele tatt. I sak to mistet far samværsretten.

Det er i sak to at Eirik Espelid sendte inn sluttinnlegget som han nå er ilagt kritikk for.

«USANNE UTTALELSER»

Far politianmeldte advokat Espelid for påstandene, og politiet henla saken. I sin klage til disiplinærutvalget anfører han at «uttalelsene er usanne og at sakene mot ham er henlagt av politiet, herunder at han aldri har blitt dømt for noen form for seksuelle overgrep». Klager hevdet også at beskyldningene er belastende og skadelige for ham.

Disiplinærutvalget mente at advokat Espelid i sluttinnlegget brøt god advokatskikk, og felte ham for brudd på Regler for god advokatskikk punkt 1.3, der det heter at en advokat skal opptre saklig og korrekt.

«Plikten til å opptre saklig og korrekt gjelder både overfor egen klient, men

også overfor motpart», skriver utvalget i sin avgjørelse.

«I dette tilfellet har ikke advokaten tatt forbehold eller reservert seg på annen måte. Det er ikke angitt hvilken kilde påstandene kommer fra, og slik prosesskrivet er formulert, fremstår det som en anførsel fra advokaten», skriver utvalget.

– SKUFFENDE

– Formuleringen er overraskende, men når klagen er vurdert i to instanser, må jeg ta det til etterretning. Dette er selvsagt ikke opplysninger som jeg fremsatte på egne vegne, men opplysninger som ble lagt frem i retten fra barnevernet og den rettsoppnevnte sakkyndige, forteller Espelid.

Han anket den fellende avgjørelsen til Disiplinærnemnden. Nemnden mener at utvalget har «foretatt en grundig vurdering og lagt vekt på alle relevante momenter i saken», men mener at «spørsmålet om seksuelle overgrep var et relevant tema i samværsaken».

«Retten har da også funnet grunn til å legge vekt på barnets egen oppfatning av at han var blitt utsatt for slike overgrep, selv om anmeldelsen av dette ble henlagt på grunnlag av bevisets stilling», skriver nemnden, som også deler advokats Espelids oppfatning av at «et sluttinnlegg må kunne være kortfattet og vise til hovedanførselene i saken».

UNØDVENDIG DESKRIPTIVE

Men advokaten kunne «på en enkel måte vist kortfattet til kildehenvis-

15 felt i februar

Femten advokater ble felt i disiplinærsystemet for ulike brudd i februar. Av disse ble en advokat ilagt advarsel, og en fikk reaksjonen «irettesettelse».

Samtidig ble 36 advokater frifunnet, og seks saker ble avvist, viser oversikten over disiplinærsaker fra Advokatforeningens syv disiplinærutvalg og Disiplinærnemnden.

ning for sin anførsel», skriver nemnden, og mener at Espelids anførsler i sluttinnlegget «i for stor grad var konstatende, og unødvendig deskriptive. Særlig må dette etter nemndens vurdering gjelde i et tilfelle som dette, hvor temaet for anførselen er av en svært sensitiv karakter, og hvor det ikke foreligger fellende dom mot personen som anførselene rettes mot».

Nemnden ila advokat Espelid kritikk, som er den mildeste formen for reaksjon.

– Et sluttinnlegg i en barnefordelingssak er ikke et offentlig dokument, og er bare tilgjengelig for partene og retten – som altså allerede kjente til innholdet i anførselene. Kilden for opplysningene var også kjent, og de hadde vært gjenstand for kontradiksjon før sluttinnlegget. Jeg må si at det føles noe urettferdig å bli felt for dette, men jeg må bare ta kritikken til etterretning, sier Espelid.

VÅRE PARTNERE PÅ ADVOKATJOBB.NO

Vil utfordre de store

Lars Helge Neergård i relativt ferske Proadvokatene i Kristiansund prøver å vise næringslivet at det ikke er nødvendig å gå til storbyene for å finne advokater med kompetanse.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN I FIRMAET DITT AKKURAT NÅ?

– Vi er et ambisiøst, lite advokatfirma som ønsker å utfordre de store. I den anledning er utfordringene å komme seg inn i markedet; å selge inn at det finnes lokal kompetanse innefor de områdene vi satser på, som er havbruk, petroleum og energisektoren. Vi har jo vært en filialby spesielt innen petroleum, der store selskaper i Stavanger og Oslo har vært foretrukket. Nå ser vi en positiv utvikling på dette.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– Jeg kan ikke uttale meg om de store, men for lokale, små advokatkontor er det at det kreves mer og mer spesialisering. Man konkurrerer ikke bare med nabokontoret i byen, men med hele landet. Teknologiutviklingen står bak konkurransen.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Om hvorvidt en fusjon utløser forkjøpsrett til en fast eiendom. Saken gikk helt til Høyesterett. Det var to selskaper som eide en eiendom sammen, og så fusjonerte det ene med et stort selskap. Det vi egentlig kan lese ut av dommen, er at selskapsrettslige fusjoner er et dynamisk og gunstig verktøy for omlegging av næringsdrift. Dommen illustrerer også viktigheten av å være nøyaktig ved utforming av kontrakter i næringsfor-

hold, og at du allerede på avtaletidspunktet må ta høyde for mulige endringer i fremtiden. Dette var en stor sak for et nyoppstartet advokatfirma.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Etter min oppfatning ser vi en tendens til at advokater ikke er løsningsorienterte nok. Jeg mener at vi har en jobb å gjøre for oftere og tidligere å kunne komme frem til utenomrettslige løsninger i saker.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Jeg synes det er mange advokater som er flinke og godt forberedt. Det går an å lære av andre advokater. Spesielt yngre advokater er ofte veldig godt forberedte og kunnskapsrike.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE POLITISKE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Det er litt navlebeskuende, kanskje, men: Reisebudsjettet for lagmannsrettene. Jeg har selv vært i sak som var lagt til Trondheim, men som burde vært lagt lokalt. Det er synd at lagmannsrettene ikke har tilstrekkelige midler for å reise ut å gjennomføre ankeforhandlingene lokalt. Dette vet jeg at Advokatforeningen her i Møre og Romsdal arbeider aktivt for. Staten har skjøvet kostnadene til klientene, som får kostbare reiser. Det er uheldig.

Navn: Lars Helge Neergård

Alder: 45 år

Stilling: Advokat i kontorfellesskapet Proadvokatene

Spesialitet: Selskapsrett

Skrev masteroppgave om: Tilståelsesrabatt

Familie: Samboer og en sønn på 19 år

Bosted: Frei

Opprinnelig fra: Frei

– HVORDAN REAGERER DU PÅ FORSLAGET TIL NY ADVOKATLOV?

– Jeg er redd for at det kan bli for kostbart for mindre, lokale advokatfirmaer å ansette advokatfullmektiger. Når de må ha tre års praksis og gå et halvt år på ekstra kurs, kan det bli for kostbart, og det kan påvirke rekrutteringen. Akkurat når det gjelder advokatfullmektiger, passer den nye advokatloven kanskje best for større selskaper som kan ha egne programmer for traineer og advokatfullmektiger. Det er synd, for advokatfullmektigene i distriktene får prøvd seg på mange oppgaver, og de får praktisert i retten tidlig. Her får man ofte saken sin etter første året.

– HVORDAN TROR DU AT ADVOKATHVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE FEM ÅRENE?

– Jeg tror ikke den forandrer seg radikalt, men man må jo oppdatere seg på teknologiutviklingen. Digitalisering, digipost og aktørportal er allerede på vei inn og vil være en del av hverdagen. Det betyr jo egentlig at det blir mer og mer rådgivning og mindre og

mindre utfylling av skjemaer for klienter. Dette er positivt. Det er bedre å ta betalt for rådgivning enn for å fylle ut skjema.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT I KRISTIANSUND?

– I tre år. Før det arbeidet jeg med teknologiutvikling og drev egen næringsvirksomhet i mange år. Bakgrunnen min fra næringsliv og teknologi er grunnen til at jeg satser på forretningsområdet.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Det viktigste med å praktisere som advokat, er at man får jobbe med noe av det man interesserer seg for og brenner for. Adressen er ikke like viktig, så lenge det er vakkert – og det er det jo her.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– Dette har jeg bare annenhånd. Jeg ser at de som faller utenfor rettshjelpsordningen fordi inntektsgrensene for fri rettshjelp er altfor lave, stiller svakt, men dette er ikke ting jeg er så mye borti selv. Så kan det jo hende at det blir en utfordring med forsvareroppdragene, spesielt i distriktene, når reise-godtgjørelsen er så redusert. Da kan man ende opp med at de flinkeste ikke velger forsvareroppdrag. Er det noen som trenger profesjonell bistand, er det jo de som er mistenkt for å ha begått en straffbar handling.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Ja, der vil jeg trekke frem advokatvaken som vi har i Kristiansund. Den er et samarbeid mellom Kristiansund

kommune og den lokale juristforeningen, og er et ukentlig tilbud, hver torsdag, og advokatene er blitt flinke til å stille opp. Her får du en halvtime gratis bistand og enkle spørsmål vil bli besvart på stedet. Dette er et viktig tiltak. Det er med på å ufarliggjøre å gå til en advokat. Dette er noe vi legger mye vekt på på kontoret her, også. Det skal være lavterskel å komme inn og spørre om du har en sak.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTISMINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Det er kanskje et kjedelig svar, men jeg ville bevilget tilstrekkelig med midler til at domstolene kunne få ned saksbehandlingstidene. Spesielt tar det for lang tid å få avgjort en ankesak. Hvis det går år før en tvist er løst, skader det både saksøker og den saksøkte.

Lars Helge Neergård roser spesielt yngre advokater for å være kunnskapsrike og godt forberedt.

Åtte advokater var til stede på årsmøtet i Finnmark krets, hvilket utgjør nærmere 17 prosent av medlemsmassen. Foran fra venstre: Edel H. Olsen, Lene Sandberg og Anne Marit Pedersen. Bak fra v. Andreas Enevold, Vidar Zahl Arntzen, Hans Arne Nysæter, Kjetil H. Nilsen og Gunn Kathrine Stangvik.

Raseri i Finnmark over reise-kuttet: – Sivile klienter betaler prisen for statens unnfallenhet

Advokater i Finnmark er i harnisk over kuttet i reisesalæret, og oppgitte over at noen i Oslo har bestemt at de kan jobbe på reise. Der de ferdes, er det ofte ingen mobildekning, og dessuten må de som regel kjøre bil for å komme seg fra det ene stedet til det andre.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

LAKSELV: Bare på tre måneder i fjor loggførte advokat Kjetil H. Nilsen i Alta-advokatene et tap på 40.000 kroner som følge av kuttet i reisesalæret, fortalte han på årsmøtet i Finnmark krets, som ble avholdt i begynnelsen av mars i Lakselv.

– Advokatforeningen ville ha meg til å registrere hvor mye kuttet i reisesalæret ville ha å si for min virksomhet i fjor, så jeg begynte å loggføre dette i januar. Jeg hadde et rent tap på 40.000 kroner bare ut mars måned, noe som gjorde meg nesten deprimert, så jeg sluttet å føre det regnskapet. Kuttet i reisesalæret har ført til at jeg mister motivasjonen til å dra langt av sted, og jeg har gitt beskjed til Hammerfest tingrett, der jeg er fast forsvarer, at jeg ikke drar dit bare for å bistå i et avhør i to, tre timer. For det vil være et regelrett tap for meg.

– Det er så åpenbart at dette går ut over rettssikkerheten. Vi advokater i Finnmark utsetter og minimerer nødvendige klientsamtaler. Det er veldig frustrerende, sa Nilsen.

Å dokumentere hva halveringen av reisesalæret fører til, er viktig, oppmuntret avtroppende leder i kretsen, Andreas Enevold.

– Kuttet i reisesalæret skal evalueres etter tre år, og vi må kunne vise hvor skoen trykker, sa han.

DYR HUSLEIE I NORD

Flere av advokatene hadde fått med seg Justisdepartementets uttalelse om at advokater i distrikt-Norge har billigere husleie enn advokater i sentrale strøk – et regnestykke de mener ikke stemmer.

– Vi har regnet ut at differansen på vår husleie i Alta, sammenlignet med den i Haakon 7s gate i Oslo, bare er røft regnet femti kroner timen, sa Hans Arne Nysæter i advokatfirmaet Hegg & Co., som har kontorer i Alta, Tana og Vadsø.

– Olga og Per ute i Gamvik får ikke advokat på avhørene sine lenger. Jeg reiser ikke ut dit, slik jeg gjorde før, sa Edel H. Olsen fra Finnmarksadvokatene i Vadsø.

Gamvik er Europas nordligste fastlandskommune, og ligger drøye fire timers biltur fra Vadsø.

– Jeg gjør alt jeg kan for å slippe å ta et avhør dersom det er fem timers kjørevei. For det betyr et tap på 2500 kroner, sa Vidar Zahl Arntzen i Sentrum advokater i Vadsø.

ADVOKAT «LIGHT»

Advokater i Finnmark har nå begynt å ta i bruk det de kaller «light-løsninger»; for eksempel avhør via video-link, men synes ikke at dette er en optimal løsning.

– Jeg tar avhør via mobil, men om en dame ute i Mehamn er voldtatt, så hjelper det jo ikke å sitte på telefon. Men for meg sitter det nå veldig langt inne å skulle kjøre ut til Mehamn. Så de som taper, er de som ikke får rettighetene sine oppfylt, sa Edel H. Olsen.

Sivile klienter betaler prisen for statens unnfallenhet, mente hun.

Fra Vadsø til Mehamn tar det cirka tre timer og femti minutter å kjøre bil. Det finnes ingen advokater på stedet.

LITE RESPONS FRA FOLKEVALGTE

Gunn Kathrine Stangvik, advokat i Alta og nyvalgt leder i Finnmark krets, fortalte at hun har drevet lobbyvirksomhet mot politikere, men uten særlig respons.

– Jeg har skrevet til politikere på Stortinget, og tatt opp både stykkprisen, reisesalæret, og at salærsatsen ikke følger prisutviklingen. Men vi blir ikke hørt. Mens inntrykket blant folk flest er at vi har millionlønn. Da jeg skulle levere bilen min på verksted, fikk jeg høre at jeg jo bare kunne kjøpe meg en ny bil, jeg som var advokat, og sikkert tjente så godt, sa Stangvik.

– Nesten alle advokatene i Finnmark er i samme bås. Hvis vi klarte å gjøre noe sammen i et fremstøt, så kunne det kanskje vært lettere å nå frem. Jeg synes Advokatforeningen har hatt for lite fokus på dette sentralt, sa hun.

Avtroppende leder Enevold fortalte at man på kretsstyremøter er blitt oppfordret til å gå bredt ut mot politikerne.

– Det holder ikke bare å kontakte justispolitikere. Man må også kontakte helsepolitikere, og fortelle om pasienters manglende rettssikkerhet, for eksempel, sa Enevold.

FOR LITE TRØKK

Flere av advokatene stilte spørsmål om Advokatforeningens innsats i sakens anledning.

– Jeg synes de var veldig slappe da det skjedde, uten noe trøkk fra de ansvarlige, sa Kjetil H. Nilsen.

– De fem tusen som er advokater i Oslo, blir jo ikke rammet på samme måte som oss, sa Andreas Enevold.

Andreas Enevold, som har sluttet som advokat og nå er rådgiver ved Drifts- og utbyggingsenteret i Troms fylkeskommune, tok opp spørsmålet om det er hensiktsmessig at én advokatforening representerer samtlige advokater.

– Kanskje vi burde ha en forening som representerer forretningsadvokatene, og en forening som representerer oss andre, sa Enevold.

Flere synes ideen var interessant.

FOR STORT OSLO-FOKUS

– Jeg synes Advokatforeningen er noe jævla herk, og det kan du sitere meg på. Advokatbladet handler jo nitti pro-

Avtroppende leder Andreas Enevold fikk en flott samekniv i gave av ny leder Gunn Kathrin Stangvik. Ifølge gammel overtro bringer det ulykke å gi bort en kniv i gave, men så lenge noe betales for den, er alt i orden. Så noen hostet raskt opp en énkrøning som Enevold kunne «betale» kniven med.

sent om Oslo og omegn, og det er også der Advokatforeningens fokus ligger, det er mitt inntrykk, sa Kjetil H. Nilsen.

Advokatene føler at de jobber i motbakke.

– De inntektene det rapporteres om fra partnere i de store firmaene i Oslo, det har jo ingen ting med oss å gjøre, sa Edel H. Olsen.

Tok scooteren til møtet

Alta-advokatene Lene Sandberg og Kjetil H. Nilsen ankom møtet i Lakselv på scooter over vidda fra Alta.

– Turen var fantastisk, og gikk gjennom kjempevakkre områder, sier Lene Sandberg, advokat i Hegg & Co.

De to avtalte allerede på årsmøtet i fjor at de skulle kjøre scooter til årets møte, en strekning på elleve mil.

– Vi startet fra Stilla, en demning i Altaelva, og kjørte opp til Jotka fjellstue, og derfra ned i Stabbursdalen

nasjonalpark, i løypa til Finnmarksløpet. Så videre ned til Lakselv over garnisonen i Porsanger. Vi måtte kjøre et stykke over åpent vann, og jeg må innrømme at jeg var litt nervøs, men det var bare å guffe på og håpe på det beste, sier Kjetil H. Nilsen.

De to bruker scooterne til å komme seg ut på ski, og for å fiske og være i fjellet.

– Fra Skoganvarre er det en stigning på fire-femhundre høydemeter opp til det høyeste punktet. Det var masse snø og veldig fint, forteller Lene Sandberg og Kjetil H. Nilsen.

Trives med små domstoler

– Vi i de grise-grendte strøke-
ne ser kanskje ikke de helt
store problemene med små
domstoler, sa Anders Flock
Bachmann, sorenskriver i
Hammerfest tingrett.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Mer enn en tredel av de 62 tingrettene i Norge er bemannet med to eller tre dømmende årsverk, sa han da han innledet om domstolstrukturen og mandatet for den nye domstolkommisjonen.

– Mange mener dette fungerer helt utmerket. Men domstoladministrasjonen (DA) i Trondheim bruker enhver anledning til å si at antallet tingretter må reduseres, sa Bachmann.

– De sier at større domstoler gir bedre faglighet, mer kunnskap, at man utvikler hverandre, og at kollegiet samlet sett blir bedre. Vi i de små domstolene er uenige, og synes ikke at fagligheten nødvendigvis er dårligere på en liten plass, sa han.

FRIVILLIG ELLER FELLES LEDELSE

Han fortalte at DA bruker to metoder for å få flere tingretter til å slå seg sammen.

– Den ene er frivillig sammenslåing, og den andre kalles felles ledelse. Tingrettene skal da bestå som separate enheter, men med felles sorenskriver for begge eller flere tingretter. Da må sorenskrivere reise rundt og være litt sorenskriver her og der, alt etter hva tiden tillater. Hver tingrett er da en egen enhet med eget budsjett, så dette medfører en del ekstraarbeid for sorenskrivere.

– Dette får du aldri noen i DA til å innrømme, men felles ledelse blir sett på som oppvarming til sammenslåing, sa Bachmann.

Når domstolstrukturen skal endres, bør man begynne med å vurdere hva som er best for samfunnet, og ikke gjøre det fordi en sorenskriver går av med pensjon, sa han.

FLERE RETTSSTEDER

Den nye domstolkommisjonen skal foreslå overordnede kriterier for inndeling av de ulike rettskretsene, og lokalisering av domstolene. Kommisjonen skal også vurdere om det bør åpnes for flere permanente rettssteder med mer mobile dommere. Samt hvilke oppgaver domstolene skal ha, fortalte han.

Ny leder i Finnmark krets

– Den manglende økningen i salærsatsen, kuttet i reisesalæret, lave inntektsgrenser og liten stykkpris i fri rettshjelpssaker, og nedskjæringene i domstolen er samlet sett et angrep på rettssikkerheten.

Det mener Alta-advokat Gunn Kathrine Stangvik (48), nyvalgt leder av Finnmark krets.

Som tillitsvalgt i Advokatforeningen ønsker hun å jobbe for å bedre fri rettshjelpsordningen, og å få forsterket fokus på konsekvensene av null-økningen i salærsatsen og kuttet i reisesalæret.

At advokater ikke får dekket medgått tid – samtidig med at salærsatsen ikke følger prisutviklingen og reisesalæret er halvert – har fått store følger for advokater i Finnmark, forteller hun.

– Dette fører til at mange advokater ikke har råd til å ta saker på offentlig salær i så stort omfang. Dette er viktig å få frem.

Tiden har løpt fra dagens stykkprissystem, mener hun.

– Både den teknologiske utviklingen, prisutviklingen og en rekke andre faktorer gjør at stykkprissystemet ikke ivaretar rettssikkerheten til dem det gjelder, sier Stangvik.

Gunn Kathrine Stangvik.

Sorenskriver Anders Flock Bachmann mener at sammenslåingene bør være velbegrunnede, ikke tilfeldige.

– På min grav skal det stå:

Jeg tror ikke på forkynnelser!

I Alta ble åtte av 23 straffesaker utsatt i årets to første måneder på grunn av manglende forkynning.

LAKSELV: Da påtalemyndigheten, domstolene og advokater hadde samarbeidsmøte i begynnelsen av mars i Lakselv, drøftet de blant annet årsakene til at saker stadig blir utsatt.

– I januar og februar hadde vi berammet 23 straffesaker i Alta tingrett. Av disse, kunne åtte ikke gjennomføres på grunn av manglende forkynning. Det er ganske alvorlig, og noe påtaleledelsen må ta tak i, sa sorenskriver Bjørnar Leistad ved Alta tingrett.

– På min gravstein skal det stå at jeg ikke lenger tror på forkynning, sa Leistad, til allmenn latter fra et tyvetalls jurister i salen.

SPRENGT KAPASITET

Frustrasjonen er like stor i påtalemyndigheten, sa Morten Daae, påtaleleder i Finnmark politidistrikt.

– Det er kanskje vi som får den største jobben, når en sak blir avlyst eller utsatt. Dette er heller ikke i vår interesse, og et gjentakende tema i organisasjonen. Vi gjør det vi kan for å unngå at saker blir utsatt, men ser at det svikter, og dette har med kompetansen til de som er ute. Vi har veldig mange nyutdannede, sa Daae.

Morten Daae syntes det er et paradoks at selvangivelsen kan leveres på nett, men at en stevning må forkynnes fysisk.

HALLELUJA-STEMNING

Advokater i Finnmark opplever at de ikke innkalles til tilrettelagte avhør, kom det frem på møtet.

Sorenskriver Bjørnar Leistad i Alta tingrett er også fortvilet over at det snart ikke er eneste politiaktør igjen i Alta, fortalte han.

Alta-advokat Kjetil H. Nilsen sa til påtalejuristene i salen at de har et stort ansvar for å få frem typiske forsvarerspørsmål, når forsvarer ikke oppnevnes.

– Av og til føler jeg at det nesten blir en halleluja-stemming når det kommer noe negativt om den siktede, og det blir en slags suggesjon, og man glemmer helt de objektive kontroll-spørsmålene som en forsvarer ville ha stilt, hvis han hadde vært tilstede. Min oppfordring til påtalemyndigheten er at dere må være veldig observante på at dere har plikt til å opplyse saken fra begge sider, sa Nilsen.

– Utgangspunktet er at det ikke er forsvarer i det første tilrettelagte avhøret, sa politiadvokat Karoline

Gjønnes-Johansen i Finnmark politidistrikt.

KONTRADIKSJON SKAL IVARETAS

Førstestatsadvokat Lars Fause i Troms og Finnmark synes det var flott at Nilsen brakte temaet på banen.

– Diskusjonen om dette går hele tiden hos statsadvokaten. Ifølge EMK artikkel 6, er det ikke tvil om at du har rett til forsvarer når du er siktet, og at du har rett til forsvarer innen rimelig tid, dette er minsterettigheter. Om forskriften om tilrettelagte avhør vil stå seg i alle sammenhenger, tviler jeg på. Vi har sagt klart og tydelig til politiet at kontradiksjon skal ivaretas på en god, presis og rask måte, dette er et minstekrav, og det er herved gjentatt, sa Fause.

AVHØRES PÅ NORSK

Sorenskriver Finn-Arne Schanche Selfors i Indre Finnmark tingrett, Norges eneste tospråklige domstol, opplever at avhør av barn som burde vært gjort på samisk, gjøres på norsk på grunn av mangel på tolker.

– Det er ikke helt bra. Så når det skal gjøres en evaluering, må det tas hensyn til de spesielle forholdene vi har her i Finnmark, sa Selfors.

Jurister fra hele Finnmark deltok på samarbeidsmøtet mellom påtalemyndigheten, domstolen og advokater i Lakselv.

Reisesalær til besvær

I statsbudsjettet for 2017 bestemte regjeringen at reisegodtgjørelsen for advokater som jobber med straffrett og fri rettshjelp, skulle halveres. Advokatforeningen jobbet på spreng for å stanse dette allerede fra forslagsstadiet, og har fortsatt med uforminskert styrke etter at halveringen ble vedtatt.

Justisdepartementet og Advokatforeningen har årlige drøftelser om den offentlige salærsatsen. Justisdepartementet unnlot imidlertid å drøfte forslaget om halvering av reisegodtgjørelsen med Advokatforeningen før det ble fremmet.

Allerede da forslaget om redusert reisegodtgjørelse var ute på høring sommeren 2017, ble det møtt med sterk motbør fra flere hold. Advokatforeningen var bare en av organisasjonene som leverte en sterkt kritisk høringsuttalelse. Etterpå har det gått slag i slag. I oktober ble alle våre medlemmer oppfordret til å ta kontakt med en rekke politikere fra egen krets, som vil være sentrale i budsjettprosessen, mens undertegnede møtte på høringer om regjeringens statsbudsjettforslag i både Justiskomiteen og Finanskomiteen på Stortinget. Generalsekretær Merete Smith møtte på høring i Arbeids- og sosialkomiteen om samme tema, og understreket betydningen av fri rettshjelp som velferdsgode.

Det har senere vært avholdt en rekke møter med komitéer, partifraksjoner, politikere og politiske rådgivere om temaet. Vi har benyttet sosiale medier, har jobbet nasjonalt, regionalt og lokalt, har stilt til debatter og intervjuer i en rekke medier og har hatt et omfattende samarbeid med andre organisasjoner som har mobili-

sert sine medlemmer mot dette vedtaket – dessverre uten praktisk resultat.

Vi gir oss ikke. Vi har nå jobbet for få en dialog med departementet om hvordan denne halveringen skal evalueres, og har lyktes med dette. Vi venter selvsagt ikke på evalueringen, men jobber kontinuerlig for å sette temaet på den politiske dagsorden. For å skaffe fortløpende argumentasjon om konsekvensene, jobber vi aktivt med å finne og systematisere helt konkrete eksempler på hvordan halveringen slår ut – ikke bare for advokatene, men også for våre klienter og deres rettsikkerhet. Dette har vi gjort delvis som ledd i vår salærundersøkelse, delvis gjennom 30 dybdeintervjuer med advokater, og delvis ved å oppfordre kretsene til å undersøke hvilke konsekvenser advokatene i deres krets opplever.

Trøndelag krets var den første kretsen som sendte epost til sine medlemmer, og ba om å få konkrete innspill på dette. I løpet av få uker fikk de mange slike. Trondheimsadvokat og medlem i Advokatforeningens hovedstyre, Lilli Marie Brimi, oppsummerer tilbakemeldingene i Advokatbladet med at «situasjonen faktisk er mye verre enn jeg først antok». Advokater fortalte om reiser på fire-fem timer hver vei, hvor det har vært helt umulig å jobbe samtidig som de ivaretar klientens personvern. Noen av advokatene i Trøndelag har forklart at omsetningen bare for 2017 har falt med så mye som 100.000 kroner. «De som har så store tap vurderer å si nei til oppdrag som innebærer mye reising», forteller Brimi.

Om lag halve salærsatsen går i gjennomsnitt med til å dekke advokaters faste utgifter, så halvt reisesalær betyr at advokater må reise gra-

tis for å ivareta sine klienters rettsikkerhet.

Det er ikke til å undslå at de siste års salærpolitikk er svært provoserende for oss advokater, og meget utfordrende å håndtere for Advokatforeningen. Med halvert reise-fravær og frysing av den offentlige salærsats, har Regjeringen Solberg levert historisk dårlig på fri-rettshjelpområdet. Det sender et signal om manglende respekt for den jobben fri-rettshjelpsadvokater gjør, og det ansvar og de samfunnsinteresser dette arbeidet ivaretar.

Mandag i denne uke tok Håkon Grønsveen Olsrud Norges første medalje i Paralympics. Han fikk spolt OL i Sotsji i 2014 på grunn av sykdom. Olsrud satset ufortrødent videre. Ytterligere flere tusen treningstimer ble nedlagt. I siste bakke for mål var mantraet «NÅ!». Det ga Olsrud medalje. Det gir meg inspirasjon.

Halveringen av reisegodtgjørelsen skal reverseres. Vi fortsetter vårt arbeid med uforminskert styrke. Men vi trenger deres hjelp. Snart er det vår tur til å si «NÅ!». Kanskje vi også skal koste på oss et «ryk og reis!»

LEDER
i ADVOKATFORENINGEN
jens.johan.hjort@steenstrup.no

ALTERNATIVE BETALINGSMODELLER MÅ VURDERES NÅ

Av JOHAN KVANDAL, direktør for juridisk enhet i Forsvarsmateriell og TALE SKJØLSVIK, førsteamanuensis ved Oslo Met – storbyuniversitetet.

Dagens forretningsmodell for advokater er basert på salg av antall timer. Er denne timebetalingsmodellen moden for en revurdering? Det synes som om advokater og klienter er enige om at denne modellen fungerer godt, ettersom både klienter og advokatfirmaer i Norge i liten grad utfordrer bransjen og krever alternative betalingsmodeller.

Vi ønsker å belyse hva som er problematisk med den eksisterende modellen, samt å argumentere for hvorfor klienter og advokatfirmaer bør vurdere alternative betalingsmodeller neste gang de skal kjøpe advokattjenester.

Klienter er i utgangspunktet ikke interessert i advokattjenesten som sådan, eller antall timer som går med for å løse et juridisk problem. Det som er viktig, er at juridisk problemer løses – raskt. Komplekse problemer krever sammensatte løsninger, og det å jobbe på tvers av fagfelt og se helhetlig på et problem, krever samhandling på tvers av kompetanseområder.

Axiom, som kaller seg verdens ledende leverandør av alternative juridiske tjenester, har tatt dette på alvor, og jobber med kundeorganisasjoner for hjelpe dem å tenke smart ved innkjøp av advokattjenester. De tilbyr flere former for betalingsmodeller.

Samspeilet mellom advokat og klient er en viktig kilde til verdiskaping. I tradisjonell teori om kunnskapsintensive tjenester har man vært opptatt av at advokaten selger ekspertkompetanse innen juss – og at klienten er den svake part med et problem som denne ekspert kan løse. Men i realiteten er både advokaten og klienten eksperter – på hvert sitt felt.

I en stadig mer kompleks verden, vil jussen få en mer fragmentert betydning for klientens problemer. For å løse problemer i verdensklasse er samhandling og kunnskapsoverføring nødvendig. Da

er det essensielt at partene har like insentiver. God verdiskaping innebærer forretnings- og betalingsmodeller som underbygger formålet – utover antall timer. Dagens timebetalingsmodell stimulerer ikke til dette.

Advokatbransjen er under sterkt press fra ny teknologi som kunstig intelligens (AI) og blockchain. Internasjonale advokatfirmaer investerer store summer i ulik teknologi for å være først ute. I Norge er dette i stor grad drevet av de store advokatfirmaene, som gjerne ser til utlandet og tester ut løsninger.

En rekke store, internasjonale aktører jobber med

«Klienter har en viktig rolle i å sikre en dynamisk advokatbransje i Norge, og det er opp til sterke advokatkjøpere å utfordre status quo.»

Tale Skjølsvik og Johan Kvandal

Advokatbransjen blir samtidig presset av nye aktører med andre forretningsmodeller, slik som for eksempel Help. Sistnevnte baserer seg på en forsikringsmodell, hvor klientene får tilgang til advokattjenester mot en fast forsikringspremie. Den tradisjonelle timebetalingsmodellen utfordres av disse alternative modellene.

I utlandet har store advokatfirmaer allerede blitt presset over på alternative betalingsmodeller, såkalte AFAs, «alternative pricing models».

Felles for disse betalingsmodellene, er at de baseres på et element av fastpris, eller følger verdiskapningen, og flytter risiko fra klient til advokatselskap. Siden arbeidsoppgaver og arbeidsmetodikk vil variere sterkt, vil også bidraget til verdiskapningen variere. Dermed må AFAs benyttes kreativt på tvers av fagfelt og størrelser på firmaer.

I Norge har vi har vært skånet for mange av de finansielle vanskelighetene som har preget Europa og USA. Det er likevel på tide at norske klienter og advokatselskaper i større grad vurderer alternative betalingsmodeller. Norske advokatkjøpere har stort potensial i å tenke alternativt ved innkjøp av advokattjenester. Valg av alternative betalingsmodeller er en begynnelse.

AFAs vil kunne påvirke utviklingen av norske advokatfirmaer ved at fokus i større grad rettes mot det som er sentralt for kundene: Tjenestekvalitet

og verdiskaping der nøkkel-

faktorer er tilgjengelig-

het, reaksjonstid, evne

til å levere på tid og

ikke minst fleksibili-

litet. For at advo-

kater skal kunne

jobbe på lag med

klientene og i

multifunksjonelle

team, vil kommu-

nikasjonsevne og

evne til empatisk råd-

givning, herunder evne

til å håndtere andre yrkes-

grupper, bli stadig viktigere.

AFAs – med et verdiskapingsfokus – kan hjelpe norske advokater med å utvikle slik kompetanse.

Det er et økende behov for endrings-evne og –vilje i alle bransjer. Å beholde timebetalingsmodellen som standard, utfordrer ikke norsk advokatbransje til slik endring. Klienter har en viktig rolle i å sikre en dynamisk advokatbransje i Norge, og det er opp til sterke advokatkjøpere å utfordre status quo. Advokatselskapene må foregripe dette presset, og tenke alternativt og kreativt.

DEBATTINNLEGG

sendes til redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til neste utgave er 6. april. Skriv maks 4700 tegn, inkludert mellomrom, eller etter avtale med redaksjonen. Legg ved bilde av forfatteren. Debattinnlegg kan også bli publisert på Advokatbladet.no.

Jussbuss

Ingen timelister, ingen rettsikkerhet

Av INGEBORG HJELTNES, sosial-og arbeidsrettsgruppa

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fengselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

Hver eneste uke kommer det mennesker til Jussbuss som lurer på hvor det blir av lønningene sine. De arbeider hardt, men blir snytt for kompensasjonen. I tillegg til at de ikke får fri rettshjelp, rammes de av elendige papirutiner på arbeidsplasser landet over når de prøver å ta saken i egne hender. Enten det skyldes sløvheter eller utpekulert sleiphet, medfører dette en reell rettsikkerhetsrisiko.

I alt for mange av disse sakene, opplever vi for eksempel at arbeidstakerne ikke får fatt i attesterte timelister. Dette kan skyldes dårlige rutiner på arbeidsplassen, eller at arbeidsgiver ikke ønsker å gi listene til arbeidstakeren. Det høres kanskje trivielt ut, men dårlig papirføring er en av de enkleste måtene å maksimere profittmarginen ved å snyte arbeidstakere for lønn, fordi rettssystemet legger en urettferdig dokumentasjonsbyrde på arbeidstakeren. Slike tvister oppstår ofte fordi arbeidstaker forventer at lønnen skal komme som avtalt, og ikke har grunn til å mistenke at arbeidsgiver prøver å lure seg unna betaling.

Dersom sjefen din ikke vil betale lønn, har du tre valg. Du kan forsøke å slå arbeidsgiver konkurs og inndrive lønnskravet på den måten. Du kan også gå til forliksrådet for å få dom på at lønnskravet må betales, vel vitende om at forliksrådet som utgangspunkt bare

kan avsi dom for krav opp til 125.000 kroner. Det siste og mest drastiske steget, er å stevne arbeidsgiver for domstolen for å inndrive lønnskravet.

Det varierer hvor strengt dokumentasjonskravet er i landets forliksråd og domstoler. Men det er et helt generelt rettsprinsipp at den som hevder å ha et krav, må dokumentere det. Det er jo da åpenbart at du stiller langt sterkere i en rettsprosess dersom du har attesterte timelister, arbeidsavtale og lønnslipper. Hvis ikke, foreligger det rett og slett ikke noe bevis for at du har jobbet en eneste time. Jussbuss mener det er urettferdig at den risikoen kun skal belaste arbeidstaker, og alltid være til fordel for arbeidsgiver.

Det er da trist, men kanskje ikke så overraskende, at mange arbeidsgivere spekulerer i å unnlate å fremskaffe attesterte timelister. Uten disse dokumentene, blir prosessrisikoen for stor for veldig mange. Når utfallet kan bli at du ikke får inndrevet lønnskravet ditt og i tillegg må betale arbeidsgivers saksomkostninger, kvier de aller fleste seg naturlig nok for å prøve sakene sine for domstolen. Jussbuss stiller seg spørrende til at denne problematikken ikke er på dagsorden. De aller fleste tenker muligens ikke over at det neste gang kan være dem det rammer, før uhellet er ute og arbeidsgiver ikke vil underskrive timelistene.

Her kommer altså Jussbuss' langsiktige arbeid for fri rettshjelp til lønnsinndrivelse inn. Vi arbeider for at det offentlige tar ansvar via rettshjelpsordningen, slik at folk får betalt for arbeidet sitt. Kombinasjonen av at staten svikter slik den har gjort på dette området, og at arbeidsgivere slurver med papirarbeidet, etterlater arbeidstakeren i en catch 22-situasjon. De får ikke kvalifisert rettshjelp, og de har ikke de nødvendige dokumentene til å drive inn kravet på egen hånd. Arbeidstaker har heller ikke anledning til å få tak i dokumentasjonen, da man er avhengig av at arbeidsgiver samarbeider, og faktisk underskriver timelistene. Dersom arbeidsgiver slår seg vrang, eller finner ut at han eller hun kan tjene på å unnlate å samarbeide, så er det altså ingenting arbeidstaker kan gjøre.

Hvis man som arbeidstaker opplever at arbeidsgiver ikke ønsker å fremstille attesterte timelister, bør varsellampene ringe. Det finnes knapt nok noen gode grunner til å holde slike dokumenter tilbake, annet enn at man ønsker å snyte arbeidere for lønn. I en rettferdig verden, ville dårlig dokumentføring gå utover sløve og useriøse arbeidsgivere, ikke deres ansatte. Men for øyeblikket er alt du trenger for å svindle dine ansatte, en makuleringsmaskin.

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Advokatfirma fikk 0 i salær

Et advokatfirma i Oslo anla sak mot en tidligere klient for å kreve inn utestående salær med 456.001 kroner etter et prosessoppdrag. Advokatfirmaet ble i lagmannsretten tilkjent null kroner, men ble i stedet dømt til å dekke klientens saksomkostnader på 349.044 kroner.

Dette fremkommer i en dom fra Borgarting lagmannsrett, avsagt 14. februar 2018 (LB-2015-192367). Bakgrunnen for saken var at advokat A i advokatfirmaet hadde påtatt seg et prosessoppdrag for klient B. Saken gjaldt krav ved ektefelleskifte og ulike krav i forbindelse med næringsvirksomhet som B hadde drevet sammen med sin tidligere ektefelle.

Advokaten ba om 150.000 kroner i forskudd. Rettssaken varte i fire dager, og advokat A sendte deretter faktura på ytterligere 448.501 kroner. Klient B var misfornøyd med bistanden, og sa opp prosessoppdraget. Dommen ble avsagt etter oppsigelsen, hvor B delvis vant frem med sine krav i saken. Advokat A sendte deretter en ny faktura på 7500 kroner for gjennomgang av dommen og korrespondanse med klient B.

A anket dommen på egen hånd, men anken ble avvist av lagmannsretten. B betalte ikke salæret til advokatfirmaet, som da tok ut søksmål mot B med krav om betaling. B tok til motmæle og reiste en rekke innsigelser til salærkravet og advokatens innsats i saken. B gjorde gjeldende krav om prisavslag og at det forelå motkrav som oversteg salærkravet.

PRISAVSLAG

Lagmannsretten legger til grunn at en klient, i henhold til alminnelige kontraktsrettslige regler, kan kreve prisavslag dersom advokaten ikke har presentert en kontraktsmessig ytelse. Lagmannsretten var enig med B i at det forelå en rekke mangler ved leveransen.

For det første legges til grunn at advokaten ikke var tilstrekkelig forberedt til hovedforhandlingen. Retten viste i denne forbindelse til lydopptak fra As innledningsforedrag og prosedyre, som etter rettens syn støttet Bs anførsel. Lagmannsretten la for det andre til grunn at A hadde tilsidesatt plikten til å gi nødvendig rådgivning knyttet til prosessrisiko, konsekvenser og kostnader forut for tingrettens behandling. Dette ville gitt B anledning til å ta stilling til om kostnader skulle pådras eller ikke. Videre konkluderte lagmannsretten at A ikke tidsnok hadde fremsatt

bevisprovokasjoner og ikke fulgt dette opp på nødvendig måte.

Lagmannsretten fant det klart at salæret ikke var forholdsmessig i forhold til det utførte arbeidet. Lagmannsretten fastsatte prisavslaget til 300.000 kroner, cirka halvparten av det totale salæret i saken. Lagmannsretten ga videre prisavslag til klient B på 135.876 kroner som følge av at advokat A unnlot å søke fri sakførsel for B i skiftesaken.

MOTKRAV

Lagmannsretten la videre til grunn at advokat A på uaktsom måte unnlot å fremme flere krav på vegne av B mot den tidligere ektefellen. Det ble lagt til grunn at B på denne bakgrunn hadde erstatningskrav mot A på 236.478 kroner.

Lagmannsretten anmerket også at advokaten ikke hadde rettslig grunnlag for krav om salær for arbeid som var utført etter at klienten har sagt opp oppdraget. B ble derfor frifunnet også for salærkravet på 7500 kroner.

Klienten hadde altså krav på prisavslag og motkrav som oversteg salærkravet. B ble således frifunnet og advokatfirmaet ble dømt til å betale saksomkostnader for ting- og lagmannsrett på 349.044 kroner. Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken.

Månedensadvokat

Eva
Jarбек

Eva Jarбек er kanskje den advokaten i Norge som kan mest om GDPR. Hun tror at mange advokater ikke helt forstår konsekvensene av EUs nye personvernforordning, og innrømmer at hun av og til har kalt regelverket et monster.

For personvernforordningen trer i kraft, må den formelt innlemmes i EØS-avtalen. Justis- og beredskapsdepartementet innrømmer i begynnelsen av mars at «det foreligger på det nåværende tidspunkt en viss usikkerhet om forordningen vil være formelt innlemmet i EØS-avtalen innen 25.mai 2018 slik at loven kan settes i kraft på dette tidspunktet».

En utsettelse vil kunne skade norsk konkurranseevne, og få uheldige virkninger for norsk næringsliv i lang tid fremover, mener Eva Jarбек.

Hun har tidligere ledet Personvernemnda, og sittet i flere utvalg, blant annet Digitalt sårbarhetsutvalg, Evalueringutvalget for EOS-tjenestene og Lysne 2-utvalget om digitalt grenseforsvar.

Du beskrives som den advokaten i landet som kan mest om GDPR. Hvordan påvirkes advokathverdagen din av den kommende forordningen?

Takk for pene ord. For oss som har jobbet lenge med personvern, var det tidlig klart at dette ville bli stort. Det tar nå all min tid, og vel så det. Jeg må bare innrømme at det er kjempegøy at absolutt alle klienter nå er opptatt av dette.

Selv om jeg forstår at mange av klientene synes reglene er omfattende og kompliserte, og noen synes nok heller ikke at personvernet bidrar til bunnlinjen. Men jeg tror mange vil endre oppfatning på sikt.

Jeg fleiper med at jeg nesten er blitt lærer i GDPR – det er et enormt behov for opplæring, og jeg bruker en god del av min tid på ren undervisning.

– Jeg pleier å si at dersom man synes GDPR er komplisert, så er i alle fall trøsten at alle som lærer seg dette ordentlig, vil ha glede av det i omtrent tjue år fremover, sier Eva Jarбек.

Hva er det viktigste advokater flest bør vite om GDPR?

Jeg tror faktisk det viktigste er at advokater forstår at det tar tid å lære seg dette faget. Jeg sammenligner det ofte med skatterett – man gir ikke gode skatteråd bare ved å lese lovene.

Hvor ligger fallgruvene i GDPR for en mindre, norsk advokatvirksomhet?

Alle små bedrifter sliter med at det er mange regelverk å forholde seg til, og nå blir GDPR enda ett. Mange vil helt sikkert streve med å forstå hvordan reglene skal tolkes. Gamle datasystemer som ikke har slettemulighet, er en utfordring. Det å sette en kunde i «passiv» på en utsendelsesliste for reklame, for eksempel, er ikke det samme som å slette kunden. Personopplysningene skal vekk.

Kravet til sletting, og det at vi nå må fortelle kundene og ansatte helt konkret hvor lenge vi oppbevarer deres personopplysninger, blir nok en utfordring for mange. Jeg hører også at mange lener seg på for eksempel bokføringsregelverket for å kunne oppbevare data lenge, men jeg synes mange overser at også slike oppbevaringsfrister har en ende.

Er GDPR unødvendig komplisert, selv for advokater?

Jeg møter mange som sukker når jeg sier at de er nødt til å lese lange veile-

Navn og alder: Eva Jarбек, 52

Tittel: Advokat og partner i Schjødt

Bosted: Bekkelagshøgda, Oslo

Opprinnelsessted: Sverige og Algerie som barn, Norge etterhvert

Sivilstatus: Gift med ungdomskjæresten, to barn på 16 og 19 år og tre hunder.

dere fra EU på engelsk, i tillegg til artiklene og fortalen, om de skal kunne gi gode råd på området. Hvis vi synes det er vanskelig, hva da med klientene? Men det står veldig mye spennende i retningslinjene, og mye praktisk. Som for eksempel at alle hjemmesider må ha en link til personvernerklæringen på hver eneste side, og at teksten ikke kan være i en font eller farge som gjør at det er vanskeligere å se linken.

Det er deler av GDPR som er temmelig dårlig skrevet rent tekstlig, og det er også noen interne motsetninger i teksten. Jeg må innrømme at jeg selv har kalt regelverket for et monster av og til. Noe av utfordringen med GDPR, er at omfanget er så voldsomt. I løpet av året får vi et tilgrensende regelverk som kalles ePrivacy-forordningen, som vil ha konsekvenser blant annet for alle hjemmesider, også advokaters.

Hva er det beste, sett fra et forbrukerståsted, i den nye personvernforordningen?

Det at det skal være full gjennomsiktighet er det aller beste. Det at vi skal få vite hva våre data brukes til, og hvilke prosesser dataene går gjennom, er veldig, veldig bra. Vi kommer til å lære mye mer om hvordan vi blir analysert som forbrukere. Jeg har for eksempel lært at mange kundeprogrammer i dag har analyseverktøy som sjekker når på døgnet kunden åpner e-post fra en butikk, hvor lenge e-posten er åpen, og til hvilken internettside kunden går videre. Det er fint å få en mulighet til å si nei til slikt

Det at folk både kan kreve fullstendig innsyn og kan kreve seg slettet – og faktisk kommer til å gjøre det – er prinsipielt sett spennende og teknologisk utfordrende.

Tror du norske advokater generelt tar for lett på personvern?

Jeg tror mange ikke helt forstår konsekvensene det får internt i egen bedrift, særlig ikke knyttet til opplysninger om ansatte. Sammen med HR-Norge kommer jeg til å komme med en best practice for lagringstid for HR-opplysninger ganske snart. Den anbefalingen kommer til å bli viktig for advokatselskaper også. Der er det nok mange som kommer til å få seg en overraskelse om hvor kort tid man for eksempel kan oppbevare opplysninger om tidligere ansatte.

Hva er det mest spennende som kan skje, etter din mening, etter at GDPR blir en del av norsk lov?

Det er rett og slett et hav av problemstillinger som aktualiseres. Det vil komme spørsmål som «Hvordan håndterer vi at vi har fått hundrevis av innsynsbegjæringer på få dager?» og «Hvordan håndterer vi dette avviket?», «Kundene sier at personvernombudet vårt ikke er uavhengig nok» og «Hvordan kan vi håndtere dataportabilitet i lys av våre forretningshemmeligheter og konkurranseretten?».

Bøtene for dem som bryter de nye reglene, kan bli skyhøye, inn-til 20 millioner euro. Hva er den høyeste erstatningen som er utmålt i norsk rettspraksis hittil, og på hvilket nivå tror du norske domstoler vil legge seg på?

Kostnaden i Norge frem til nå har vært under en million kroner, og så liten at en del bedrifter dessverre har sagt at den risikoen tar vi. Det gjør de ikke lenger. Når det er sagt, tror jeg faktisk ikke at verken domstoler eller Datatilsynet er den største økonomiske driveren fremover.

I likhet med mange, tror jeg at private innsynsbegjæringer, krav om sletting og avvikshåndtering i lys av private erstatningskrav og gruppesøksmål er det fles-

teparten av bedriftene er engstelige for. I den grad domstoler vil håndtere slike saker, så vil det i alle fall for kundeopplysninger være like relevant hvordan dette løses i Europa, ettersom regelverket skal være «likt» for kundedata i EU. Jeg tror vi kan komme til å se betydelige beløp, også i Norge.

Hvordan ble din faglige interesse for personvern vekket?

Da jeg fikk Jon Bing som foreleser på universitetet allerede første år på jussen, og hørte ham snakke om hva datateknologien kunne medføre, var det egentlig ganske klart at dette ville jeg jobbe med fra et juridisk ståsted. Jeg hadde ham også som veileder på avhandlingen min om overføring av personopplysninger til utlandet. Det var kanskje det eneste temaet hvor jeg har sett at han tok feil om fremtiden; han mente at temaet var spennende rent juridisk, men at det kanskje ikke var så praktisk. I dag jobber vi alle med skyløsninger og overføring av personopplysninger til utlandet hele tiden, og det er mer enn praktisk. Det er så jeg må smile litt når jeg tenker på det. Det er godt å se at gamle forbilder ikke alltid har rett.

Mot slutten av fjoråret sluttet du i Føyen Torkildsen og ble partner i Schjødt. Hvorfor gikk du fra Føyen Torkildsen til Schjødt?

Det var vanskelig å gå fra Føyen Torkildsen, fordi jeg har satt stor pris på å være der. Det som ble avgjørende, var at personvern ikke lenger er et tema bare for nisjefirmaer, men et fag som de store fullservicefirmaene og deres klienter er opptatte av. Schjødt har en landsdekkende base, og et internasjonalt nettverk som det er veldig gøy å jobbe med. I det hele tatt tror jeg at de store advokatselskapene er blitt mer bevisste på at digitalisering og personvern er noe de må kunne tilby sine klienter. På en måte mener jeg at det også er et kompliment til faget – de av oss som har arbeidet med det lenge, får nå oppmerksomhet fra helt nye kundegrupper og arbeidsteder. Det skal man-ge av oss være stolte av.

Hva brenner du for, rent faglig?

Kanskje en klisjé, men at personvern – og det at mennesker har kontroll og kunnskap om hvordan opplysninger om dem brukes – er en grunnleggende og viktig rettighet. Jeg er opptatt av å kalle en spade en spade. Når digitaliseringen gir et sterkt behov for et digitalt grenseforsvar for å hindre digital terror, så går det faktisk på bekostning av personvernet, men det kan tenkes at man bør innføre et slikt grenseforsvar likevel. Det handler om ærlighet.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

I den grad jeg har forbilder, så er det nok pionerene på området. Jon Bing var et forbilde på mange måter, og den som lærte meg personvern – hva det er og hvorfor det er viktig. Jeg har også hatt stor glede av å arbeide med Arve Føyen, han inspirerer til alltid å være nysgjerrig på hva teknologien bringer av juridiske konsekvenser.

Hvem mener du er Norges beste advokat på ditt felt?

Det er jo ikke mulig å si Jon Bing lenger, så nå må det bli Arve Føyen. Det er ikke mye som slår hans lange erfaring.

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

Jeg er ganske aktiv på LinkedIn, hvor det er raskt å dele informasjon som jeg tror er relevant for andre. Jeg har en blogg, men det tar litt mer tid å skrive en «ordentlig» artikkel enn å bare sende en lenke videre som flere vil ha nytte av. Twitter er morsomt, men det krever veldig at man er på der og da når det skjer noe, og det har jeg litt problemer med.

Facebook bruker jeg mindre og mindre, og er skeptisk til hvordan de bruker informasjonen. Jeg har faktisk nylig slettet FB fra mobilen; sliter litt faglig med at de skal se hvordan jeg bruker tiden på mobilen min. Men det er jo en effektiv kanal for kommunikasjon – og kanskje blir de mer spiselige når de får «GDPRifisert» brukervilkårene sine.

FET DISIPLINÆRBOT

En advokat har fått en disiplinærbot på 23.408 kroner (1/4 G) for å ha unnlat å besvare henvendelser fra disiplinærutvalget Oslo krets.

«Advokaten har i denne saken unnlat helt å besvare

henvendelser fra Advokatforeningen. Dersom advokaten hadde svart slik det forventes, må det antas at saken hadde blitt bedre opplyst. Når svar uteblir, bidrar dette til å svekke den tilliten til advokatstanden

som samfunnet og advokatene selv er avhengige av», skriver disiplinærutvalget.

Oslo-advokaten ble også dømt til å betale tilbake 45.000 kroner til en tidligere klient. Klienten mente at

advokaten brøt flere avtaler, blant annet sendte han inn en forliksklage etter at klienten nærmere et halvt år tidligere skriftlig hadde sagt opp klientforholdet. Avgjørelsen er anket til Disiplinærnemnden.

MÅ PUNGE UT 414.465 KR

En advokat i Stavanger er av Disiplinærutvalget pålagt å betale tilbake 412.087 kroner, samt 2378 kroner i saksomkostninger, til en klient i en yrkesskadesak.

«Den bærende forutsetningen, som både klager og advokaten synes å være

enige om, er at sakskomplekset bygger på en hypotese om at klagers psykiske problemer skyldes hans luftveisproblemer, som igjen kan relateres til yrkesskade», skriver disiplinærutvalget Aust- og Vest-Agder, Sør-Rogaland, Haugesund kretser.

Samtidig fremgår det av dokumentasjon i saken at klienten hadde psykiske problemer allerede som syvåring, og at han ble dimittert fra militæret grunnet depresjon, heter det videre.

«Det må ha fremstått klart for advokaten at det var

knyttet en del pedagogiske utfordringer til den bærende forutsetningen for sakskomplekset. Advokaten må således også ha sett at det var betydelig prosessrisiko knyttet til sakene», skriver utvalget. Saken er anket til Disiplinærnemnden.

Tapte plenumssak

Dommen vil ha verdi for fremtiden, sier Brynjar Østgård.

Nesseby bygdelag tapte saken om bruksrettigheter til et 470 kvadratkilometer stort område i Finnmark i en enstemmig plenumsdom i Høyesterett. Saken handler ikke om urfolks rettigheter, mener Høyesterett.

At Finnmarkseiendommen (FeFo) skal forvalte bruksrettighetene til fisk, jakt, bærplukking og andre naturressurser i Nesseby – og ikke den lokale, samiske befolkningen – er ikke i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser overfor urfolk, anførte Nesseby bygdelags advokater Brynjar Østgård og Frode Elgesem (partshjelper) da saken gikk i plenum i Høyesterett.

Men dette spørsmålet faller utenfor denne konkrete sakens rammer, mener Høyesterett.

Førstvoterende, høyesterettsdommer Espen Bergh, mener at det samiske folk er sikret deltakelse i beslutningsprosessen om hvem som har bruksrettigheter til det 470 kvadratmeter store området i Nesseby kommune gjennom reglene i Finnmarksloven.

– Høyesterett avsa en enstemmig dom i dag. At den var enstemmig, også hva gjelder de urfolksrettslige sider, var noe overraskende, sier Brynjar Østgård.

– Høyesterett tolket finnmarksloven og Norges folkerettslige forpliktelser i tråd med FeFos syn. Men Høyesterett legger klare føringer på hvordan FeFo må utøve sin forvaltning, slik at de lokalt opparbeidede bruksrettigheter effektivt respekteres, sier Østgård.

– I så henseende vil dommen få positiv effekt for lokalbefolkningen, selv om FeFo formelt vant frem med sitt syn, sier han.

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Krever norsk sex-samtykkelov

– Jeg synes at Amnestys kampanje er veldig god, og synes det er viktig at vi får dette inn i regelverket, sier Silje Christine Hellesen.

Silje Christine Hellesen, tidligere leder av Advokatforeningen Haugesund krets, er blant dem som nå tar til orde for å innføre en lov som sier at seksuell omgang uten samtykke må bli definert som voldtekt.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

HAUGESUND: På Kvinnedagen 8. mars inviterte Advokatfirmaet Eurojuris i Haugesund, i samarbeid med Haugesunds avis, til frokostseminar om seksuell trakassering i et rettslig perspektiv.

Initiativtager Silje Christine Hellesen tok på seminaret til orde for å innføre en samtykkelov, slik Amnesty har tatt til orde for.

– I den norske voldtektsloven har vi ikke et krav til samtykke. FN har flere ganger påpekt dette overfor Norge, og vi har valgt ikke å følge dette ennå. Nå skal justiskomiteen ta opp spørsmålet i mars, og Stortinget skal behandle deres innstilling i april. Vi må kunne forvente at man vet at det ligger en aksept der før seksuelt samkvem, sier Hellesen.

POLITIKER-STØTTE

Amnesty krever i et opprop at myndighetene må endre straffelovens voldtektsbestemmelse slik at den tydeliggjør at voldtekt er seksuell omgang uten oppriktig samtykke, i overensstemmelse med internasjonale menneskerettigheter.

Også Arbeiderpartiet og SV støtter forslaget, men det ligger ikke an til å få flertall, ettersom Senterpartiet ikke er enig.

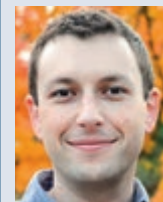
Også Advokatforeningens forsvarergruppe er imot forslaget.

– Vi er enige i at den som tar seg til rette og har samleie med en som ikke er enig i det, bør straffes. Men det blir han allerede i dag. Det følger av loven. Det er ikke nødvendig med en lovendring, sier forsvarergruppens leder, Marius Dietrichson.

Han legger til at sist lovgi- ver vurderte å innføre et samtykke-krav ved seksuell omgang, kom departementet frem til at en ikke kunne komme på noen straffverdige situasjoner som ikke allerede ble fanget opp av de ulike alternativene i voldtektsbestemmelsen.

– Konklusjonen den gang var derfor at det ikke var nødvendig å endre loven. Og det er vi enig i. Vi er derfor imot å innføre et kriterium i straffeloven som ikke har en reell betydning. Et annet argument mot å innføre et samtykkekrav, er at det under etterforskning og rettssak, vil rette et fokus mot den fornærmede som vi i dag heldigvis har gått bort i fra, sier Dietrichson.

For lawyers only

– Vårt advokatnettverk er i øyeblikket ganske enestående, sier Keith Lee.

TEKST: NINA SCHMIDT

I USA har advokater fått et eget, lukket nettsamfunn der de diskuterer rettspraksis og hjelper hverandre frem. – Advokater trenger et trygt, privat rom der de kan gi råd og veilede hverandre, sier grunnleggeren Keith Lee fra Alabama i USA.

Nettsamfunnet LawyerSmack.com ble lansert i desember i fjor, og fikk på kort tid flere hundre medlemmer, de fleste fra USA, men også advokater fra Canada, Portugal, Sveits og Australia har til nå meldt seg inn i det lukkede nettsamfunnet.

– Jeg vil også gjerne ha med norske advokater, sier Keith Lee.

På LawyerSmack er det i skrivende stund over 100 grupper som diskuterer fagområder som insolvens og restruktureringsrett, immaterialrett, strafferett, og familie- og skifte – for å nevne noen –

samt en rekke egne grupper for internadvokater, bedriftsadvokater, advokater i enkeltmannsforetak og så videre.

HENVISNINGSNETTVERK

Advokatene diskuterer alt du kan forestille deg – og noen temaer du nok ikke ville ha forestilt deg, forteller Lee.

– De siste nyhetene fra de store advokatfirmaene er alltid et tema. Gruppene for advokater som driver alene, eller jobber i små firmaer, er veldig aktive, og støtter hverandre. Og mange deler erfaringer om bestemte saker eller transaksjoner.

Lee forteller at han er litt overrasket over at nettsamfunnet fort ble et henvisningsnettverk. Han setter også pris på at nettsamfunnet er blitt det han kaller en «safe space» for kvinner i advokatbransjen, og er fornøyd med å ha fått med seg mange skriveføre advokater.

For å bli med i nettsamfunnet, må man ha juridisk embetseksamen, og søke via www.lawyersmack.com. Dokumentasjon kreves. Prisen for medlemskap er 99 dollar pr. år.

«Postmann» er ut

«Postmann», «innvandrere» og «transseksuell» er ifølge nye retningslinjer ord som bør unngås i engelske retts-saler. – Det kan signalisere mistillit å lage en slik liste, mener ekspert på ytringsfrihet og menneskerettigheter, Anine Kierulf.

Begreper som «old woman», «immigrant», «transseksuell» og «postman» bør ifølge forfatteren og dommeren Dame Anne Rafferty, byttes ut med mer passende ord som «older woman», «asylum seeker» (når det faktisk stemmer), «trans person» og «postal operative».

Det er ikke lurt å lage lister over anbefalte, og ikke anbefalte ord, mener Anine Kierulf.

– Det er ikke så mange særlige lov-festede ytringsbegrensninger på hva man kan si i retten, ut over de som finnes generelt i samfunnet som trusler, sjikane, ærekrenkelser, taushetsplikt – og det som følger av prosess-reglene, som når hvem kan si hva, sier fagdirektør ved Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, Anine Kierulf.

Hun understreker at det er en del begrensninger som kan leses ut av etiske regler for dommere og advokater. Det mest «begrensende» er vel likevel alminnelig folkeskikk – at man tar rimelig hensyn til hverandre, særlig de som befinner seg i presedens eller sårbare situasjoner, sier Kierulf.

– Jeg tenker at ord man er oppmerksom på at kan oppfattes sårende, villedende eller nedlatende, med fordel kan unngås. Så også ord som man ikke tenker over at kan ha slike effekter, men der man blir gjort oppmerksom på det, eller som har andre nedsider er det vel greit i alle fall å ha et bevisst forhold til, som «barneporno», sier Kierulf.

Les mer og se video fra Haugesund på Advokatbladet.no

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Tom Eivind Haug, Advokatfirmaet Sverdrup DA, OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Kari Steine Aase, TP Advokatfirma DA, SANDNES
Anne-Marthe Aslaksrud, Codex Advokat Oslo AS, OSLO
Simen Baastad, Codex Advokat Oslo AS, OSLO
Halfdan Backer, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Inga Borud, Advokatfirmaet Johnsrud & Co AS, HAMAR
Ingvild Botterli, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Oscar Brown, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO
Per Øyvind Bru, Advokatene Vikse, Haugland, Berge og Bachmann, HAUGESUND

Runar Bröske, SANDS – Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, TRONDHEIM

Ina Marie Ekholt, Advokatfirmaet Sverdrup DA, OSLO
Anna-Maria Feodoroff, Advokatfirmaet Haagensen & Bakkeland AS, TROMSØ

Hilde Firman Fjellså, Advokatfirmaet Lippestad AS, OSLO
Camilla Gerhardsen, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO
Fredrik Bergsmark Grimstad, Advokatfirmaet Erling Grimstad AS, BEKKESTUA

Amelie Lied Haga, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Benjamin Hamnes, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO

Helle Annie Hansen, Synch Advokatfirma AS, OSLO
Stian Vernli Hansen, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO

Félix Olivier Helle, Humlen Advokater AS, OSLO
Therese Hellem, Gram, Hambro & Garman Advokatfirma AS, OSLO

Kaja Skille Hestnes, SANDS – Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, OSLO

Benedicte Hille, Advokatfirmaet Storeng, Beck & Due Lund (SBDL) DA, OSLO

Astrid Nyberget Hole, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, BERGEN

Gullik Maudal Huseby, Advokatfirma Øglænd & Co AS, SANDNES

Ingeborg Fredrikke Hjelmeland Karlsen, Advokatfirmaet Ræder AS, OSLO

Caroline Holst Kavli, Advokatfirmaet Wiermyhr AS, OSLO
Bjarne Kvam, HLT Advokatfirma AS, BERGEN

Vjosa Maxhuni, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Bendik Medhus, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, OSLO

Marte Julie Næss Morland, BDO Advokater AS, OSLO
Amna Mrzic, Codex Advokat Oslo AS, OSLO

Ida Regine Myklebust, Synch Advokatfirma AS, OSLO

Kristin Vogt Myklebust, Advokatfirmaet Sølverud AS, DRAMMEN

Rune Nielsen, Advokatene Enoksen & Steiro, SORTLAND
Hilde Notland, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO
Camilla Heggø Olsen, Advokatfirmaet Harris DA, BERGEN

Naila Parveen, Indem Advokatfirma AS, OSLO

Oda Linnea Stavnem Rakvaag, Advokatfirmaet Meling AS, STAVANGER

Kristine Frivold Rørholt, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO

Maren Simonsen, Advokatfirmaet Responsa AS, AVD. Isvik, SKJOLD

Hilde Charlotte Sjølett, Advokatfirmaet Thrana & Co AS, MOSS

Siv Kathrine Jin Skorstad, Codex Advokat Oslo AS, OSLO
Birgitte Hernar Stenersen, Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS, DRAMMEN

Jonas Frøyen Stensløkken, Advokatfirmaet Grette AS, OSLO

Susanne Azevedo Stirø, Advokatfirma Raugland AS, OSLO
Louise Størksen, Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS, HAUGESUND

Nina Elisabeth Wilborn, Advokatfirmaet Ræder AS, OSLO
Ada Brandt Willassen, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO

Aurora Wulvik, Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS, SKJETTEN

Weiguo Zhang, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Christina Jakobsen, PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Offentlig ansatt advokat

Birgit Austad, Lier Kommune, Barneverntjenesten, LIER
Ane Sydnes, Egeland, Regjeringsadvokaten, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Øystein Rennesund, Leieboerforeningen i Oslo, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Lars Morten Bjørkholt, Advokatfirma Lars Morten Bjørkholt, OSLO

Marianne Dragsten, Synch Advokatfirma AS, OSLO

GJENINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Malin Sofia Helgesen, Statoil ASA, FORNEBU

Hanne Lund-Isaksen, Nortura SA, OSLO

Gard S. G. Lyng, Newsec Basale AS, TRONDHEIM

Advokatfullmektiger

Avesta Gåskjønli, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO

Ane Engel Røger, Advokatfirmaet Shah AS, OSLO

Organisasjonsadvokat

Eirik Kollerøy, Forskerforbundet, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Lars-Christian Axelsen, Advokatfirmaet Riisa & Co ANS, OSLO

Ann Mari Bjørlo, Advokatfirmaet Bjørlo, NORDFJORDEID

Benedicte Krogh Grimstad, Dalan Advokatfirma DA, OSLO

Jan-Erik Heen, Hamar kommune, HAMAR

Ina Wildeng Hodt, Personskadeadvokat1 AS, OSLO
Inger Andreassen Jensen, Advokatfirmaet Rønning-Hansen AS, TROMSØ

Ellen Johanne Krogrud, Advokatfirmaet Mageli ANS, HAMAR

Henrik Magnus Lande, Advokatfirmaet Harris DA, BERGEN

Dag Sørli Lund, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Linn Skomsøy Løvlien, Tønsbergadvokatene AS, TØNSBERG

Thorstein Vale Opdal, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Morten Christian Stegard, Stegard Law Advokatfirma AS, KORNESJØ

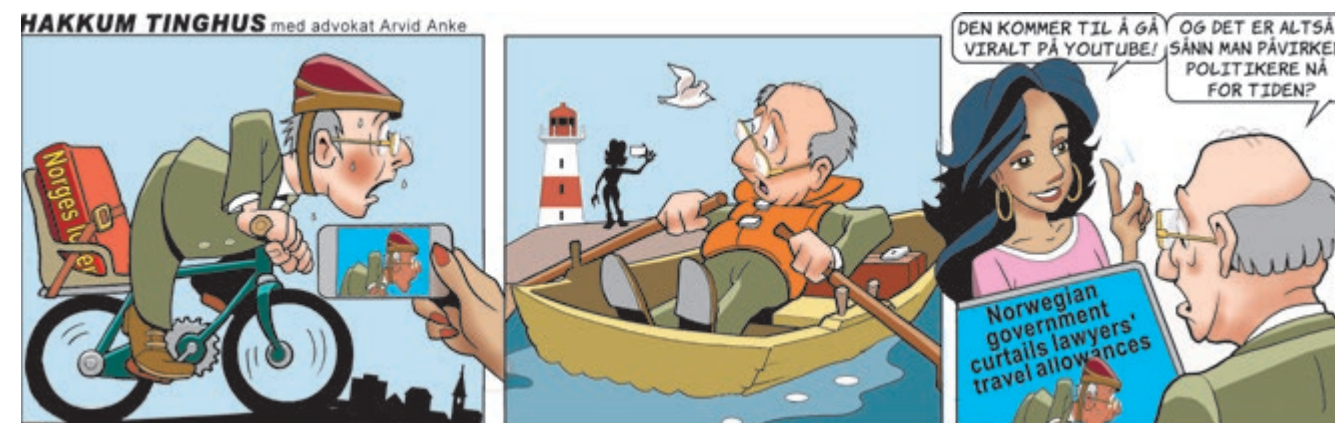
MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Nils Peter Brahde, OSLO

Reidun Grodås, OSLO

Helge Heistø, OSLO

STILLINGSANNONSE

Gatejuristen i Oslo søker ledende fagsjef (jurist)

Gatejuristen i Oslo oppsøker, bistår og gir en stemme til mennesker som er vant til å møte stengte dører. Vi driver Barnas Jurist og Gatas Økonom i tillegg til at vi gir gratis rettshjelp til rusavhengige. Vi er ressurs- og kompetansesenter for nettverket av gatejurister som er til stede i 15 byer, og på landsbasis er vi 240 frivillige jurister, advokater og jusstudenter som legger ned over 20 årsverk for å bistå noen av samfunnets mest sårbare. For mer informasjon og for å søke stillingen se: www.gatejuristen.no.

Vi søker:

Ledende fagsjef (jurist)
Gatejuristen i Oslo er i sterk utvikling og vi søker en dyktig leder til vår største avdeling: rusavdelingen. Avdelingen består av seks ansatte jurister og ca. 90 frivillige. Du vil få ansvar for å lede, drifte, kvalitetssikre og videreutvikle virksomhetens arbeid innen rettshjelp og økonomirådgivning til mennesker som har eller har hatt et rusproblem. Stillingen omfatter personalansvar. Vi kan love deg en allsidig, selvstendig og spennende jobb i en innovativ organisasjon i sterk utvikling. Hos oss er det god omstillingsevne og korte beslutningsveier.

Vi søker deg som har relevant ledererfaring, godt juridisk skjønn, pågangsmot, og evne til å motivere og begeistre andre.

Ta kontakt med leder for Gatejuristen
Cathrine Moksness, tlf: 97 00 55 97.

Søknadsfrist: 1. april 2018.

GATEJURISTEN

Advokat Ann Mari Risvoll Winterhus-Fjeld har sluttet som senior manager i Deloitte Advokatfirma i Stavanger og tiltrådt som senioradvokat i Arntzen de Besche Advokatfirma i Stavanger.

Advokatfullmektig Fredrik Bergsmark Grimstad har begynt som advokatfullmektig i Advokatfirmaet Erling Grimstad AS i Oslo.

Advokat Ingrid Lund har sluttet som senioradvokat i Arntzen de Besche i Oslo, og begynt som advokat ved kontorfellesskapet Advokatkontoret i Vågå.

Advokat Alina Rebecca Haug Drazkowski har sluttet i Advokatfirmaet Consensus Ans i Elverum, og begynt i Advokatfirmaet Glomdal Juridiske AS i Kirkenær.

Advokat Silje Remøy har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Bergen, og tiltrådt som juridisk direktør i Hordafor AS.

Advokat Kristian Ellstrøm har sluttet i Finansklagenemnda i Oslo, og begynt i Codex Advokat Oslo AS.

Advokat Ida Karine Kriken har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Bergen, og begynt i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Bergen.

Advokat Reidar Smedsvig har tiltrådt som partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS.

Advokatfullmektig Diana Seldal har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Stavanger, og begynt i TP Advokat DA i Sandnes, avdeling Kleppe.

Advokat Aki Johannes Viitala har sluttet i Langseth Advokatfirma DA i Oslo, og tiltrådt som partner hos Advokatfirmaet Nova DA i Oslo.

Advokat Walter Salicath har sluttet i Circle K AS i Oslo, og begynt som Head of Legal & Compliance i Aera Payment & Identification AS i Oslo.

Advokat Hilde Børseth Strand har sluttet hos Advokat Jostein Reinås i Stjørdal, og startet opp Advokat Hilde B. Strand AS i Stjørdal.

Advokat Sigurd Vestrheim har sluttet i Sørli og CO Advokatfirma AS i Oslo, og har tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

Advokat Elisabeth Eriksson har sluttet i Kraft Finans AS i Sandnes, og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma Stavanger DA.

Advokat Marcus Indrevær har sluttet i Advokatfirmaet Hamervoll Pind AS i Oslo, og startet opp Advokatfirmaet Indrevær i Oslo.

Advokat Karin Pauline Gjerlaug har sluttet i 1-2-3 Advokaten AS i Bergen, og begynt i Codex Advokat Oslo AS.

Advokat Cherin Myrdal Vervik har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Bergen, og begynt som Legal Counsel i Grieg Group Resources AS i Bergen.

Advokat Thomas Lundberg har begynt som Banksjef kreditt og juridisk sjef i Sparebank 1 Søre Sunnmøre i Volda.

Advokat Gunnhild Nilsen Solheim har sluttet i Livsforsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS i Bergen, og begynt i Advokatfirmaet Preto & Co DA i Bergen.

Advokat Monica Malm har sluttet i Malm Advokatfirma i Oslo, og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

Advokat Marit Vik har sluttet i Vive Advokater AS i Oslo, og startet opp Advokat Marit Vik i kontorfellesskap med Advokatforum i Oslo.

Advokat Jon Martin Atkinson har tiltrådt som partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS.

Advokat Håkon Eng Bodahl-Johansen har sluttet i Advokatfirmaet Bodahl-Johansen AS i Oslo, og tiltrådt som partner i Nestor Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Melissa Zekiye Calti har sluttet i Advokatfirmaet Økland & Co Da i Lillestrøm, og begynt i Advokatkollegiet Lillestrøm AS.

Surr med tall

Advokatbladet tok litt hardt i da vi i forrige utgave skrev at et hundretalls advokater i fjor hadde tresifrede millioninntekter. Det korrekte, som observante lesere påpekte, er at 103 advokater i fjor kunne notere seg for tosifrede millioninntekter. Vi beklager feilen.

50 år siden

MANGEL PÅ BETRYGGENDE, INTERN RETTERGANG

I et debattinnlegg som respons på spørsmålet om obligatorisk medlemskap, viser advokat **Rolf Andreassen** til høyesterettsadvokat Knut Bloms foredrag om temaet, men trekker frem et annet forhold, nemlig disiplinærordningen.

«For å bruke hans eget billedsprog, så hevet han speilet og lot foreningen se bjelken i sitt eget øye, in casu mangelen på betryggende intern rettergang i disiplinær-, parts- og salærsaker. En må umiddelbart være enig i at den ordning som praktiseres i mange tilfelle, om ikke alle, er lite tilfredsstillende, slik høyesterettsadvokat Blom så klart belyste.

(...) Høyesterettsadvokat Blom var inne på spørsmålet om å oppnevne innen kretsene faste disiplinærutvalg på fra tre til fem personer, som skulle avgi be-

grunnede kjennelser i saker som ble den forelagt. Jeg drister meg til å peke på et alternativ, eller rettere en videreføring av tanken, nemlig at disiplinærutvalget blir sammensatt av et større antall medlemmer i kretsene, hvorav partene – advokat mot part, advokat mot advokat eller kretsstyre mot advokat – oppnevner hver sin domsmann som sammen velger oppmann.

Jeg tror at en advokat som står foran prøvelse av en salærtvist, et disiplinærforhold, en kollegatvist eller forholdet til en klient, vil føle sin sak lagt i mer objektivt sikre hender hvis han har hatt en med motparten likeverdig innflytelse på disiplinærutvalgets sammensetning i den enkelte sak. Og det tror jeg også vil gjelde advokatens motpart.»

Innlegg av advokat Rolf Andreassen i Norsk Advokatblad, nr. 3, 1968.

GIJØRE USIKRE FORDRINGER OM TIL SIKRE PENGER?

www.7-fjell.no

7 FJELL AS har kjøpt pengekrav fra konkursbo over en periode på 17 år. Omgående oppgjør og konfidensiell behandling. **NYTT:** Vi kjøper også utestående salærkrav.

SE JOBB-BYTTET OGSÅ PÅ ADVOKATJOBB.NO

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet før publisering.

Neste frist for innsendelse er 5. april 2018.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

TRENGER DU EN TRANSLATØR?

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translator service as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979. Bred erfaring og kompetanse. Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

– Det tradisjonelle partner-opplegget er gammeldags Boutiquer for framtiden

Beate Fahre, John G. Flatabø, Tommy Christiansen og Joakim Bakke-Nielsen i det ferske firmaet IBF Legal.

Det rører seg en ny trend i advokatbransjen. Stadig flere bryter ut av de store bedriftene for å arbeide i mindre nisjefirmaer. – Jeg har tro på at boutiques i stor grad er framtiden, sier advokat Joakim Bakke-Nielsen.

TEKST OG FOTO: THEA NORDÉN DAHL

– Dels fordi man i en advokat-boutique kan jobbe mer spesifikt med enkelte fagområder, og dels fordi man kan styre hverdagen selv, sier Bakke-Nielsen, gründer og eier av «boutique-firmaet» IBF Legal.

Han jobbet tidligere i advokatfirmaet Henriksen Bakke-Nielsen, men like før sommeren i 2017 planla han å starte et nisjefirma, og valgte å fortelle om sin visjon til noen få utvalgte – advokatene Tommy Christiansen, John G. Flatabø og Beate Fahre. De ble inspirert, og ville være med. Det var begynnelse på IBF Legal.

Christiansen har bakgrunn blant annet fra Storebrand forsikring, og er tidligere kollega av Bakke-Nielsen.

John G. Flatabø var tidligere partner i Gille advokater, mens Beate Fahre kommer fra forsikringsmeglerforetaket Aon Norway.

SATSER MOT FINANS

IBF Legal har spesialisert seg innen forsikring, bank og finans, og har en ambisjon om å tilby juridisk rådgivning og digitale løsninger av høy kvalitet.

– Det er jo juridiske tjenester som er steg én her, men vi tilbyr også digitale konsulenttjenester til kundene. Vi ønsker å bli et fullfaglig konsulenthus, og målet er å kunne tilby hele spekteret innenfor finansbransjen, forteller Bakke-Nielsen.

Sammen ønsker Bakke-Nielsen, Christiansen, Flatabø og Fahre å fylle

det de mener er et behov for mer juridisk bistand innen nettopp finansbransjen.

– Mange firmaer som arbeider med forsikring og bank, er ikke så opptatt av skadebehandling eller oppgjør. Det er vi, og kan dermed tilby både det, samt bistand på regulatoriske- og selskaps-, og distribusjonsmessige forhold, fortsetter han.

Et boutique-firma er en nisjevirk-somhet som spesialiserer seg innen utvalgte juridiske fagfelt, med et mål om å bistå klienter med spisset spesialkompetanse.

En boutique kan variere i størrelse, men vil alltid være fokusert på et eller kun noen få fagområder.

VIL IKKE SKAPE SKILLER

Bakke-Nielsen påpeker at det ofte er vanskelig å tenke nytt i store, veletablerte advokatfirmaer med lang historie.

– Vi vil eksempelvis se bort fra det tradisjonelle partneropplegget. Vi opplever det som gammeldags, og synes det skaper et skille mellom de ansatte. Vi vil først og fremst ha folk med mye erfaring. Det skal ikke være sånn at man skal kunne kreve mer i timen selv om man sitter som eier, slår Bakke-Nielsen fast.

IBF Legal legger stor vekt på digital kompetanse, og utvikler blant annet en egen e-læringsplattform, og dels også egne compliance-verktøy. Bakke-Nielsen mener det gjør dem til et mer framtidsrettet firma enn mange andre.

– Det gjør oss mer effektive, samtidig som det også gjør oss til naturlige samarbeidspartnere når en skal utvikle, eller velge digitale løsninger hos kundene, sier han.

NISJE-TREND

Boutique-trenden har allerede slått rot flere steder i verden, blant annet i USA, England og i flere av våre naboland her i nord. Nå spår Bakke-Nielsen at konseptet også vil spre seg i Norge.

– Flere vil bryte ut og lage nisjer. Både for å arbeide mer spesifikt innen enkelte områder, men også for å kunne finne en bedre balanse mellom arbeid og fritid.

Han trekker frem firmaene Michelet & Co., Glittertind og Fend som andre eksempler på boutiques i Norge. Bakke-Nielsen har tro på at det er nettopp nisjefirmaer som vil lokke til seg mange av framtidens advokater.

– Jeg tror at de som går ut fra studiene i dag har helt andre forventninger til balansen mellom privatlivet og jobb. Det tror jeg ikke uten videre slår så godt an i den mer tradisjonelle modellen.

IBF Legal åpnet dørene 2. januar i år. Nå er planen å gå grundig gjennom markedet på jakt etter flere ansatte til bedriften. Til Finansavisen sier Bakke-Nielsen at firmaet har budsjettert med 12 millioner kroner i omsetning, men at han tror det vil være mulig å omsette for 15 millioner kroner i år.

MeToo i advokatbransjen

Caroline Akthar og Ragnhild Moritz-Olsen i Advokatforeningen arrangerer debatt om seksuell trakassering.

Advokatforeningen og Juristforbundet inviterer til debattmøte om MeToo i advokatbransjen.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Vi ønsker å sette temaet på agendaen, og mener at det må en holdningsendring til i bransjen, sier advokatfullmektigene Ragnhild Moritz-Olsen og Caroline Akthar i Advokatforeningen.

Ifølge Juristforbundets undersøkelse om omfanget av seksuell trakassering, har én av fem jurister opplevd seksuell trakassering i løpet av karrieren, mens hele fire prosent av de spurte svarer at de har blitt seksuelt trakassert i løpet av det siste året. Av disse jobbet 43 prosent i privat sektor.

Nærmere fem tusen av Juristforbundets medlemmer har svart på undersøkelsen, som er gjort av konsultentselskapet Evidente.

På debattmøtet i Juristenes Hus vil advokat Else Leona McClimans fra Økland & Co. innlede om de rettslige rammene for seksuell trakassering. Deretter vil Juristforbundet presentere sin undersøkelse, og så blir det paneldebatt med likestilling- og diskrimineringsombud Hanne Bjurstrøm, Anne Sofie Bjørkholt, partner i BAHR, og medlem av Kvinneutvalget, Cecilia Dinardi, partner i Elden og Arne Seland, advokat i Feydt & Hamborgstrøm.

Mandag 16. april i Juristenes Hus, Kristian August gt. 9, klokka 17 til 19.

Kindem & Co Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største kontorfellesskap med 19 advokater. Våre advokater betjener de fleste rettsområder, med hovedvekt på straffesaker og familie- og barnevernrett.

Vi har ledig kontorplass til

ADVOKATER

Du/dere kan gjerne være i etableringsfasen. Vi kan også legge til rette for flere som ønsker å tre inn sammen. Kindem & Co holder til i fine lokaler bak Stortinger i nyrenoverte Prinsens gate. Store fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med Elisabeth Sejersted Brodtkorb (tlf 40 41 32 12) eller Asle Hesla (tlf 99 46 91 38) hvis du ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål. Søknad med CV kan sendes til eb@kindemco.no og ah@kindemco.no

Knut Lindboe, Gunn-Mari Kjølberg, Wenche Andreassen, Lars Leversen, Solveig Ekeberg, Trygve W. Nodeland, Kari Paulsrud, Petter N. Sterud, Asle Hesla, Cecilie Haneborg, Elisabeth S. Brodtkorb, Olav Ramel Haaland, Tore Roald Riedl, Mathias Røed, Elise Stilloff, Carl K. Rieber-Mohn, Kristina Almestad, Hanne Plathe Maartmann, Kristoffer Schiele og Anette Torgersen

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Prinsensgate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo. Tlf. 22 24 61 00 – faks 22 34 61 01
www.kindemco.no

BOKTIPSET

Navn og alder: HÅVARD R. SKOGVOLL (46)
Tittel: PARTNER
Arbidssted: ADVOKATFIRMAET CLP DA, OSLO

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Mysterier av Knut Hamsun. Har lest den ti, femten ganger og kommer vel til å lese den ytterligere ti, femten ganger. Det er umulig å forklare hva boken handler om, og jeg håper at jeg aldri blir i stand til å forklare den.

Hvordan velger du lesestoff?

En blanding av tilfeldigheter og flaks og uflaks, med lite fokus på normale kvalitetsbegreper.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Touristic Guidings to Glorious Nation of Kazakhstan / Touristic Guidings to Minor Nation of U.S. and A. av journalisten

Håvard er gift, har to barn og bor i Oslo. Han har vært advokat i tyve år, de seneste fem årene i CLP. Han er født og oppvokst på Strøksnes i Nordland. Med fulle dager hjemme og på jobb er bøker effektiv avkobling, men innrømmer at han har uforholdsmessig mange uleste kokebøker.

Borat Sagdiyev. Boken får alt annet til å blekne.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

Så snart jeg er ferdig med *Anvil. The Story of Anvil* om det klassiske kanadiske metalbandet, blir det en klassiker fra Island. Halldór Laxness' *Sin egen herre*.

Kan du anbefale en fagbok?

Nei, man må fokusere på ekte rettskilder. Alle eiendomsadvokater bør lese *Eiendomshistorie* (2017) av Hans Sevatdal m. fl. Temaet er eiendomsrettigheter fra 1600-tallet og frem til nå. Dette er ikke

en tradisjonell jussbok, men den er visstnok pensum på Ås.

Leser du e-bøker?

Jeg har etablert meg som en svært god kunde hos Amazon og iBooks. Bruker ikke noen av de norske alternativene.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

Bjarte Døssland i Borgen Advokatar på Husnes i Hordaland. Han gir inntrykk av å være belest. Hadde vært greit å få avklart om det er korrekt oppfattet.

ADVOKATER I NYHETENE

KJEMPER FOR OL

Advokat Oddvar Møllerløkken, leder i Lillehammer Høyre, mener det er på tide at «verdens fremste vinterasjon viser vei» i utviklingen av vinter-OL, skriver han i *Aftenposten*.

«IOC ønsker seg Lillehammer. De ønsker seg Lillehammer fordi de vet at Norge kan arrangere. Men, viktigst av alt, de ønsker seg Lillehammer fordi de vet at med Lillehammer kan man bidra til å skape et nytt kapittel i den olympiske historie med fokus på gjenbruk og nøkternhet. 2026 vil være et ideelt tidspunkt – det vil være etter tre kostbare OL-arrangementer i Asia», skriver han.

KJEDELIG Å VÆRE ADVOKAT

Tidligere advokat, nå finansmann og toppsjef i ABG Sundal Collier, Knut Brundtland, har det morsomt på jobben, forteller han i et intervju med *Kapital* om kvinnemangelen i finansbransjen.

«Vi må få frem hvor attraktiv denne bransjen er. Jeg var jo advokat i mange år og det er ti ganger morsommere å jobbe i finans enn i advokatbransjen. I advokatbransjen ser man jo bare bakover. Her ser man bare fremover», sier Brundtland til *Kapital*.

FRA POLITIKK TIL ELDEN

Fabian Stang, tidligere Høyre-ordfører i Oslo og statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, skal kombinere en stilling som advokat i Advokatfirmaet Elden med å være rådgiver for Høyres bystyregruppe.

Til NTB sier han at han kan komme til å jobbe mer enn i femti prosents stilling i Elden.

«Hehe, nei, om man har kapasitet til det, så jobber man kanskje en god del mer enn 37,5 timer i uken. Men jeg har også en tåring som skal ha femti prosent. Så det blir vel fort to hundre prosent til sammen», sier Stang.

– DOMMERE OVERPRØVER

Prøvetiden i ansettelsesforhold er ikke reell, skriver Wiersholm-advokatene Siri Falch-Olsen og Jan Fougner i et innlegg i *Dagens Næringsliv*.

«Prøvetiden skal la arbeidsgiver få prøve ut om en arbeidstaker er egnet for jobben. Dommere overprøver stadig arbeidsgivere, og ordningen er ikke reell», skriver de to.

«Departementet bør derfor nå ikke bare gi enda en beskjed til domstolene gjennom forarbeidene, men vurdere lovendring for å sikre at prøvetiden virkelig blir reell. En løsning er å regne prøvetiden som midlertidig ansettelse og ikke fast, slik som i dag.»

XORD

Strids-spørs-målet for tiden	↙	Tobakk og stat	↘	Spørre	↙	Retts-kilde	↘
		Snur		Fir		Urolig	
Provene							
Anløpe					Deter-minativ		
Under-skrevet							
Manns-navn					Mot		
Gud							
↙		Rette-snorer		Konkur-ranse			
Krydder				Plagg			
Avløp					Kring-kaster	→	
↙					↘	Dukke	
Fugl							
Militær-styrken			Redskap				
↙						Smerte	
Like			§		Pro-nomen		
Bøte-legges							
↙							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen 6. april. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i februar er Mette O. Ødegård, Kristiansand.

Vi gratulerer! Løsningsordet var KLIENT.

ANNONSER

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne! www.nasjonalforeningen.no/testamente

Nasjonalforeningen for folkehelsen

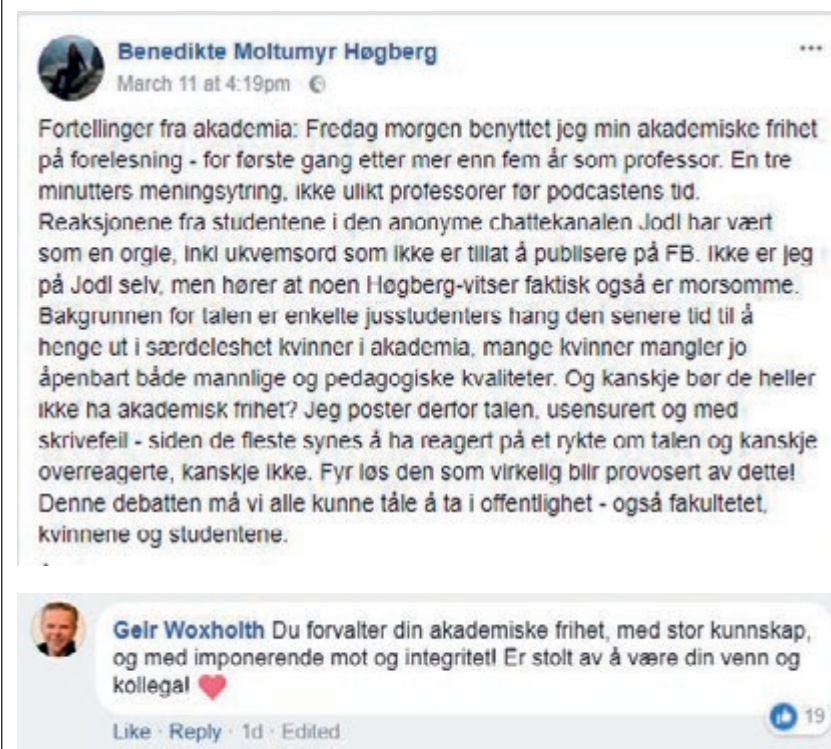
in Partner **Kristian Trygstad** i Føyen Torkildsen var blant advokatene som var rangert på den nylig utkomne Chambers-listen.

B Bing Hodneland-partner og ekspert på ytringsfrihet **Jon Wessel Aas** kunne melde at han var kommet inn på listen over landets største bloggere – og fikk flere mer eller mindre seriøse forslag til nytt navn på bloggen.

f Jusprofessor Benedicte Høgberg ved UiO skaper debatt om professorers pedagogiske evner.

ig Wiersholm gratulerte sin advokatfullmektig Ingeborg Kristine Lind som sammen med Lars Gurandsrud vant mixed-klassen i det 100 km lange skirennet Expedition Amundsen, som gikk over Hardangervidda!

Henrik@advokatbladet.no

Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram

@Advokatbladet

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.800
2/3 – 116 x 234	kr. 17.700
1/2 – 176 x 123	kr. 14.700
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.700
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.700

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no

Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.

Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %

Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2018

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
4	13. april	23. april
5	18. mai	29. mai
6/7	15. juni	25. juni
8/9	17. august	27. august
10	21. september	1. oktober
11	26. oktober	5. november
12	30. november	10. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no

Bransjens egen jobbportal!

Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.

Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter

å orientere seg i markedet.

Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner

6-20 annonser: 14.000 kroner

21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!

Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Jon Wessel-Aas (leder)
Silje Christine Hellesen
Halvard Helle
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.

tips@advokatbladet.no

Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Telefon: 481 63 444
Mobil: 482 28 776

ABONNEMENT

abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.

Priser abonnement per år:

Vanlig	685 kr
Studenter	355 kr
Advokatassistenter	380 kr
Utland	835 kr
Enkeltblader	65 kr

GRAFISK FORMGIVER

Kari Anne Nordby
kari.anne.nordby@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg,

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.

Tlf: 22 40 50 40

Faks: 22 40 50 55

E-post: pfu@np-nr.no

Til tingsrettens teori

Erlend Baldersheim

Pris: 890,—
Sider: 323
ISBN: 9788202532161

Når oppstår en fordring?

Silje Karine Nordtveit

Pris: 890,—
Sider: 304
ISBN: 9788202557577

Passivitet

Maria Veia Lund

Pris: 1 099,—
Sider: 742
ISBN: 9788202528874

Private veier

Erik Gauer

Pris: 399,—
Sider: 196
ISBN: 9788202565381

Faste eiendommers rettsforhold

Einar Mo

Pris: 499,—
Sider: 256
ISBN: 9788202515881

Kontraktsrett og obligasjonsrett

Kåre Lilleholt

Pris: 839,—
Sider: 706
ISBN: 9788202558086